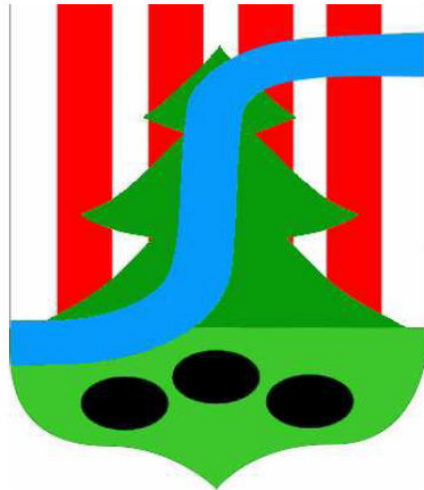

*Załącznik do Uchwały Nr XL/321/13 Rady Miejskiej w Nisku
z dnia 25 października 2013 roku*

**Strategia rozwiązywania problemów
społecznych w Gminie i Mieście Nisko
z uwzględnieniem kierunków rozwoju
pomocy społecznej
na lata 2013-2020**

Nisko, wrzesień 2013 roku

WSTĘP

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest zadaniem własnym Gminy o charakterze obowiązkowym wynikającym z art.17 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku (tekst jednolity Dz.U z dnia 7 lutego 2013 roku poz. 182 z późniejszymi zmianami).

Zasadniczym celem strategii jest doprowadzenie do zmiany określonego niekorzystnego zjawiska w strukturze społecznej, ekonomii, gospodarce, polityce społecznej a w szczególności celem strategii jest :

- integrowanie i promowanie partnerstwa, oraz dialogu pomiędzy wszystkimi instytucjami publicznymi i niepublicznymi mogącymi angażować się w działania do walki z różnymi formami wykluczenia społecznego
 - edukowanie w zakresie diagnozy społecznej, prognozowania i planowania działań w dłuższej perspektywie, zarządzania kapitałem ludzkim, zasobami ludzkimi i infrastrukturalnymi, promowania instrumentów i możliwości ekonomii społecznej
- Strategia jest dokumentem :

- po pierwsze wymaganym przez prawo i niezbędnym przy ubieganiu się o fundusze z Unii Europejskiej i innych źródeł
- a po drugie jest szansą na integrację i mobilizację sił społecznych i środków finansowych w celu rozwiązania, czy złagodzenia wielu problemów społecznych.

Tworzenie strategii i jej realizacja ma także aspekt edukacyjny, gdyż może znacząco wpłynąć na jakość realizowanej lokalnej polityki społecznej i upowszechnianie wiedzy na temat problemów społecznych występujących w Gminie i Mieście Nisko.

Wszystkie podmioty lokalnej polityki społecznej łącznie z władzami samorządowymi w większym stopniu niż to ma miejsce obecnie muszą uświadomić sobie, że opracowanie strategii jest szansą dla dobra jednostek, rodzin i całych zbiorowości, a nie tylko obowiązkiem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Gmina i Miasto Nisko posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2006-2012, która była opracowana przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku.

Dokument ten był przyjęty przez Radę Miejską w Nisku w dniu 28 października 2005 roku Uchwałą nr XXXVIII/402/2005.

Jednak z uwagi na fakt, iż do jego opracowania nie powoływano zespołu, a badania przeprowadzano jedynie w grupie osób starszych, dlatego wystąpiła konieczność aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Ponadto poprzednia strategia zdezaktualizowała się z powodu nałożenia na gminy nowych obowiązków wynikających z nowych aktów prawnych w tym np. ustaw o wspierania rodziny i pieczy zastępczej (asystentura rodzinna), czy zapobieganiu przemocy (powołanie i utrzymanie zespołów interdyscyplinarnej ds. przeciwdziałania przemocy).

Aktualizacja posiadanego dokumentu skupia się na zweryfikowaniu celów i zadań zawartych w poprzedniej strategii w oparciu o nową diagnozę problemów społecznych występujących w Gminie i Mieście Nisko.

Nowa Strategia na lata 2013-2020 jest dokumentem, który wyznaczał będzie kierunki do zbudowania podstaw zintegrowanego systemu wsparcia społecznego.

Strategia ta jest szansą na optymalne wykorzystanie potencjału wszystkich partnerów polityki społecznej, to szansa na uruchomienie procesów aktywizacji społeczności lokalnej, to wreszcie możliwość powoływania lokalnych koalicji, porozumień na rzecz konkretnych projektów i programów społecznych.

Wykorzystanie tej szansy leży w głównej mierze w rękach administracji samorządowej, która może włączyć organizacje społeczne do współdziałania.

Paradoksalnie brak dostatecznej ilości środków finansowych powinien sprzyjać zacieśnieniu współpracy, optymalizowaniu rozwiązań, wyzwalaniu oddolnych inicjatyw z wykorzystaniem całej infrastruktury społecznej i kapitału ludzkiego.

Obecnie wiele aktów prawnych reguluje zadania szeroko rozumianej pomocy społecznej oraz innych dziedzin sfery społecznej. Większość zadań realizowana jest przez samorządy terytorialne z własnych dochodów, subwencji i dotacji, ale państwo stworzyło też odpowiednie instrumenty, które mają pomóc samorządom wywiązać się z nałożonych obowiązków.

Do nich należą liczne programy m.in. takie jak:

- Program pomoc państwa w zakresie dożywiania
- Program powrót osób bezdomnych do społeczności
- Krajowy program przeciwdziałania przemocy rodzinie
- Program opieki nad dzieckiem i rodziną

➤ Krajowy program zatrudnienia

Poza programami wynikającymi z przepisów ustawowych, które w drodze odpowiednich uchwał zobowiązane są przyjąć samorządy terytorialne opracowano szereg programów resortowych, których powodzenie jest możliwe wyłącznie przy zaangażowaniu władz lokalnych.

Oto niektóre z tych programów:

- Program oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi
- Rządowy program ograniczenia przestępczości i aspołecznych zachowań „Razem bezpieczniej”
- Krajowy program zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi
- Program zapobiegania i zwalczania przemocy wobec dzieci i młodzieży i kobiet oraz ofiar grup ryzyka DAPHNE III
- Programy związane z ochroną zdrowia np. dotyczące dzieci i młodzieży, osób z zaburzeniami psychicznymi itp.

Samorządy terytorialne mają obowiązek opracowania także własnych programów takich jak:

- Program współpracy z organizacjami pozarządowymi
- Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- Programy lokalne kierowane do osób bezrobotnych
- Programy lokalne kierowane do osób niepełnosprawnych
- Program pieczy zastępczej

Wielość i różnorodność programów kierowanych do społeczności lokalnych wymaga sprawnej koordynacji.

Przekazanie kompetencji, instytucji i placówek świadczących usługi społeczne do samorządu wiązało się nie tylko ze zmianą ustroju państwa ale także z zamiarem integracji usług, wypracowaniem stałej, efektywnej współpracy pomiędzy tymi instytucjami z nadzieją na koordynację działań.

Wydaje się zatem, że naturalnym narzędziem pomocnym w realizacji tych celów jest także strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Obecna aktualizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych w swoim założeniu spełnia podstawowe warunki tj:

- Odpowiada na konkretne wyzwania i potrzeby gminy na podstawie rzetelnej diagnozy społecznej

- Koresponduje z dokumentami strategicznymi na poziomie powiatu, województwa i kraju
- Jest komplementarna w stosunku do pozostałych dokumentów gminy o znaczeniu strategicznym
- Wpisuje się w aktywny model polityki społecznej
- Zakłada budowanie szerokiego partnerstwa lokalnego

Strategia jako dokument ma uporządkowaną strukturę i składa się z następujących części:

- Diagnozy stanu obecnego
- Prognozy stanu przyszłego
- Określonych celów w tym priorytetowych
- Zadań adekwatnych do sformułowanych celów
- Opisu rezultatów jakie zamierza się osiągnąć
- Harmonogramu planowanych działań i instytucji odpowiedzialnych za ich realizację
- Sposobu monitorowania i ewaluacji strategii oraz instytucji odpowiedzialnej za te działania

Okres realizacji zadań uwzględnionych w strategii wyznaczony został na podstawie złożoności i zawartości przedsięwzięć.

Jako element żywy strategia będzie podlegać aktualizacji w szczególności podczas pojawiania się nowych, ważnych celów.

Ten proces będzie miernikiem działań i dążeń społeczności lokalnej

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	2
1.Cel i proces tworzenia aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko.....	8
1.1.Przesłanki i podstawy prawne aktualizacji strategii –umocowania prawne.....	9
1.1.1.Regulacje strategiczno programowe.....	15
1.2.Analiza realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej w latach 2006-2012.....	17
1.3.Analiza realizacji strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko w latach 2008-2013 w obszarze bezpieczeństwa społecznego i socjalnego mieszkańców.....	24
2.Charakterystyka Gminy i Miasta Nisko.....	27
2.1.Społeczno demograficzna diagnoza-analityczne ujęcie obszarów.....	28
2.1.1.Demografia.....	28
2.1.2.Rynek pracy.....	30
2.1.3.Kwestia mieszkaniowa.....	34
2.1.4.Ochrona zdrowia.....	38
2.1.5.Edukacja i opieka nad dzieckiem.....	40
2.1.6.Bezpieczeństwo publiczne.....	45
2.1.7. System pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko.....	47
2.1.7.1.Bezdomność.....	59
2.1.7.2.Ubostwo.....	62
2.1.7.3.Bezrobocie.....	65
2.1.7.4.Niepełnosprawność i choroba przewlekła.....	68
2.1.7.5.Starzenie się ludności.....	75
2.1.7.6.Przemoc w rodzinie.....	79
2.1.7.7.Alkoholizm i inne uzależnienia.....	84
2.1.7.8.Pieczą zastępczą.....	88
3.Identyfikacja problemów i potrzeb społecznych w Gminie i Mieście Nisko.....	94

2.1.Problemy i potrzeby społeczne zidentyfikowane w badaniach ankietowych...	96
4.Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie Gminy i Miasta Nisko.....	115
5.Kierunki rozwoju Gminy i Miasta Nisko. Analiza zasobów.....	121
5.1.Strategiczne kierunki rozwoju gminy. Wizja rozwoju gminy-misja strategii.....	123
5.2.Cele operacyjne i cele szczegółowe w poszczególnych obszarach społecznych. Kierunki działań realizacji strategii.....	124
5.3.Zarządzanie,monitoring i ewaluacja strategii (aktualizacji) w latach 2013-2020.....	136
Uwagi końcowe.....	139
Spis tabel	140
Spis wykresów	142

1.Cel i proces tworzenia aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko.

Cele Aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej są komplementarne do celów rozwoju Gminy dotyczących polityki społecznej zawartych w strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko w latach 2008-2013 .

Spójność tych celów uwidacznia się tak w zakresie problemów, które mają być rozwiązane, planowanych kierunków rozwoju, jak i w zakresie zadań przewidzianych do realizacji.

Jednocześnie, niniejsze opracowanie (ze względu na swoją specyfikę) uszczegóławia działania, wymienione w strategii ZR G i M Nisko, których podjęcie jest konieczne do zminimalizowania zdiagnozowanych problemów społecznych gminy.

Komplementarność, o której mowa powyżej, uwidacznia się w następujących zapisach strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko w latach 2008-2013 .

➤ w **obszarze priorytetowym I ROZWOJ GOSPODARCZY-**

cel operacyjny- I.5.ograniczenie zjawiska bezrobocia

➤ w **obszarze priorytetowym III REWITALIZACJA I ROZWOJ TERENÓW MIEJSKICH ORAZ ODNOWA WSI-**

cel operacyjny- III.2 rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie miasta

➤ **oraz w obszarze priorytetowym V.ROZWÓJ SPOŁECZNY**

cel operacyjny V.4.wzrost bezpieczeństwa zdrowotnego, społecznego i socjalnego mieszkańców.

Prace nad aktualizacją Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej zostały rozpoczęte w 2012 roku.

Zespół pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku zajmujący się sprawami aktualizacji powyższego dokumentu określił następujące etapy przygotowania Strategii:

- Przeprowadzenie badań ankietowych na temat problemów społecznych występujących w gminie oraz propozycji ich zminimalizowania (opracowano wyniki z 219 ankiet zwrotnych, z których sporządzono raport).
- Zebranie danych statystycznych na temat sytuacji społecznej i ekonomicznej Gminy i Miasta Nisko niezbędnych do aktualizacji Strategii.

W efekcie opracowano Aktualizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminie i Mieście Nisko w której uwzględniono:

- diagnozę sytuacji społecznej w gminie w oparciu o wyniki badań ankietowych
- analizę dotychczasowych doświadczeń w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz poziom współpracy między instytucjami w tym zakresie, a jednocześnie :
- dokonano przeglądu problemów i oceny zasobów społecznych gminy,
- przeanalizowano wzajemne powiązania zjawisk społecznych,
- dokonano analizy zasad rozwoju społecznego,
- sformułowano misję rozwoju skorelowaną z wizją rozwoju Gminy i Miasta Nisko,
- określono cele strategiczne oraz kierunki działań w gminie,
- określono sposób zarządzania realizacją Strategii,

1.1.Przesłanki i podstawy prawne aktualizacji strategii –umocowania prawne.

Aktualizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko została opracowana w oparciu o inne dokumenty strategiczne m.in.:

Narodową Strategię Spójności

Celem głównym Narodowej Strategii Spójności jest tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki polskiej opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Do realizacji celu głównego NSS przyczyniać się ma 6 celów szczegółowych:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa,
- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej,
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski,
- Podniesienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, w tym szczególnie sektora wytwórczego o wysokiej wartości dodanej oraz rozwój sektora usług,

- Wzrost konkurencyjności polskich regionów i przeciwdziałanie ich marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej,
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

Narodową Strategię Integracji Społecznej.

W ramach Strategii Integracji Społecznej zostały opracowane priorytety działań:

- Wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym
- Poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim
- Upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy
- Rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci
- Radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego
- Ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych
- Ograniczenie bezrobocia długookresowego
- Zmniejszenia bezrobocia wśród młodzieży
- Zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych
- Zwiększenie uczestnictwa w aktywnej polityce rynku pracy
- Upowszechnianie kształcenia ustawicznego
- Wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności
- Powszechne ubezpieczenie zdrowotne
- Kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego
- Wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością
- Dostęp do pracowników socjalnych
- Rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej
- Zaangażowanie obywateli w działalność społeczną.
- Realizacja NSIS przez samorządy terytorialne
- Dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Strategię Rozwoju Kraju 2007-2015

Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015 (SRK) jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety w obszarze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić.

Głównym celem Strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski, poszczególnych obywateli i rodzin.

Cel główny, a także problemy społeczno-gospodarcze wynikające z opóźnień rozwojowych, niedoinwestowania polskiej gospodarki oraz uwarunkowań zewnętrznych, wskazują na priorytety. Priorytetami tymi są:

- Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki,
- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej,
- Wzrost zatrudnienia i podniesienie jego jakości,
- Budowa zintegrowanej wspólnoty społecznej i jej bezpieczeństwa,
- Rozwój obszarów wiejskich,
- Rozwój regionalny i podniesienie spójności terytorialnej,

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Najważniejszym instrumentem finansowym polityki społecznej Unii Europejskiej jest Europejski Fundusz Społeczny (EFS). Finansuje on dziania państw członkowskich w zakresie przeciwdziałania bezrobociu i rozwoju zasobów ludzkich w celu osiągnięcia spójności gospodarczej i społecznej oraz wysokiego poziomu zatrudnienia. Zgodnie z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia całość interwencji EFS w Polsce na lata 2007-2013 została ujęta w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Problematyka integracji społecznej ujęta została w dwóch priorytetach tego Programu tj. w realizowanym na poziomie centralnym priorytecie I "Zatrudnienie i integracja społeczna" oraz w realizowanym na poziomie regionalnym priorytecie VII „ Promocja integracji społecznej”.

W ramach tych priorytetów przewidziano następujące dziania odnoszące się do problematyki integracji społecznej:

- 1.2. Wsparcie systemowe instytucji pomocy i integracji społecznej
- 1.3. Ogólnopolskie programy integracji i aktywizacji zawodowej
- 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji
- 7.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej
- 7.3. Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji
- 7.4. Niepełnosprawność

Pośrednio dla problematyki integracji społecznej istotne jest również wyznaczone w ramach Priorytetu V-Działanie 5.4. ”Rozwój potencjału trzeciego sektora”.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2013

Celem głównym Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2013 jest „zrównoważenie rynku pracy i wzrost poziomu życia społeczeństwa regionu poprzez podniesienie międzynarodowej konkurencyjności i innowacyjności gospodarki”.

Tak sformułowany cel główny wynika bezpośrednio ze Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007 – 2020, jest także spójny z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia, Strategią Rozwoju Kraju oraz Strategią Lizbońską.

Strategię Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020

Celem głównym Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego jest „Podniesienie krajowej i międzynarodowej konkurencyjności gospodarki regionu poprzez wzrost jej innowacyjności, a tym samym efektywności, która stworzy warunki do zrównoważenia rynku pracy oraz wzrostu dochodów i poziomu życia ludności”.

Zadania Gminy wpisują się w cele strategiczne, priorytety i kierunki działania Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego zwłaszcza w obszarze celów strategicznych jakimi są:

- Wszechstronny rozwój kapitału społecznego, umożliwiający pełne wykorzystanie potencjału i możliwości rozwoju osobistego mieszkańców regionu.
- Integracja działań w zakresie pomocy społecznej

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego jest podstawowym narzędziem prowadzenia przez władze samorządowe województwa polityki regionalnej,

w tym kształtowania i utrzymania ładu przestrzennego. Plan jest dokumentem, za którego pośrednictwem ustalenia strategii rozwoju są przenoszone do planowania miejscowego. Plan określa zasady organizacji struktury przestrzennej województwa, w tym podstawowe elementy sieci osadniczej, rozmieszczenie infrastruktury społecznej, technicznej i innej, wymagania w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ochrony dóbr kultury, ochrony przeciwpowodziowej, obszary strategiczne dla zagospodarowania przestrzennego, w tym pasma koncentracji rozwoju.

Do racjonalizacji celów gminnych strategii wykorzystuje się ustalenia w zakresie kierunków zagospodarowania przestrzennego w dziedzinie infrastruktury społeczno-gospodarczej: tj. infrastruktury społecznej: edukacji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, kultury i kultury fizycznej

Strategię Rozwoju Powiatu Nizańskiego

Wizja Strategii Rozwoju Powiatu Nizańskiego na lata 2007 – 2013 brzmi: „Nisko powiatem zasobnych mieszkańców, żyjących w przyjaznym i bezpiecznym środowisku, otwartym dla ludzi, którzy chcą tu mieszkać, pracować i wypoczywać”.

Pola strategiczne, wokół których będzie się koncentrowała aktywna działalność samorządu w latach 2007 – 2013 to:

1. Aktywizacja terenów wiejskich.
2. Problemy zmniejszania bezrobocia.
3. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej.
4. Program ekorozwoju środowiska przyrodniczego.
5. Podniesienie poziomu wykształcenia i przekwalifikowanie dorosłych.
6. Rozwój i racjonalizacja opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.
7. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.

Przedstawione problemy w polach strategicznych określono w ramach trzech obszarów głównych, a następnie przypisano do nich cele główne i zadania szczegółowe:

Obszar 1. GOSPODARKA

Cel główny: „Dobrze rozwinięta gospodarka przyjazna dla środowiska przyrodniczego”

Zadania szczegółowe:

1. Transformacja i rozwój rolnictwa, alternatywne źródła dochodu.
2. Aktywizacja gospodarcza terenów powiatu.

3. Nowoczesna i funkcjonalna infrastruktura techniczna.

Obszar 2. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Cel główny: „Mądra, zdrowa i aktywna społeczność powiatu”.

Zadania szczegółowe:

1. Efektywny system edukacji, podnoszenie poziomu wykształcenia i przekwalifikowanie dorosłych.
2. Rozwój i racjonalizacja opieki zdrowotnej i pomocy społecznej.
3. Utrzymanie i poprawa bezpieczeństwa publicznego.
4. Nowoczesna oferta kulturalna, aktywność społeczna.

Obszar 3. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Cel główny: „Dobrze funkcjonujące środowisko przyrodnicze i kulturowe”.

Zadania szczegółowe:

1. Sprawny system gospodarki odpadami – rozwiązanie systemowe.
2. Nowoczesna gospodarka wodno – ściekowa.
3. Poprawa infrastruktury przeciwpowodziowej.
4. Poprawa świadomości ekologicznej.

Cele zawarte w Strategii rozwiązywania problemów społecznych nawiązują do obszarów i celów strategicznych sformułowanych na poziomie powiatu, a w szczególności do zmniejszenia bezrobocia, podniesienia poziomu życia mieszkańców, objęcia ochroną grup szczególnego ryzyka.

Plan Rozwoju Lokalnego Miasta i Gminy Nisko

Plan Rozwoju Lokalnego, który jest kontynuacją opracowanej strategii i planem operacyjnym do niej ma za zadanie dostosować politykę rozwojową gminy Nisko do polityki regionalnej Unii Europejskiej. Odzwierciedleniem polityki regionalnej Unii są fundusze strukturalne, finansowane między innymi z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

W Planie Rozwoju Lokalnego określono obszary rozwojowe oraz rodzaje zadań realizowanych w poszczególnych obszarach.

Wśród obszarów rozwojowych gminy wymienić należy: pomoc społeczną, gdzie działania koncentrowały będą się na wspieraniu osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

1.1.1..Regulacje strategiczno programowe.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie.

Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z dnia 7 lutego 2013 roku poz. 182 z późniejszymi zmianami, który w ramach własnych gminy przewiduje opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Na treść gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ inne akty prawne.

Należą do nich:

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U z dnia 7 lutego 2013 roku poz.182)
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U z dnia 23 maja 2013 roku poz.594)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z dnia 3 grudnia 2012 roku poz.13.56)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz .U. Nr 127 z 2011 roku poz.721 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity z dnia 2 lutego 2012 roku poz.124)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 122 poz.1143)
- Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. Nr 6 poz.56 z 2003 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. Nr 43 poz.225 z 2011 roku z późniejszymi zmianami)

- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9 poz.59 z 1964 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. Nr11 poz.109 z 2002 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111,poz.535 z 1994 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. Nr 135 poz.1268 z 2003 oku)
- Ustawa z dnia 13 czerwca o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128 poz.1176 z 2003 roku)
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego (Dz. U .Nr 71 poz.733 z 2001 roku)
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71 poz. 734 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. Nr 234 poz.1536z 2010 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. Nr 139 poz.992 z 2006 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy uprawnionym o alimentów (Dz. U. Nr 1 poz.7 z 2009 roku z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149 poz.887 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz.1493 z późniejszymi zmianami)
- Ustawa o spółdzielniach socjalnych z dnia 27 kwietnia 2006 roku (Dz. U. Nr 94 poz.651 z późniejszymi zmianami)

1.2. Analiza realizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej w latach 2006-2012.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko uwzględniała kierunki rozwoju pomocy społecznej w latach 2006-2012.

W swych założeniach stanowiła koncepcję niwelowania dysfunkcji społecznych w ogólnej sytuacji panującej na terenie Gminy i Miasta Nisko.

Przewidywano wprowadzać działania określone w strategii w miarę możliwości i dostępności środków finansowych w kolejnych latach planowania, czyli 2006 - 2012.

Strategia zawierała założenia dot. działań na rzecz takich grup szczególnego ryzyka społecznego jak:

- Bezrobotni
- Ludzie starzy i ich problemy
- Dzieci i rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi
- Osoby dotknięte problemem alkoholizmu i narkomanii
- Osoby niepełnosprawne i chore przewlekle

Sposób i poziom realizacji celów strategicznych zawartych w działaniach w latach 2006-2012 oraz osiągnięte efekty przedstawia poniższa tabela.

Grupa problemowa	Cel strategiczny	Zadania	Osiągnięte efekty	U wagi
Bezrobotni	Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu wśród klientów Ośrodka Pomocy Społecznej pozostających w najtrudniejszej sytuacji materialno-bytowej. Ochrona dzieci przed negatywnymi następstwami bezrobocia rodziny.	1. Wsparcie finansowe dla osób i rodzin aktywnie poszukujących pracy, które z przyczyn niezależnych od nich nie mogą znaleźć zatrudnienia. 2. Organizowanie okresowego zatrudnienia klientom Ośrodka Pomocy	Udzielono wsparcia finansowego dla osób i rodzin aktywnie poszukujących pracy w postaci zasiłków celowych na pokrycie kosztów związanych z dojazdami na rozmowy o pracę oraz pozyskiwaniem informacji o ofertach pracy. Zorganizowano okresowe zatrudnienie klientom Ośrodka Pomocy Społecznej przy	Istnieje potrzeba kontynuacji przyjętych rozwiązań pomocowych

		<p>Społecznej przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Urzędem Gminy i Miasta Nisko.</p> <p>3. Utworzenie Klubu Integracji Społecznej.</p> <p>4. Wsparcie psychologiczne dla rodzin długotrwale bezrobotnych.</p> <p>5. Objęcie pomocą dzieci z rodzin dotkniętych bezrobociem</p> <p>6. Efektywna praca socjalna w rodzinach dotkniętych bezrobociem, polegająca na motywowaniu do poszukiwania pracy.</p>	<p>współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i Urzędem Gminy i Miasta Nisko w postaci zatrudnienia subsydiowanego polegającego na zawieraniu umów o staże, roboty publiczne i prace interwencyjne.</p> <p>Utworzono Klub Integracji Społecznej. Pozyskano trzykrotnie w ramach konkursu środki zewnętrzne z MP i PS.</p> <p>Udzielono na miarę potrzeb klientów wsparcia psychologicznego rodzinom długotrwale bezrobotnym.</p> <p>Objęto pomocą dzieci z rodzin dotkniętych bezrobociem w formie posiłków w szkołach (dożywianie), zakupu wyprawki szkolnej i uczestnictwa w zajęciach świetlicowych.</p> <p>Udzielano pracy socjalnej w rodzinach dotkniętych bezrobociem. W latach 2008-2012 realizowany był projekt systemowy finansowany ze środków UE (PO KL).</p>	
<p>Starość i problemy ludzi starych</p>	<p>Pomoc osobom starym w zaspokajaniu codziennych potrzeb egzystencjalno-bytowych.</p> <p>Zwiększenie aktywności osób starych oraz uczestnictwa ich</p>	<p>1. Rozbudowanie zakresu i wymiaru usług opiekuńczych świadczonych osobom starym w ich środowisku</p>	<p>Zwiększono zatrudnienie większą liczbę opiekunów środowiskowych, Objęto wsparciem większą liczbę środowisk,</p>	<p>Istnieje potrzeba kontynuacji przyjętych rozwiązań pomocowych, oraz priorytetowo realizacja działania</p>

	w życiu społecznym.	zamieszkania.	<p>Zostały podniesione kwalifikacje zawodowe opiekunów środowiskowych, Dostosowano zakres usług do potrzeb osób starych.</p> <p>Stale diagnozowane są potrzeby ludzi starych poprzez monitoring środowisk opiekuńczych przez pracowników socjalnych, pozyskiwane są informacje o potrzebach osób starych od opiekunów środowiskowych.</p> <p>Ułatwiono dostęp osobom starym do usług medycznych i służby zdrowia poprzez kontakty opiekunów środowiskowych z lekarzami, oraz współpracę z pielęgniarkami środowiskowymi.</p> <p>Nie został utworzony na terenie Gminy i Miasta Nisko Rodzinny Dom Pomocy Społecznej dla osób starych wymagających całodobowej opieki. Nie funkcjonuje ZOL, DPS. ani żadna inna placówka dziennego pobytu dla tej grupy społeczeństwa.</p>	<p>strategicznego polegającego na utworzeniu na terenie Gminy i Miasta Nisko Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej dla osób starych wymagających całodobowej opieki. Wskazane jest zaplanowanie przez Gminę inwestycji stworzenia ZOL –u lub DPS-u.</p>
		2. Stałe diagnozowanie potrzeb ludzi starych.		
		3. Ułatwienie dostępu osób starych do usług medycznych i służby zdrowia.		
		4. Utworzenie na terenie Gminy i Miasta Nisko Rodzinnego Domu Pomocy Społecznej dla osób starych wymagających całodobowej opieki.		

		5. Motywowanie osób starych do aktywnego spędzania czasu.	<p>Motywowane są osoby stare do aktywnego spędzania czasu poprzez spacer, kontakty z rodziną, znajomymi, odwiedzanie miejsc użytku publicznego przez pracowników socjalnych i środowiskowych opiekunów OPS świadczących usługi.</p> <p>Nie zostali włączeni wolontariusze w świadczenie pomocy osobom starym.</p>	
Dzieci i rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi	Pomoc rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczo-opiekuńczych oraz przeciwdziałanie bezradności wychowawczej	<p>1. Wsparcie instytucjonalne rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i bezradnością wychowawczą.</p> <p>2. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży pochodzącej z rodzin bezradnych opiekuńczo i wychowawczo.</p>	<p>Objęto wsparciem instytucjonalnym rodziny z problemami opiekuńczo-wychowawczymi i bezradnością wychowawczą poprzez ułatwienie dostępu do specjalistów-psychologa, pedagoga, prawnika.</p> <p>Zapewniano opiekę dzieciom i młodzieży i podejmowano akcje wypełnienia im czasu wolnego w sposób aktywny poprzez uczestnictwo w zajęciach świetlicowych, organizowanie kolonii, półkolonii i zimowisk. Realizowano projekty we</p>	Istnieje potrzeba kontynuacji przyjętych rozwiązań pomocowych, a jednocześnie konieczność nadania statusu placówek wsparcia dziennego pobytu świetlicom środowiskowo profilaktycznym i dostosowania tychże placówek do standardów ustawowych pozwalających na realizowanie przez nie ustawowych funkcji.

		<p>3. Współdziałanie z instytucjami w celu przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom niewypełnienia obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.</p> <p>4. Szkolenia dla pracowników socjalnych mające na celu pogłębianie posiadanej wiedzy, z zakresu diagnozowania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach objętych pomocą.</p>	<p>współpracy z MP i PS „Świetlica, praca, staż”.</p> <p>Współdziałano z instytucjami w celu przeciwdziałania negatywnym konsekwencjom niewypełnienia obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców z sądem, policją, kuratorami, prokuraturą, szkołami, organizacjami Kościelnymi.</p> <p>Przeszkolono pracowników socjalnych oraz opiekunów świadczących usługi w celu pogłębianie posiadanej wiedzy, z zakresu diagnozowania problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach objętych pomocą.</p>	
<p>Osoby dotknięte problemem alkoholizmu i narkomanii</p>	<p>Wypracowanie międzyinstytucjonalnych standardów nakierowanych na niwelowanie zjawisk alkoholizmu i narkomanii. Ochrona dzieci przed konsekwencjami alkoholizmu rodziców</p>	<p>1. Powołanie interdyscyplinarnego zespołu w celu pomocy rodzinom zagrożonym alkoholizmem i narkomanią.</p> <p>2. Stworzenie warunków do tworzenia grup</p>	<p>Powołano interdyscyplinarny zespół ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu pomocy rodzinom zagrożonym przemocą, alkoholizmem i narkomanią.</p> <p>Podjęmuje się działania w celu stworzenie warunków do tworzenia</p>	<p>Istnieje potrzeba kontynuacji przyjętych rozwiązań pomocowych, oraz usprawnienie pracy GZI poprzez poszerzenie dostępu osób pokrzywdzonych przemocą do specjalistów i zapewnienia im miejsca czasowej izolacji oraz schronienia.</p>

		<p>samopomocowych, AA i klubów abstynenta.</p> <p>3. Indywidualna praca socjalna w rodzinach z problemami alkoholowymi.</p> <p>4. Współpraca ze szkołami.</p> <p>5. Stworzenie warunków dzieciom i młodzieży do aktywnego spędzania czasu.</p> <p>6. Kierowanie wniosków w sytuacjach kryzysowych o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Profilaktyki i Problemów Alkoholowych, oraz informowanie Sądu, Policji i Prokuratury o przypadkach przemocy czy agresji w stosunku do członków rodziny.</p> <p>7. Utworzenia czasowej „Przystani” dla osób, które uległy przemocy.</p>	<p>grup samopomocowych, AA i klubów abstynenta.</p> <p>Prowadzona jest indywidualna praca socjalna w rodzinach z problemami alkoholowymi. W pracę z rodzinami włączeni zostali asystenci rodzinni.</p> <p>Prowadzi się współpracę ze szkołami w sprawach uczniów z rodzin z problemem alkoholowym ,oaz uczniów nadużywających substancji psychoaktywnych.</p> <p>Tworzy się warunki dzieciom i młodzieży do aktywnego spędzania czasu głównie w świetlicach środowiskowo profilaktycznych działających z inicjatywy OPS.</p> <p>Kieruje się na bieżąco wnioski w sytuacjach kryzysowych o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz informuje Sąd, Policję i Prokuraturę oraz GZI o przypadkach przemocy czy agresji w stosunku do członków rodziny.</p> <p>Nie utworzono zakładanej w strategii czasowej „Przystani” dla osób, które uległy przemocy.</p>	
--	--	---	---	--

			Brak jest miejsc schronienia, hotelu i OIK.	
Osoby niepełnosprawne i chore przewlekle	Dążenie do kompleksowego wsparcia osób niepełnosprawnych oraz ich integracji społecznej i zawodowej. Wyrównywanie szans życiowych osobom niepełnosprawnym i chorym przewlekle.	<p>1. Rozbudowanie zakresu specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i przewlekle chorych.</p> <p>2. Kontynuowanie działalności Środowiskowego Domu Samopomocy, który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p>	<p>Rozbudowano zakres specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi i przewlekle chorych i położono nacisk na kształtowanie samodzielności tych osób, motywowanie do podejmowania działań, naukę podstawowych czynności życiowych, usprawnienie osób przewlekle chorych, specjalistyczną pielęgnacją.</p> <p>Kontynuowana jest działalność Środowiskowego Domu Samopomocy, który jest ośrodkiem wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>Od dnia 1 stycznia 2012 roku funkcjonujący w obrębie OPS w Nisku Środowiskowy Dom Samopomocy przekształcił się w samodzielną jednostkę, która dotowana jest niemal w 100% ze środków budżetu Wojewody.</p> <p>ŚDS na dzień 31 grudnia 2012 roku posiadał 24 miejsca statutowe, natomiast w obrębie roku przebywało w tymże ośrodku 26 osób, z tego 6 osób spoza Gminy i Miasta Nisko.</p>	Istnieje potrzeba kontynuacji przyjętych rozwiązań pomocowych

		<p>3. Ułatwienie dostępu do informacji osobom niepełnosprawnym i chorym przewlekle. Poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej o dostępnych formach pomocy i możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</p> <p>4. Przeszkolenie pracowników socjalnych i opiekunów środowiskowych, w celu ułatwienia współpracy z osobami niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi</p>	<p>Trwają prace nad ułatwieniem dostępu do informacji osobom niepełnosprawnym i chorym przewlekle poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej o dostępnych formach pomocy i możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych.</p> <p>Systematycznie szkoli się pracowników socjalnych i opiekunów środowiskowych, w celu ułatwienia współpracy z osobami niepełnosprawnymi i przewlekle chorymi.</p>	
--	--	--	--	--

1.3. Analiza realizacji strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko w latach 2008-2013 w obszarze bezpieczeństwa społecznego i socjalnego mieszkańców.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko na lata 2008-2013 została przyjęta Uchwałą Nr XVII/176/08 z dnia 29 kwietnia 2008 roku (ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą z dnia 27.02.2009 roku).

W Strategii zaplanowano działania zmierzające do poprawy jakości życia mieszkańców, przywrócenia ładu przestrzennego, środowiskowego, ożywienia gospodarczego i społecznego, zwiększenia potencjału kulturalno-turystycznego oraz poprawy wizerunku Gminy i Miasta Nisko.

W założeniach Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko na lata 2008-2013 (celach strategicznych) w Obszarze V. ROZWÓJ SPOŁECZNY zaplanowano działania dot. **wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego, społecznego i socjalnego mieszkańców poprzez:**

- Poprawę jakości usług podstawowej opieki zdrowotnej.
- Wysoki poziom profilaktyki – organizowanie badań profilaktycznych i diagnostycznych, prelekcji z udziałem lekarzy specjalistów.
- Objęcie profilaktyką i kontrolą lekarską uczniów na terenie Gminy (okulista, stomatolog, leczenie wad postawy).
- Walkę z patologiami – wdrażanie programów profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- Współpracę z Policją w celu ustalenia sposobów walki z zagrożeniami.
- Organizowanie zajęć związanych nauką udzielania pierwszej pomocy.
- Poprawę jakości usług pomocy społecznej, remont i rozbudowa OPS.
- Tworzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin patologicznych.
- Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu zagrożonych grup społecznych.
- Stworzenie Klubu Integracji Społecznej
- Poprawę stanu technicznego i wyposażenia budynków infrastruktury społecznej.

Działania te miały być odpowiedzią na problemy zidentyfikowane w obszarze związanym z pomocą społeczną:

Szczególnie ważna miała stać się walka z bezrobociem, wykluczeniem społecznym i zjawiskami patologii, ochrona dziecka i rodziny.

Poprawy wymagała także baza lokalowa OPS w Nisku.

W sprawozdaniu z realizacji „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko na lata 2008-2013” (z 2010 roku) zakres realizacji zadań przedstawiono ze wyszczególnieniem obszarów priorytetowych, którym zostały przypisane cele operacyjne oraz zadań zrealizowanych bądź będących w toku realizacji.

Stwierdzono, że zadania wynikające ze Strategii Zrównoważonego Rozwoju Gminy i Miasta Nisko, odpowiadające najpilniejszym potrzebom mieszkańców są realizowane w zależności od środków finansowych, którymi dysponuje Gmina.

Duży wpływ na kolejność realizacji zadań ma możliwość aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej i innych programów rządowych.

Gmina na bieżąco monitoruje realizację zadań oraz dokonuje oceny możliwości ich wykonania.

W podsumowaniu zrealizowanych zadań strategicznych w sferze pomocy społecznej zapisano, że:

Ośrodek Pomocy Społecznej świadczył usługi specjalistyczne, psychiatryczne, usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych, samotnych, w podeszłym wieku oraz tych, którymi rodzina nie mogła się zająć z powodu pełnionych obowiązków zawodowych, pracę socjalną środowisku niewydolnym opiekuńczo i wychowawczo, z problemami alkoholowymi, z przemocą w rodzinie.

Ośrodek Pomocy Społecznej zawierał kontrakty socjalne z osobami i poszczególnymi członkami rodzin, mające na celu pobudzenie ich aktywności zawodowej i społecznej.

W Punkcie Konsultacyjno – Informacyjnym prowadził poradnictwo prawne, psychologiczne oraz pomoc rodzinom doznającym przemocy.

Duży nacisk położono na poprawę warunków, w funkcjonującym w ramach OPS - u, Środowiskowym Domu Samopomocy.

Została doprowadzona woda do pracowni artystyczno-stolarskiej, wymieniony został piec gazowy, oraz wyremontowano i poszerzono zaplecze w/w pracowni.

Na ten cel pozyskano dodatkowe środki z Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Na początek roku 2008 przystosowany został budynek przy ul. 3 Maja 8 pod potrzeby Biura Świadczeń Rodzinnych. Wymieniono w w/w budynku okna, i źle funkcjonujący, stanowiący zagrożenie, piec gazowy grzewczy.

Z inicjatywy OPS- u podjęły działalność na terenie Gminy i Miasta Nisko cztery świetlice środowiskowo-profilaktyczne: w Nisku, w Zarzeczcu, Wolinie i Nowosielcu.

Świetlice są miejscem, gdzie młodzież jest wspierana wychowawczo i emocjonalnie przez odpowiedzialną i kompetentną kadre.

W sposób szczególny wspierane są dzieci ze środowisk zaniedbanych wychowawczo, mających trudności w nauce oraz trudne warunki materialne, których rodzice nie wykazują troski ani zainteresowania ich problemami.

W świetlicach oprócz zajęć profilaktyczno-edukacyjnych, wychowawczo-rozwojowych rozwijających zainteresowania dzieci, realizuje się zimowiska, półkolonie i kolonie letnie dla dzieci.

Na bieżąco w OPS - ie realizowana jest praca z osobami bezrobotnymi, również w zakresie realizacji projektów unijnych w Ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Poprzez udział w programie zaktywizowano 126 osób długotrwale bezrobotnych, wyposażając je w umiejętności przydatne na otwartym rynku pracy.

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku działa Klub Integracji Społecznej.

2. Charakterystyka Gminy i Miasta Nisko.

Gmina Nisko jest gminą miejsko wiejską w województwie podkarpackim w powiecie nizańskim.

Siedzibą gminy jest miasto Nisko które oficjalnie uzyskało status miasta w 1933 roku. Obszar gminy zajmuje 142,44 km² i liczy 6 sołectw: Kończyce, Nowosielec, Nowa Wieś, Raławice, Wolina i Zarzecze . Kilka lat temu utworzono nowe sołectwo Malce.

Miasto Nisko zajmuje 61,00 km² , natomiast wieś 81,44 km².

Zarzecze to stara wieś królewska, wzmiankowana w XIX w., leżąca na trasie do Ulanowa, a Raławice są jedną z najstarszych w okolicy wsi.

Gmina Nisko jest jedną z 7-miu gmin powiatu nizańskiego.

Sąsiaduje z gminami: Stalowa Wola, Pysznica, Bojanów, Rudnik nad Sanem, Ulanów i Jeżowe.

Pod względem wielkości obszaru, zajmuje drugą lokatę, zaraz po Gminie wiejskiej Harasiuki.

Gmina Nisko jest gminą o charakterze rolniczo – produkcyjno - usługowym ze zdecydowanym udziałem przemysłu rolno-spożywczego i drzewnego -przemysł rozwinięty jest słabo i koncentruje się przede wszystkim w mieście.

Gmina Nisko jest najbardziej zaludnioną Gminą w powiecie i liczy 22 477 mieszkańców (wg danych GUS z 2012 roku), co stanowi około 1,07% ludności woj. podkarpackiego oraz około 33,6% ludności powiatu nizańskiego.

Z ogólnej liczby mieszkańców około 10% korzysta z różnego rodzaju wsparcia pomocy społecznej.

W Gminie na 100 mężczyzn przypada 104 kobiety, zaś na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 49 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Zamożność gminy określają dochody budżetu ,które pochodzą z różnych źródeł.

Największe wpływy przynoszą osoby prawne i osoby fizyczne (32,1 %),najmniejsze rolnictwo i łowiectwo (0,2 %).

Pomoc społeczna i inne zadania w zakresie polityki społecznej z wpływów za odpłatne świadczenia przynosi dochód gminie w wysokości 15,8%.

Inaczej sytuują się wydatki z budżetu gminy. Najwięcej kosztów pochłania oświata i wychowanie (30,7%),najmniej rolnictwo i łowiectwo oraz bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (0,1%).

Z zasobów Gminy na pomoc społeczną i inne zadania w zakresie polityki społecznej przeznaczona się 18,6 % wydatków.

Z analizy sytuacji finansowej Gminy wynika, że dochody na jednego mieszkańca wyniosły 2 577 złotych zaś wydatki 2 620 złotych.

2.1.Społeczno demograficzna diagnoza-analityczne ujęcie obszarów.

W części diagnostycznej aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko należy pokrótce nakreślić najważniejsze obszary problematyczne społeczno demograficzne środowiska miejsko wiejskiego Gminy oraz zasoby pozwalające radzić sobie z tymi problemami.

Aby przedstawiać określone zjawisko jako problem należy właściwie zrozumieć definicję problemu.

Problem społeczny zatem to zjawisko masowe uznawane przez daną społeczność za negatywne, złe, niekorzystne, którego nasilenie budzi zaniepokojenie opinii społecznej i może przyczynić się do dezorganizacji życia społecznego.

Jako zasoby umożliwiające radzenie sobie z problemami społecznymi określa się wszelkiego rodzaju podmioty, które działają w obszarze polityki społecznej, a także infrastrukturę niezbędną do przeprowadzenia działań.

Przeгляд sytuacji w Gminie i Mieście Nisko w niniejszej części aktualizacji strategii dokonano w temacie demografii, lokalnego rynku pracy, sytuacji mieszkaniowej, kondycji edukacyjnej i zdrowotnej mieszkańców, oraz bezpieczeństwa rodzin niwelującego tworzenie się patologii społecznych.

Analiza wykazała także inne problemy horyzontalne dotyczące wszystkich grup społecznych m.in. ubóstwo, starość, przemoc i uzależnienia, oraz cały system pieczy zastępczej.

2.1.1.Demografia.

Ludność Gminy i Miasta Nisko według danych Urzędu Statystycznego w Rzeszowie w 2012 roku szacowana była na 22 477 osób (w tym 11 012 osób to mężczyźni, a 11 465 to kobiety). Ludność miasta stanowi 66,9% wszystkich mieszkańców Gminy, ludność obszarów wiejskich 31,1%.

Średnia wielkość gęstości zaludnienia Gminy i Miasta Nisko wynosi 158 osób/km² .

Pod względem demograficznym gmina Nisko wskazuje na znaczną liczebność ludzi młodych i w wieku aktywności zawodowej.

Z analizy sytuacji demograficznej Gminy i Miasta Nisko wynika, że liczba mieszkańców systematycznie maleje. Aktualnie w wieku produkcyjnym w gminie jest 71,27% mieszkańców, pozostali to osoby nieletnie (14,41%) lub emeryci (14,32%). Spada populacja mężczyzn i systematycznie powiększa się grupa osób starych .

Proces demograficzny w społeczeństwie Gminy obrazuje poniższe zestawienie w tabeli 1.

Tabela Nr 1

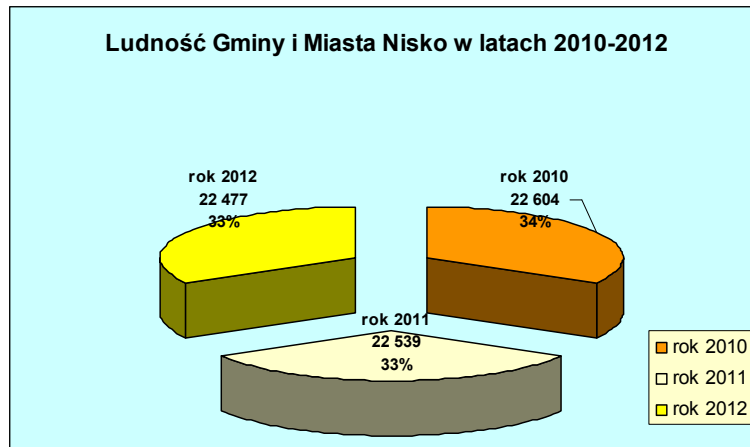
Ludność w gminie w latach 2010 – 2012 (wg GUS) oraz prognoza na 2013 rok

WYSZCZEGÓLNIENIE		Sytuacja demograficzna-ludność Gminy i Miasta Nisko			
		Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012	Prognoza Rok 2013
MIESZKAŃCY (w osobach)					
Ogółem	1	22 604	22 539	22 477	22 489
KOBIETY					
Ogółem	2	11 545	11 503	11 465	11 506
Wiek 0-17	3	2 173	2 094	2 064	2 064
Wiek produkcyjny	4	7 254	7 229	7 195	7 236
Wiek emerytalny	5	2 118	2 180	2 206	2 206
MĘŻCZYŹNI					
Ogółem	6	11 059	11 036	11 012	10 983
Wiek 0-17	7	2 245	2 174	1 174	2 095
Wiek produkcyjny	8	7 871	7 901	8 826	7 914
Wiek emerytalny	9	943	961	1 012	974

Z powyższej tabeli wynika, że w Gminie utrzymuje się tendencja przewagi kobiet ale niepokojący jest fakt ogólnie wzrostu wskaźnika grupy nieaktywnej zawodowo dla której konieczne jest zaplanowanie działań strategicznych w celu zminimalizowania problemów jakie niesie życie rodzinne i społeczne (dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych).

Proces powolnego spadku liczebności Gminy przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 1 Ludność w gminie w latach 2010 – 2012 (wg GUS)

Wg danych statystycznych GUS w ostatnim roku analitycznym odnotowano zawartych 137 małżeństw, w tym 94 w mieście i 43 na wsi.

Urodziło się 188 osób, natomiast zmarło 183 osoby, co oznacza, że przyrost naturalny w Gminie wyniósł 5 osób.

Wpływ na strukturę i liczbę mieszkańców w Gminie i Mieście Nisko mają migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały.

W okresie poddanym analizie dokumentowanym przez GUS stwierdza się, że ogółem z miast i z zagranicy napłynęło w rejonie 214 osób, natomiast wyjechało 284 osoby, co wskazuje, że saldo migracji w G i M Nisko jest ujemne i wynosi -70 (na 1000 populacji to - 3,1)

2.1.2. Rynek pracy.

Rynek pracy tworzony jest przez następujące elementy:

- zasoby kapitału ludzkiego i jego wykorzystanie,
- podział pracowników wg pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki narodowej,
- wielkość i strukturę bezrobocia.

Rynek pracy pełni dwie zasadnicze funkcje w gospodarce.

Dla ludzi występujących z podażą pracy stwarza on możliwość otrzymania dochodów, a dla firm zgłaszających popyt na pracę jest on źródłem tego podstawowego czynnika wytwórczego.

Jednym z ważnych czynników wpływających na rynek pracy jest zatem poziom zatrudnienia. Płace otrzymywane ze sprzedaży pracy stanowią źródło utrzymania dla ogromnej większości ludzi. Inne dochody, jak na przykład renty dla właścicieli ziemi czy odsetki dla właścicieli kapitału, odgrywają znacznie mniejszą rolę. Nie ma jednego rynku pracy, lecz jest ich tyle, ile zawodów czy rodzajów wykonywanych prac.

Główne źródła utrzymania mieszkańców gminy to praca najemna, emerytury i renty, a następnie praca na własny rachunek, praca w rolnictwie i zasiłki z pomocy społecznej. Niepokojącym zjawiskiem jest duża liczba osób biernych zawodowo.

Podstawowym problemem lokalnego rynku pracy jest niski poziom wykształcenia społeczeństwa (szczególnie dotyczy to osób w wieku poprodukcyjnym i najstarszych osób w grupie produkcyjnej) oraz niedostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb lokalnego pracodawcy.

Stwierdzenie to jest możliwe na podstawie danych z grupy osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej, co zostanie zilustrowane w dalszej części opracowania.

Rynek pracy to nie tylko osoby aktywne zawodowo ale także osoby bezrobotne. Bezrobocie jest stanem krótkotrwałego lub długotrwałego pozostawania bez pracy. Ma nie tylko negatywny wpływ na ekonomiczną sytuację rodziny, ale też na sferę psychiki. Najbardziej bolesnym aspektem bezrobocia jest zagrożenie bezpiecznej egzystencji rodziny. Powoduje jej szybką degradację, potęguje biedę, ogranicza kontakty ze środowiskiem. Jest często czynnikiem konfliktogennym i nasilającym patologie społeczne. Nierzadko leży u podstaw nadużywania alkoholu, zdobywania środków pieniężnych nielegalnymi sposobami, depresji, niedbałości o własne zdrowie.

Bezrobocie jest to zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia. Istnieje wiele powodów, dla których osoby chcące pracować nie znajdują zajęcia odpowiadającego ich aspiracjom i wymaganiom finansowym.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko czynnikami takimi są m.in. niewielka liczba ofert pracy, które dotyczą przeważnie sektora prywatnego oraz ograniczone środki na aktywizację bezrobotnych.

Problem bezrobocia w Gminie i Mieście Nisko coraz bardziej wzrasta i dotyka coraz to większą ilość osób i rodzin. Poziom zjawiska bezrobocia w Gminie ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 2.

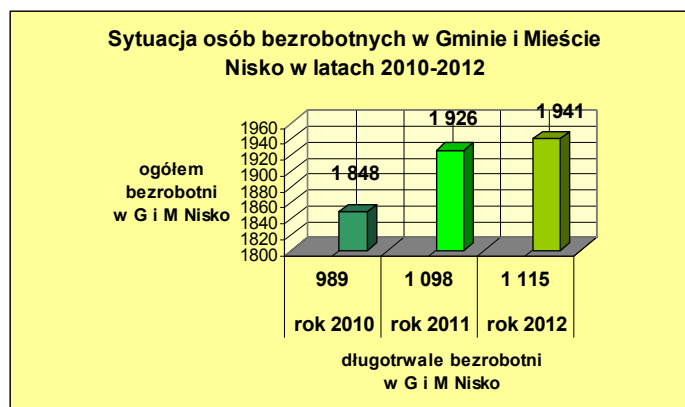
**Sytuacja osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010 – 2012
(wg PUP Nisko)**

RYNEK PRACY			
WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Bezrobotni ogółem	1 848	1 926	1 941
Bezrobotni długotrwale ogółem	989	1 098	1 115
Bezrobotni ogółem z prawem do zasiłku	317	369	366

Z powyższego zestawienia wynika, że bezrobocie mieszkańców jest narastającym problemem społecznym tym bardziej, że spośród wszystkich osób bezrobotnych ponad połowę stanowią osoby długotrwale bezrobotne, czyli takie, które w przeciągu ostatnich 24 miesięcy były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy przez co najmniej 12 miesięcy. Taką sytuację przedstawia wykres poniżej.

Wykres Nr 2.

Sytuacja osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012

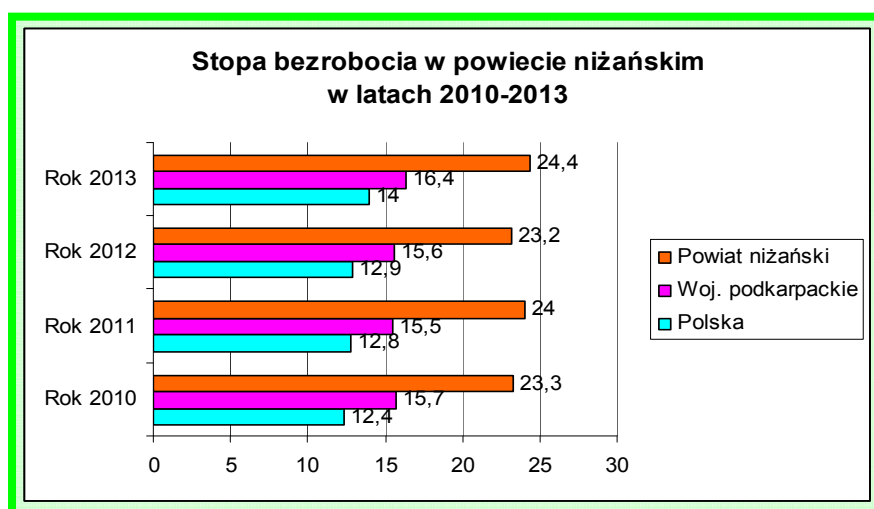
Proporcjonalnie wraz ze wzrostem ilości osób bezrobotnych wzrasta ilość osób uprawnionych do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, jednak jest ona stosunkowo niewielka w porównaniu z ogólną liczbą osób bezrobotnych

Najczęściej rozwój zjawiska bezrobocia jest ilustrowany za pomocą stopy bezrobocia, która jest wielkością obrazującą nasilenie zjawiska w danej populacji.

Porównując powiat nizański na tle całego województwa podkarpackiego, a następnie w skali kraju stopa bezrobocia przedstawia się to w następujący sposób.

Wykres Nr 3.

Stopa bezrobocia w powiecie nizańskim w latach 2010-2013

W oparciu o powyższy wykres stwierdza się, że w całym kraju oraz w województwie stopa bezrobocia wzrasta.

Dodatkowo zauważamy że w powiecie nizańskim jest ona dwa razy większa niż skali całego kraju.

Należy także dodać że według Głównego Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia w powiecie nizańskim na koniec marca 2013 roku była największą spośród wszystkich powiatów województwa podkarpackiego.

Walka z bezrobociem jest trudnym i długotrwałym przedsięwzięciem, które wymaga współdziałania wielu instytucji, firm i organizacji.

W tym miejscu należy zauważyć, iż poprzez pojęcie walki z bezrobociem rozumiemy tworzenie nowych miejsc pracy, profilaktykę w miejscach zagrożonych bezrobociem oraz zapobieganie patologiom społecznym, jakie towarzyszą zjawisku utraty pracy.

Najważniejszymi podmiotami, których działania są niezbędne do uruchomienia skutecznego programu zwalczania bezrobocia, są ośrodki władzy (centralnej, lokalnej i samorządowej) oraz organizacje pozarządowe.

Wynika to zarówno z podziału kompetencji i rozdziału funduszy budżetowych (różnych budżetów) jak i perspektyw współpracy z instytucjami Unii Europejskiej.

2.1.3. Kwestia mieszkaniowa.

Wg danych statystycznych pochodzących z GUS zasoby mieszkaniowe Gminy i Miasta Nisko liczą 6 888 mieszkań.

Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m² wynosi 84,3.

W celu złagodzenia opłat eksploatacyjnych Gmina wypłaca dodatki mieszkaniowe mieszkańcom.

Dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy państwa dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania. Umożliwia opłacenie czynszu oraz innych wydatków mieszkaniowych.

Strukturę dopłat ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 3.

Dopłaty do wydatków mieszkaniowych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	Kwota	Liczba dodatków wypłaconych	Kwota	Liczba dodatków wypłaconych	Kwota	Liczba dodatków wypłaconych
Dodatki mieszkaniowe	457 000	436	441 000	426	412 419	721

Na terenie Gminy nie buduje się mieszkań komunalnych.

W celu rozwiązania problemów mieszkaniowych wobec osób z wyrokiem eksmisji lub zadłużonych wybudowano 3 lokale socjalne o łącznej powierzchni 81 m².

Są one zlokalizowane przy ul. Szklarniowej i obejmują 2 lokale (3-4 osobowe), 1 lokal – (1 osobowy).

Sytuacja na rynku mieszkaniowym sprawia, że nieuchronnie pogłębia się zjawisko bezdomności.

Na terenie Gminy w kwestii infrastruktury społecznej odnotowano zjawisko zmniejszania się systematycznej liczby mieszkań w zasobach gminy, oraz drastycznie szybki wzrost zapotrzebowanie na lokale socjalne o obniżonym standardzie i niższych kosztach eksploatacji.

Sytuacja mieszkaniowa w mieście jest trudna, gdyż wiele rodzin nie posiada tytułu prawnego do lokalu, nie płaci czynszu, a należności z tego tytułu rosną-skutkiem czego mogą być eksmisje i nieuchronna bezdomność wymagająca zapewnienia innego rodzaju schronienia.

W/g danych GUS zaległości wykazane w opłatach za mieszkanie w zasobach gminnych w tysiącach złotych wynoszą 76,5.

W roku 2012 w ocenie zasobów w pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku zawarł wnioski o zwrócenie uwagi władz na rozwijanie gminnego zasobu mieszkaniowego bowiem duża liczba osób oczekuje na mieszkanie komunalne jak i lokal socjalny.

Przez osobę, której potrzeby mieszkaniowe nie są zaspokojone rozumie się osobę, która:

- utraciła mieszkanie w wyniku klęski żywiołowej, katastrofy, pożaru,
- stała się osobą bezdomną z powodów niezawinionych przez siebie,
- mieszka w lokalu, w którym na osobę uprawnioną do zamieszkiwania przypada mniej niż 5 m²powierzchni pokoi. Powyższe dotyczy zarówno lokalu, w którym zamieszkuje wnioskodawca jak i jego współmałżonek,
- mieszka w lokalu bądź w budynku przeznaczonym do wyburzenia lub remontu kapitalnego,
- mieszka w lokalu bądź w budynku przeznaczonym pod inwestycje gminne, jeżeli nie była objęta odszkodowaniem za wywłaszczenie,
- mieszka w budynku prywatnym na podstawie decyzji administracyjnej wydanej w czasie obowiązywania szczególnego trybu najmu a otrzymała od właściciela trzyletnie wypowiedzenie najmu bez dostarczenia lokalu zamiennego zgodnie z art. 11 ust. 5 ustawy
- opuściła Dom Dziecka w wyniku osiągnięcia pełnoletniości, jeżeli nie ma możliwości powrotu do lokalu, w którym jest zameldowana na pobyt stały, a wniosek o wynajem lokalu złożyła nie później niż w terminie dwóch lat po

opuszczeniu Domu Dziecka.

Wg danych uzyskanych z Miasta Niska (pomijając budownictwo jednorodzinne) stan liczebny mieszkań przedstawia się następująco:

Tabela Nr 4.

Infrastruktura mieszkaniowa w Mieście Nisko w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba mieszkań w zasobie gminy	160	160	124
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie z zasobów gminy	3	46	40
Liczba mieszkań socjalnych (lokali) w tym przekształconych	0	23	23
Liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne	0	15	20

Liczba mieszkań w zasobie gminy nie oznacza, że są to lokale stanowiące pustostany, lub lokale do zamieszkania.

Coraz częściej lokatorzy podejmują decyzje zamiany mieszkań na mniejsze normatywnie a co za tym idzie nieco tańsze.

Nie bez znaczenia jest także fakt ,iż gmina zobowiązana jest zapewnić odpowiednie lokum części osób, którym wydano nakaz eksmisji.

Z powodu braku noclegowni lub schroniska na terenie gminy także rokrocznie wzrasta koszt (głównie w porze zimy) zapewnienia miejsca noclegowego osobom jego pozbawionym.

Koszt miesięcznego pobytu w schronisku wg danych za 2012 rok to kwota dla jednej osoby minimalnie 400,00 złotych a maksymalnie 1 650 złotych.

Ponieważ na terenie gminy nie ma schroniska, ani noclegowni, nie ma też stworzonego miejsca do zakwaterowania osób z interwencji kryzysowej dlatego koszty przewidywane na ten cel także stale rosną.

Ostatnie lata pokazują, że nastąpił wzrost populacji osób bezdomnych.

Rozwinięły się również nowe przyczyny z powodu, których człowiek staje się osobą bezdomną.

Do najważniejszych z nich, które dotyczą poszczególne osoby, rodziny to:

- rozpad rodziny a więc zerwanie więzi formalnych psychologicznych i społecznych
- pogłębiające się ubóstwo
- eksmisje i prawny nakaz opuszczenia lokalu spowodowany w większości przypadków zadłużeniem z tytułu opłat czynszowych
- opuszczenie zakładu karnego przy jednoczesnym braku możliwości powrotu do mieszkania
- brak stałych dochodów i stałego źródła utrzymania
- przemoc w rodzinie
- konflikty spowodowane brakiem tolerancji społecznej
- uzależnienia
- brak schronienia spowodowany opuszczeniem domu dziecka, szpitala psychiatrycznego
- uchodźstwo

Problem bezdomności w Gminie Nisko dotyczy wielu rodzin.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Gminy i Miasta Nisko oraz spółdzielni mieszkaniowych udało ustalić się najnowsze liczby wg stanu na lipiec 2013 roku o potencjalnych bezdomnych.

Fakty przedstawione zostały w tabeli poniżej:

Tabela Nr 5.

Sytuacja zagrożenia bezdomnością na terenie Gminy i Miasta Nisko.

Kategoria klientów	Liczba rodzin-stan na lipiec 2013
Rodziny oczekujące na mieszkania socjalne i lokale tymczasowe(z orzeczoną eksmisją)	30
Rodziny zagrożone eksmisją	50

Z przedstawionej tabeli wynika zatem, że dość duża liczba rodzin posiada zadłużenie płatnicze powyżej trzech miesięcy i równie wysoka jest liczba rodzin przewidzianych do eksmisji.

Powodem wstrzymania eksmisji jest zazwyczaj brak mieszkań, czy lokali zastępczych, do których można by eksmitować dłużników, ale zastępcze koszty użytkowania zadłużonych mieszkań nadal zamieszkałych przez dłużników spoczywa na gminie.

Bezdomność jest bardzo poważnym problemem ogólnopolskim. Przyczyny powstawania zjawiska bezdomności są zróżnicowane. Natomiast ilość osób bezdomnych jest trudna do policzenia, ze względu na ich mobilność, ale także trudności definicyjne.

Na utrzymywanie się na stałym poziomie liczebności tej kategorii osób, mogłaby wskazywać liczba świadczeń przyznawanych decyzją Ośrodka Pomocy Społecznej osobom bezdomnym w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej. Istnieje także niewielka grupa osób bezdomnych, którym nie udzielono pomocy w postaci schronienia, a wobec których świadczona jest praca socjalna.

Do kategorii bezdomnych zaliczyć z pewnością można osoby przebywające w Schroniskach dla Osób Bezdomnych prowadzonych przez Fundację św. Brata Alberta, a także osoby zamieszkujące na działkach, nie posiadające adresu stałego zameldowania.

Szczególną kategorię stanowią osoby, które również zamieszkują na działkach, lecz posiadają stały adres zameldowania lub/i zamieszkania.

Osoby korzystające z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku to także bezdomne kobiety. Niektóre z nich są osobami niepełnosprawnymi.

Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest zamieszkiwanie dzieci wraz z bezdomnymi rodzicami w schroniskach.

2.1.4.Ochrona zdrowia.

Niekorzystna sytuacja demograficzna (ujemny przyrost naturalny) i ekonomiczna (bezrobocie i zubożenie) czy też problem zanieczyszczenia środowiska naturalnego to czynniki które z pewnością mają wpływ na kształtowanie się sytuacji zdrowotnej mieszkańców Gminy i Miasta Nisko.

Gmina dysponuje dużymi potencjalnymi atutami w postaci wysokokwalifikowanych kadr medycznych oraz wystarczającą liczbą placówek leczenia ambulatoryjnego

i stacjonarnego, z których część dysponuje nowoczesną aparaturą diagnostyczno-leczniczą.

Kwestią ochrony zdrowia mieszkańców Gminy zajmują się placówki podstawowej opieki zdrowotnej.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące ośrodki w liczbie 13 tj.:

- SPZOZ - Przychodnia Specjalistyczna. ul. Wolności 54,
- NZOZ Nr 1 w Nisku, ul. Wolności 8a,
- NZOZ Nr 3 w Nisku, ul. Wolności 8a,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nisku, ul. Sandomierska 18B,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nisku NIS- MED s. c. Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej, ul. Paderewskiego
- NZOZ w Nowosielcu
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zarzeczcu, ul. Mickiewicza 46

Ponadto na terenie Gminy usługi medyczne świadczą:

- Ambulatorium z Izbą Chorych – Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Jednostki Wojskowej NR 3527 w Nisku
- Centrum Pielęgniarstwa Środowiskowo-Rodzinnego i Rehabilitacji przy Stacji opieki Caritas w Nisku
- Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej MEDRO - Przychodnia specjalistyczna
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej DER- MED
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Laboratorium Analiz Lekarskich
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej STAMED

W poradniach nie ma rejonizacji, usługi świadczone są dla mieszkańców Gminy Nisko, jak również miejscowości ościennych, w zależności od wyboru określonej poradni przez pacjenta.

Na terenie Gminy Nisko działają też apteki:

- Apteka "Cefarm" Kielce, ul. Rzeszowska 2, Nisko;
- Apteka "Centrum", ul. Wolności 8a, Nisko;
- Apteka mgr Bartłomiej Szewc, ul. Kwiatkowskiego 2b, Nisko;
- Apteka mgr Barbara Płecha, ul. Sandomierska 31, Nisko;
- Apteka dr Arkadiusz Kazula, ul. Wolności 54a, Nisko;

- Apteka "Zdrowie" mgr Jolanta Tondel, ul. Kościuszki 1 b, Nisko;
- Apteka Stefańska Czesława, ul. Mickiewicza 45a, Zarzecze.

Opiekę w ramach leczenia zamkniętego świadczy Samodzielny Publiczny Zespół Zakładów Zdrowotnych w Nisku – **Szpital Powiatowy im. Polskiego Czerwonego Krzyża w Nisku.**

Głównym celem polityki zdrowotnej w Gminie i Mieście Nisko w zakresie ochrony zdrowia jest podniesienie standardu opieki medycznej oraz jego utrzymanie na dobrym poziomie.

Działania winny zmierzać do

- 1) Stworzenia bazy informacyjnej w zakresie zdrowia;
- 2) Kontynuacji działań w zakresie promowania zdrowego stylu życia;
- 3) Uruchomienia ZOL lub hospicjum dla osób terminalnie chorych;

2.1.5. Edukacja i opieka nad dzieckiem.

Gmina Nisko posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą sieć placówek oświaty i wychowania. Potencjał edukacyjny Gminy tworzony jest przez 9 szkół podstawowych, w tym 1 szkoła niepubliczna podstawowa oraz 5 gimnazjów.

Gimnazja i Publiczne Szkoły Podstawowe na terenie Gminy Nisko połączone są w 4 Zespoły Szkół.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko działają: 3 uczelnie, 2 szkoły ponadgimnazjalne, oraz 1 przedszkole samorządowe publiczne, żłobek miejski a także 4 przedszkole niepubliczne.

Uczelnie w Nisku to:

- Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych w Nisku (siedziba w Gimnazjum nr 1)
- Wydział Transportu i Elektrotechniki Politechniki Radomskiej (siedziba w RCEZ)
- Wydział Zamiejscowy Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa i Ochrony w Warszawie (siedziba w Gimnazjum nr 1)

Szkoły ponadgimnazjalne publiczne

- Regionalne Centrum Edukacji Zawodowej (były Zespół Szkół Elektrycznych)
- Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Czarnieckiego w Nisku

Szkoły podstawowe i gimnazja publiczne

- Gimnazjum nr 1 im. kard. Stefana Wyszyńskiego w Nisku (Nisko-Centrum)
- Zespół Szkół nr 2 (Nisko-Centrum):
 - Gimnazjum nr 2
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 5 z oddziałem przedszkolnym
- Zespół Szkół nr 3 (Nisko-Warchoły):
 - Publiczna Szkoła Podstawowa nr 3 z oddziałem przedszkolnym
 - Gimnazjum nr 3
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 1 z oddziałem przedszkolnym (Nisko-Centrum)
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 4 (Nisko- Podwolina)
- Publiczna Szkoła Podstawowa nr 6 (Nisko-Malce)
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Wolinie
- Zespół Szkół w Nowosielcu
 - Publiczna Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym
 - Gimnazjum
- Zespół Szkół w Zarzeczcu
 - Publiczna Szkoła Podstawowa z oddziałem przedszkolnym
 - Gimnazjum

Szkoły podstawowe i gimnazja niepubliczne

- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Raclawicach

Przedszkola i żłobki –placówki publiczne

- Przedszkole nr 1
- Żłobek Miejski

Przedszkola i żłobki –placówki niepubliczne

- Niepubliczne Przedszkole "Żaczek" (dawniej Przedszkole nr 2)
- Niepubliczne Przedszkole "DOMmisia"
- Niepubliczne Przedszkole "Akademia Przedszkolaka"
- Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Słoneczko" w Raclawicach

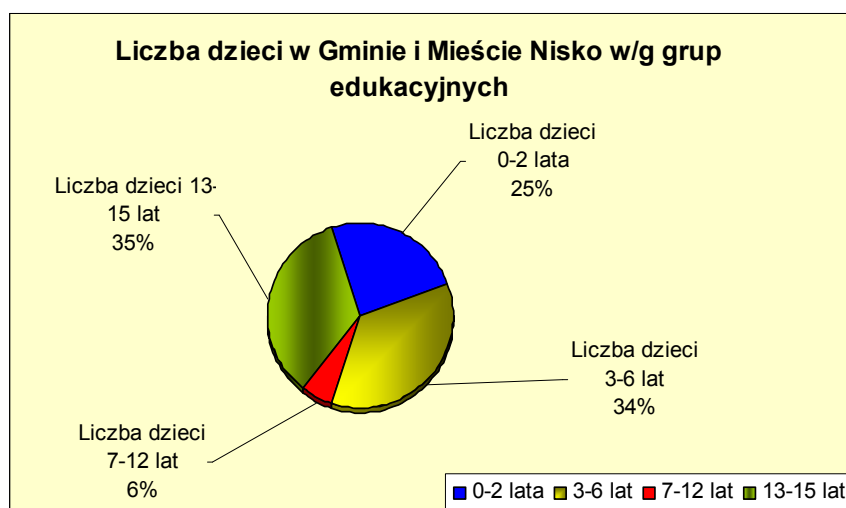
Zgodnie z opracowaniem GUS za rok 2011/2012 potencjalna kategoria dzieci w Gminie i Mieście Nisko przedstawia się następująco wg grup wiekowych:

Grupa wiekowa	Liczba dzieci
0-2 lata	593
3-6 lat	857
7-12 lat	134
13-15 lat	836

Obrazowo strukturę grup edukacyjnych ilustruje załączony poniżej wykres.

Wykres Nr 4.

Liczba dzieci w Gminie i Mieście Nisko wg grup edukacyjnych

Z innych danych należy wskazać w Gminie :

- Liczba żłobków 1
- Dzieci przebywające w żłobkach w ciągu roku 108
- Uczniowie szkół podstawowych 1 182
- Uczniowie gimnazjum 717
- Subwencja oświatowa w Gminie (w tys.złoty) wyniosła 12 309

W Gminie i Mieście Nisko funkcjonuje 1 poradnia psychologiczno-pedagogiczna, prowadząca działalność profilaktyczną, diagnostyczną oraz terapeutyczną.

Oferta poradni psychologiczno pedagogicznej obejmuje: prelekcje, konsultacje, poradnictwo, zajęcia warsztatowe, grupowe.

Z doświadczeń z pracy miejscowych pedagogów, którzy pozostają w stałym kontakcie z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Nisku wynika, że narastają problemy w nizańskich szkołach.

Coraz wyraźniej potwierdza się u uczniów:

- brak aktywności społecznej młodzieży ostatnich klas gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych
- słaba aktywność uczniów gimnazjów i szkół ponad gimnazjalnych w uczestniczeniu w zajęciach pozalekcyjnych
- stosunkowo wysokie poczucie braku bezpieczeństwa wśród uczniów szkół podstawowych
- słabe więzi rodzinne, stosunkowo niskie zainteresowanie rodziców problemami swoich dzieci (większość uczniów nie rozmawia ze swoimi rodzicami o nurtujących problemach)
- wczesny wiek inicjacji alkoholowej – ponad połowa gimnazjalistów rozpoczęło inicjację w wieku szkoły podstawowej
- powszechne spożywanie alkoholu, duża dostępność i akceptacja ze strony dorosłych
- łatwość dostępu do narkotyków
- powszechne palenie papierosów -przy czym zdecydowanie częściej palą dziewczęta
- zwiększa się grupa dzieci wychowująca się w środowiskach zagrożonych lub wykluczonych społecznie, z wysokim stopniem ryzyka zagrożenia demoralizacją i negatywnymi wzorcami zachowań.

Postawa dzieci podlegających obowiązkowi szkolnemu wymaga działań edukacyjnych i wychowawczych za które to działania odpowiedzialna jest gmina poprzez funkcjonujący system oświaty.

Działania te to:

- tworzenia przyjaznego i bezpiecznego środowiska wychowawczego w szkołach przeciwdziałanie wszelkiemu wykluczeniu społecznemu,
- stwarzanie warunków do rozwoju talentów i zainteresowań uczniów,
- zmniejszenie liczby uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu edukacji,
- zapobieganie negatywnym skutkom niewłaściwego zagospodarowania czasu

wolnego dzieci i młodzieży

- wspieranie rozwoju małego dziecka, poprzez upowszechnianie różnych form edukacji przedszkolnej.

Nie ulega wątpliwości, że stała współpraca ze środowiskiem rodziców stanowi podstawową gwarancję skuteczności działań wychowawczych podejmowanych przez szkołę, dokonywania przez uczniów postępów w nauce oraz zapewnienia im bezpieczeństwa, a także przeciwdziałania różnym formom negatywnych zachowań społecznych wśród młodzieży. W ostatnich latach pojawia się grupa wychowanków wymagająca nauczania specjalnego i stałej opieki psychiatrycznej.

Nie ma w Gminie i Mieście Nisko również miejsc dla młodzieży resocjalizowanej i uzależnionej od narkotyków. Wczesna opieka specjalistów, wprowadzenie specjalnych metod edukacyjnych i wychowawczych pozwoliłyby na uniknięcie w przyszłości umieszczeniem nieletnich w Ośrodkach.

Działalność edukacyjno- kulturalną i społeczną na terenie Gminy i Miasta Nisko wspierają różnego rodzaju organizacje pozarządowe . Należy tutaj wymienić:

- Towarzystwo Ziemi Nizańskiej w Nisku,
- Wspólnota Parafialna Kultury Chrześcijańskiej „Logos”,
- Towarzystwo Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca Raclawice,
- Towarzystwo Wędkarskie w Wolinie,
- Stowarzyszenie Nizańskie Centrum Rozwoju w Nisku,
- Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA w Nisku,
- Lokalna Grupa Działania Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej w Nisku,
- Towarzystwo Przyjaciół Zarzeczca,
- Bractwo świętego Józefa,
- Stowarzyszenie Aktywnej Współpracy w Wolinie SAWW
- Stowarzyszenie Turystyczno Ekologiczno Przyrodnicze Ziemi Nizańskiej
- Stowarzyszenie Rozwoju Osiedla Malce,
- Stowarzyszenie Klub Sportowy Raclawice,
- Nizańska Fundacja Równych Szans „Stokrotka”,
- Towarzystwo Wędkarskie w Podwolinie,
- Stowarzyszenie Żeglarskie Jachtklub w Nisku,

- Podkarpackie Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Życie z pasją” w Wolinie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Nowosielczanki” w Nowosielcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Zarzeczcu,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Wolinie,

2.1.6. Bezpieczeństwo publiczne.

Bezpieczeństwo publiczne w Gminie i Mieście Nisko zapewnia Komenda Powiatowa Policji w Nisko, przy ul. Sandomierskiej 6.

Jednostka KPP składa się z sekcji, działów i stanowisk pracy w tym:

Wydziału Kryminalnego

Wydziału Prewencji i Ruchu Drogowego

Kierownika Ogniwa Ruchu Drogowego

Kierownik Ogniwa Wspomagającego

Oficera Prasowego

Zespołu Dzielnicowych Wydziału Prewencji i RD KPP w Nisku

Gminę i Miasto Nisko obsługuje 4 dzielnicowych w rewirach służbowych .

Rewiry obejmują wszystkie miejscowości w gminie:

Rejon służbowy nr 1 obejmuje Nisko -ulice:

Asnyka, Bema, Czarnieckiego, Daszyńskiego, Dworcowa, Fredry, Gisgessa, Kilińskiego, Kolejowa, Kopernika, Kościuszki, Krasickiego, Kręta, Krótka, Kwiatkowskiego, 3 Maja, 8 Marca, Marszałka Piłsudskiego, Mickiewicza, 11 Legutki, Listopada, Olszyna, Paderewskiego, PCK, Plac Wolności, Podsanie, Prymasa Wyszyńskiego, Przemysłowa, Raławicka, Rzeszowska (od ul. Wolności do torów), Sienkiewicza, Słowackiego, Sportowa, Szopena, Targowa, Torowa, Tysiąclecia (bloki: 8a, 8b, 8c, 8d, 8e), Wolności, Żeromskiego, Żurawia.

Rejon służbowy nr 2 obejmuje Nisko- ulice:

Armii Krajowej, Broniewskiego, Cicha, Czerwonych Maków, Generała Andersa, Dębinki, Dobra, Górka, Gutki, Jezioro, Kapitana Raginisa, Ks. J. Twardowskiego,, Końcowa, Krzywa, Ks. Węgrzynowskiego, Legionów, Leśna, Mała, Matejki, Modrzewiowa, Mostowa, Ogrodowa, Osiedle, Piękna, Podwale, Polna, Potok, Pszenna, Sadowa, Sandomierska, Sandomierska Boczna, Sanowa, Skłodowskiej, Sopocka, Sosnowa, Spacerowa, Szklarniowa, Tęczowa, Tysiąclecia (bloki nr 16, 18, 18a, 20, 22), Wańkowicza, Wesola, Willowa, Wojska Polskiego (bloki nr 5, 7), Zamknięta, Zasanie.

Rejon służbowy nr 3 -Punkt Przyjęć Dzielnicowego czynny we czwartki w godz. 14-18 w Domu Ludowy w Zarzeczcu przy ul. Mickiewicza obejmuje **Zarzeczce -ulice:**

22 lipca, Akacyjowa, Błonie, Bukowina, Gozdowa, Hawryły, Kolonia, Konopnickiej, Kopernika, Kościuszki, Kręta, Krótka, Krzeszowska, Leśna, Lubelska, Ługowa, Ługowa Boczna, Mickiewicza, Ogrodowa, Piaskowa, Podborek, Polna, Sanowa,

Słoneczna, Słowackiego, Sosnowa, Stara, Starowiejska, Szoje, Szopena, Tysiąclecia, Wiśniowa, Zapacz, Zielona.

Raławice;

Akacyjowa, Grądy, Krótka, Lubelska, Lubelska Boczna, Nadziejorze, Nowowiejska, Piaskowa, Polna, Rudnicka, Torowa, Zielona

Wolina;

Błonie, Piaskowa, Sienkiewicza

Nowa Wieś.

Rejon służbowy nr 4 obejmuje Nisko -ulice:

Bajaka, Błonie, Borowa, Brzozowa, Chabrowa, Czerniawy, Dąbrowskiego, Dąbrowskiej, Długa, Dolna, Głowackiego, Górna, Gruntowa, Św. Jana, Karasia, Kochanowskiego, Krucza, Lasowiaków, Lipowa, Moniuszki, Niecała, Nowa, Nowa Boczna, Okrężna, Partyzantów, Pętla, Piaskowa, Podleśna, Polskiego Sierpnia, Plk. Dąbka, Reja, Reymonta, Rondo, Rzeczna, Rzemieślnicza, Rzeszowska (od torów w stronę Nowosielca), Rzeszowska Boczna I, Rzeszowska Boczna II, Słoneczna, Szarych Szeregów, Świerkowa, Tulipanowa, Wąska, Wiejska, Wilcza, Zielona.

Kończyce

Nowosielec

Ponadto nad bezpieczeństwem na terenie Gminy i Miasta Nisko czuwa **Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nisku**, usytuowana przy ul. Nowej 42. Komenda Powiatowa swoim zasięgiem działania obejmuje miasto Nisko będące samorządową jednostką organizacyjną na prawach powiatu i powiat niżański utworzonych jednostek samorządowych tj. :

1. Gmina i Miasto Nisko - pow. 142,46 km² ilość mieszk. ok. 23 tys.
2. Gmina i Miasto Rudnik n/S - pow. 78,71 km² ilość mieszk. ok 10,5 tys.
3. Gmina i Miasto Ulanów - pow. 119 km² ilość mieszk. ok. 9 tys.
4. Gmina Harasiuki - pow. 168,29 km² ilość mieszk. ok. 6,5 tys.
5. Gmina Jarocin - pow. 90,43 km² ilość mieszk. ok. 5,5 tys.
6. Gmina Jeżowe - pow. 124 km² ilość mieszk. ok. 10 tys.
7. Gmina Krzeszów - pow. 62,8 km² ilość mieszk. ok. 4400

Na czele Ochotniczej Straży Pożarnej stoi komendant.

Na terenie Gminy działają także Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane w Nisku, Zarzeczu i Nowosielcu.

Interwencje Straży mają kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego.

W poniższej tabeli przedstawia się dane o zdarzeniach i interwencjach (dostępne statystyki z 2011 roku) w których uczestniczyły jednostki straży pożarnej m.in. na terenie Gminy i Miasta Nisko.

Tabela Nr 6.

Interwencje Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nisku

L.p.	Powiat/gmina	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ogółem zdarzeń
1	Nizański	316	405	12	733
2	Harasiuki	29	17	1	47
3	Jarocin	10	29	0	39
4	Jeżowe	21	57	2	80
5	Krzeszów	14	23	0	37
6	Nisko	120	158	6	284
7	Rudnik n. Sanem	79	88	1	168
8	Ulanów	43	33	2	78
9	KP PSP Nisko	316	405	12	733

2.1.7. System pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko.

W latach poprzednich pomoc społeczna usytuowana była raczej na marginesie systemu społeczno-gospodarczego i koncentrowała się głównie na tych, którzy „nie mieścili się” w nim.

Obecnie przeznaczona jest także dla tych, którzy nie radzą sobie w zmieniającej się szybko rzeczywistości, a jej funkcja w systemie polityki społecznej jest nowa.

Stale wzrasta zakres zadań stawianych przed instytucjami pomocy społecznej, zwiększa się liczba spraw, ich „ciężar gatunkowy” i stopień trudności.

Poza zmianami „ilościowymi”, rozszerzaniem się zadań pomocy społecznej dokonują się też zasadnicze zmiany „jakościowe” problemów, które w znacznym stopniu dotyczą osób i rodzin, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Do niedawna korzystającymi z pomocy społecznej byli przede wszystkim

ludzie starzy, a także osoby niepełnosprawne, rodziny wielodzietne i rodziny osób uzależnionych od alkoholu.

Obecnie wśród podopiecznych ośrodków pomocy społecznej przeważającą grupę stanowią osoby w tzw. wieku produkcyjnym, które z powodu bezrobocia lub zbyt niskich dochodów nie dysponują wystarczającymi środkami na utrzymanie oraz szukają wsparcia z uwagi na trudności w rozwiązywaniu innych istotnych problemów.

Podstawową jednostką organizacyjną samorządu lokalnego w Gminie i Mieście Nisko odpowiedzialną za rozpoznawanie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na interwencję socjalną i podejmującą działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku.

OPS wykonuje zadania własne gminy oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, określone w ustawie o pomocy społecznej, a także niektóre zadania dotyczące rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Do Ośrodka mogą zgłaszać się po pomoc wszystkie osoby, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej i ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Ponadto Ośrodek udziela pomocy osobom opuszczającym zakłady karne, ofiarom zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych, klęsk żywiołowych i ekologicznych, a także osobom i rodzinom z problemem alkoholowym, problemem narkomanii oraz przemocy domowej.

Do zadań OPS należy udzielanie pomocy osobom, rodzinom i grupom społecznym. Proces pomocy to całokształt działań podejmowanych przez pracowników socjalnych.

U podstaw organizacji pracy leżą niekwestionowane w praktyce zasady terytorialnego podziału pracy i zasada poliwalentności.

Formy pomocy oferowanej przez Ośrodek obejmują:

- 1) pomoc usługową (usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi),
- 2) pomoc finansową (w postaci zasiłków stałych, okresowych, celowych),
- 3) pomoc rzeczową i w naturze (opał, środki czystości, żywność),
- 4) pomoc w zakresie dożywiania (posiłki, doposażenie punktów do wydawania posiłków, dowóz posiłków),

- 5) pomoc instytucjonalną (kierowanie do domów pomocy społecznej, ośrodków wsparcia, ośrodków interwencji kryzysowej),
- 6) pracę socjalną udzielaną niezależnie od dochodu,
- 7) pomoc ofiarom przemocy w rodzinie,
- 8) przekazywanie informacji o innych podmiotach świadczących pomoc,

Dodatkowe zadania realizowane przez Ośrodek:

- 1) przyznawanie i wypłata świadczeń rodzinnych,
- 2) przyznawanie i wypłata świadczeń alimentacyjnych,
- 3) postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych,
- 4) prowadzenie Świetlic Środowiskowo Profilaktycznych
- 5) koordynowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii
- 6) obsługa Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
- 7) obsługa realizacji Programu Pomocy Żywnościowej z PAED
- 8) realizacja projektu systemowego PO KL

W Ośrodku Pomocy Społecznych w Nisku wg danych statystycznych pochodzących z analizy dokumentacji sprawozdawczej w 2012 roku zatrudnienie obejmowało pracowników na pracach interwencyjnych i na robotach publicznych, pracowników socjalnych, opiekunów wykonujących usługi opiekuńcze finansowane z zadań własnych, opiekunów specjalistycznych wykonujących usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, kierownika OPS, konserwatora, oraz pozostałych pracowników administracyjnych realizujących pracę środowiskową, obsługę kadrową, obsługę księgową, obsługę Biura Świadczeń Rodzinnych, oraz administratora systemów informatycznych.

Ponadto w OPS w Nisku w 2012 roku odbywała staż jedna osoba, a także w ramach umowy zlecenia zatrudniano osoby w tym: doręczycieli poczty, radcę prawnego i pracownika gospodarczego.

Spośród wszystkich pracowników OPS w Nisku 53% kadry posiada wykształcenie wyższe kierunkowe i specjalizacje w zawodzie adekwatnie do wymogów na stanowiskach, które im powierzono.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku w roku 2012 realizował także zatrudnienie subsydiowane polegające na zawieraniu umów o staże, roboty publiczne i prace interwencyjne- 2012 roku zatrudniano 12 osób.

Powyższe osoby wykonywały pracę w środowiskach u podopiecznych ośrodka, oraz prace porządkowe w obejściu ośrodka pomocy, na świetlicach środowiskowych, przy dowozie posiłków do szkół, a także w szkołach podstawowych i gimnazjach o zasięgu gminnym.

Zbiorcze zestawienie kadry, oraz wykształcenia pracowników OPS w Nisku przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 7.

Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok oceny 2012
		Rok 2010	Rok 2011	
Ogółem kadra kierownicza (dyrektor jednostki i jego zastępcy)	1	1	1	1
W tym: kobiety	2	1	1	1
Wykształcenie wyższe	3	1	1	1
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	5	1	1	1
PRACOWNICY SOCJALNI				
Ogółem	7	13	13	12
W tym: kobiety	8	12	12	11
W tym wybrane kategorie pracowników socjalnych:				
Wykształcenie wyższe	9	8	8	7
W tym: kobiety	10	7	7	6
Wykształcenie średnie	11	5	5	5
W tym: kobiety	12	5	5	5
Specjalizacja 1-ego stopnia w zawodzie	13	5	5	5
W tym: kobiety	14	5	5	5
Specjalizacja 2-ego stopnia w zawodzie	15	5	5	5
W tym: kobiety	16	4	4	4
Specjalizacja z organizacji pomocy społecznej	17	5	5	5
W tym: kobiety	18	4	4	4

POZOSTALI PRACOWNICY:				
Ogółem	19	35	32	33
W tym: kobiety	20	32	28	30
Wykształcenie wyższe	21	21	24	20
W tym: kobiety	22	18	22	20
Wykształcenie średnie	23	14	8	9
W tym: kobiety	24	14	6	9
Inne	25	0	0	4
W tym: kobiety	26	0	0	2

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		Rok 2012
		Rok 2010	Rok 2011	
Wolontariusze	1	0	0	0
Zatrudnienie subsydiowane (staże, roboty publiczne, prace interwencyjne i inne)	2	14	9	12

System wsparcia mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej jest bardzo rozbudowany.

Niektóre kwestie społeczne rozwiązywane są przez inne niż OPS jednostki organizacyjne, przykładowo:

- przyznawanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych powierzono, specjalnie w tym celu utworzonemu Biuro Świadczeń Rodzinnych
- stypendia uczniowskie realizowane są w Zespole Ekonomiczno-Administracyjnym Szkół i Przedszkoli;
- sprawami mieszkań socjalnych i dodatków mieszkaniowych zajmują się referaty Urzędu Gminy i Miasta Nisko
- terapię uzależnień, wdrażanie programów oraz profilaktykę zdrowotną powierzono Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- sprawy przemocy i interwencji kryzysowej powierzono Gminnemu Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. przeciwdziałania przemocy

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń oraz zasady i tryb ich udzielania a także organizację w pomocy społecznej reguluje ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej - tekst jednolity Dz .U. z dnia 7 lutego 2013 roku poz .182.

Zgodnie z tym aktem każdy obywatel posiadający obywatelstwo polskie mający miejsce zamieszkania i przebywający na terytorium RP, cudzoziemiec, uchodźca, czy obywatel państwa członkowskiego UE posiadający prawo pobytu lub stałego pobytu w Polsce ma prawo do świadczeń z pomocy społecznej.

Przegląd statystyczny (na podstawie sprawozdań OPS w Nisku) osób korzystających z pomocy i wsparcia na przełomie analizowanych lat przedstawia tabela poniżej.

Tabela Nr 8.

Statystyka klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, którym udzielono pomocy na przełomie lat 2010-2012

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		Rok 2012	
	Rok 2010	Rok 2011		
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	1	1 498	1 236	1 113
W tym: osoby długotrwale korzystające	2	324	664	613
Liczba rodzin	3	739	672	575
Liczba osób w rodzinach	4	2 720	1 959	1 989
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	5	1 478	1255	1 109
W tym: osoby długotrwale korzystające	6	339	289	613
Liczba rodzin	7	719	661	571
Liczba osób w rodzinach	8	2 672	1929	1 976
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	9	715	481	576
Liczba rodzin	10	478	464	560
Liczba osób w rodzinach	11	2 076	1 397	1 734
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	12	763	774	611
Liczba rodzin	13	710	401	405
Liczba osób w rodzinach	14	1 476	1 522	1 478

Analizując dane tabelaryczne obserwuje się na przełomie lat poprzednich tendencję malejącą świadczeniobiorców pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko, ale jest to spowodowane głównie niskimi kryteriami ustawowymi kwalifikującymi rodziny i osoby do pomocy, a jednocześnie wzrostem wynagrodzeń, oraz dochodami z prac poza granicami kraju, czy coroczną waloryzacją emerytur i rent.

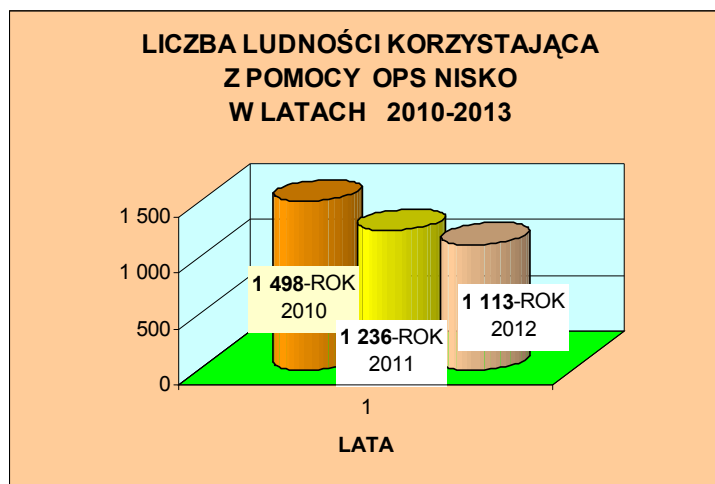
Przeważa zapotrzebowanie na pomoc niepieniężną której głównym wyznacznikiem są posiłki dla dzieci i młodzieży w szkołach, oraz dożywianie w innych grupach wykazujących zapotrzebowanie na tę formę wsparcia.

Wśród świadczeniobiorców pobierających świadczenia pieniężne dominują osoby niepełnosprawne uprawnione głównie do zasiłków stałych.

Spadek liczby klientów w pomocy społecznej przedstawia bardziej obrazowo poniższy wykres.

Wykres Nr 5.

Osoby korzystające z pomocy społecznej OPS w Nisku w latach 2010-2012

W grupie osób korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku ponad połowa świadczeniobiorców to osoby długotrwale korzystające z pomocy. W tym przedziale znajdują się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, chore przewlekle, ofiary przemocy w rodzinie, bezdomni, opuszczający zakłady karne, bezrobotni, uzależnieni od alkoholu, czy po prostu bezradni.

Liczebność klientów długotrwale korzystających z pomocy OPS w Nisku i obliczony wskaźnik zjawiska ilustrują poniższe tabele.

Tabela Nr 9

Liczba klientów długotrwale korzystających z pomocy OPS w Nisku

WYSZCZEGÓLNIENIE	ROK 2010	ROK 2011	Rok 2012
WYBRANE KATEGORIE OSÓB, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
KOBIETY			
WIEK 0-17			
Liczba osób	285	269	253
W tym: osoby długotrwale korzystające	0	173	157
WIEK PRODUKCYJNY			
Liczba osób	399	287	303
W tym: osoby długotrwale korzystające	248	154	170
WIEK EMERYTALNY			
Liczba osób	25	79	61
W tym: osoby długotrwale korzystające	13	79	36
MĘŻCZYŹNI			
WIEK 0-17			
Liczba osób	319	309	255
W tym: osoby długotrwale korzystające	9	180	169
WIEK PRODUKCYJNY			
Liczba osób	443	253	204
W tym: osoby długotrwale korzystające	53	60	61
WIEK EMERYTALNY			
Liczba osób	27	39	37
W tym: osoby długotrwale korzystające	1	18	20

Wskaźnik osób długotrwale korzystających z pomocy OPS w Nisku

rok	2010	2011	2012	
liczba osób długotrwale korzystających ze świadczeń	1	339	289	613
liczba osób, którym przyznano świadczenie	2	1 478	1 255	1 109
Wartość wskaźnika procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w1 / w2 x 100%	3	23	23	55
Dynamika (%)	4	88	100	239

Wskaźnik osób korzystających z pomocy ma tendencję wzrostową. Jest to wskaźnik wysoki i świadczy on o spadku dochodów mieszkańców i o ubożeniu społeczeństwa.

Codziennemu życiu mieszkańców Gminy i Miasta Nisko towarzyszą liczne problemy, które swoim zasięgiem obejmują coraz większą grupę ludzi. Zmuszają one część społeczności do szukania różnych form pomocy, w tym korzystania z pomocy społecznej.

W grupie klientów znajdują się osoby w różnym wieku, ale wszyscy oczekują zainteresowania się ich losem instytucji pomocowej.

Strukturę klientów, którym udzielono pomocy i wsparcia według grup wiekowych i płci przedstawia poniższe zestawienie

Tabela Nr 10.

Struktura klientów, którym udzielono pomocy i wsparcia według grup wiekowych i płci liczona w % do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku

rok		2010	2011	2012	
OGÓŁEM	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	1	40%	47%	46%
	udział osób w wieku produkcyjnym (%)	2	56%	44%	46%
	udział osób w wieku emerytalnym(%)	3	4%	9%	8%
KOBIETY	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	4	19%	22%	23%
	udział osób w wieku produkcyjnym(%)	5	27%	24%	27%
	udział osób w wieku emerytalnym(%)	6	2%	6%	4%
MĘŻCZYŹNI	udział osób w wieku 0-17 lat (%)	7	21%	25%	23%
	udział osób w wieku produkcyjnym (%)	8	29%	20%	19%
	udział osób w wieku emerytalnym (%)	9	2%	3%	4%

Z powyższych danych wynika, że proporcja ludności Gminy i Miasta Nisko wg grup wiekowych korzystających z pomocy społecznej do ogólnej liczby mieszkańców regionu utrzymuje się na poziomie pozwalającym, stwierdzić, że główne działania pomocowe OPS skupiają się na wspieraniu dzieci i młodzieży (wiek 0-17 lat) - 46 % (w roku 2012) ogółu

oraz na mieszkańcach w wieku produkcyjnym, gdzie głównym czynnikiem ubiegania się o pomoc (co wykazano poniżej) jest przede wszystkim bezrobocie oraz długotrwała, przewlekła choroba i niepełnosprawność.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do pomocy OPS w ocenie OPS w Nisku są:

Tabela Nr 11.

Przyczyny kwalifikujące do korzystania z pomocy OPS .

LATA	2010	2011	2012
UBÓSTWO			
Liczba rodzin	212	188	193
Liczba osób w rodzinach	678	586	595
BEZROBOCIE			
Liczba rodzin	382	334	334
Liczba osób w rodzinach	1 435	1 196	1 193
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Liczba rodzin	222	210	227
Liczba osób w rodzinach	644	575	608
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA			
Liczba rodzin	301	291	288
Liczba osób w rodzinach	952	847	814
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)			
Liczba rodzin	57	48	47
Liczba osób w rodzinach	247	198	209
ALKOHOLIZM			
Liczba rodzin	72	68	66
Liczba osób w rodzinach	195	162	162
NARKOMANIA			
Liczba rodzin	0	0	1
Liczba osób w rodzinach	0	0	5
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA			
Liczba rodzin	103	103	105
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ			
Liczba rodzin	99	98	96
BEZDOMNOŚĆ			
Liczba rodzin	9	11	9
Liczba osób w rodzinach	14	15	15

OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO			
Liczba rodzin	8	7	6
Liczba osób w rodzinach	21	17	11
ZDARZENIA LOSOWE			
Liczba rodzin	1	2	2
Liczba osób w rodzinach	5	2	9
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE			
Liczba osób	0	0	0
SIEROCTWO			
Liczba rodzin	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	X	X	X
PRZEMOC W RODZINIE - OFIARY PRZEMOCY			
Liczba rodzin	5	3	60
Liczba osób w rodzinach	31	10	208

Zestawienie liczby rodzin, którym przyznano pomoc według powodów przyznania pomocy wyrażona w % do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy ilustruje poniższa tabela

Tabela Nr 12.

Powody przyznania pomocy wyrażona w % do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy w latach 2010-2012

Powód przyznania pomocy			Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ubóstwo (%)	1		29	28	34
Bezrobocie (%)	2		53	51	58
Niepełnosprawność (%)	3		31	32	40
Długotrwała lub ciężka choroba (%)	4		42	44	50
Bezradność (%)	5		8	7	8
Alkoholizm (%)	6		10	10	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa (%)	7		14	16	18

Osoby i rodziny korzystające ze wsparcia OPS w Nisku zwracają się o pomoc do instytucji wielokrotnie z przyczyn bardzo różnych, dotkliwych i kumulujących się. Z reguły brak pracy powoduje ubóstwo, tenże niedostatek sprawia, że rodzą się patologie i zachowania dysfunkcyjne w rodzinach, powstają na tle zaburzonego funkcjonowania choroby i niemożność samodzielnej egzystencji, a to jest przejawem niezwłocznych działań dla platformy pomocy społecznej.

Trudności finansowe gospodarstw domowych w Gminie i Mieście Nisko powodują, że wiele rodzin doświadcza różnych deprivacji, które zaczynają się przekładać na niską jakość życia wtedy, gdy dochodzi do utrwalania się oraz narastania negatywnych czynników.

Do najważniejszych czynników, które negatywnie wpływają na kondycję psychiczną ludności można wymienić:

- utrwalanie się ubóstwa,
- trudny dostęp do pewnych obszarów życia społecznego,
- problemy dotyczące poszczególnych grup społecznych, które z racji

kształtowania się niekorzystnych czynników (mniej lub bardziej zawinionych) doświadczają wykluczenia lub szczególnie silnej ekspozycji na zagrożenie ubóstwem i wykluczenie społeczne np. osoby bezdomne, osoby uzależnione od substancji psychoaktywnych, osoby będące ofiarami przemocy, tzw. „pracujący ubodzy”, dzieci z rodzin o deficytach wychowawczych.

Najistotniejszym czynnikiem, o którym należałoby wspomnieć jest utrwalanie się ubóstwa. Długotrwałe ubóstwo wymusza zmianę stylu życia rodziny, powoduje wzrost poczucia beznadziejności i negatywnie wpływa na kierunek podejmowanych decyzji. Często może oznaczać rezygnację z zakupu niezbędnych dóbr, jakimi są leki czy przybory szkolne dla dzieci, a w rezultacie powoduje pogłębianie się trudności, które wymagają kolejnych nakładów finansowych.

Brak możliwości rekompensowania kolejnych potrzeb powoduje drastyczny spadek poziomu życia rodziny, prowadzi często do zaniedbań w sprawach wychowawczych i opiekuńczych, a konsekwencji może powodować powstanie kolejnych niekorzystnych zjawisk, takich jak: alkoholizm, przemoc w rodzinie, osłabienie więzi rodzinnych a nawet przestępczość. Niepokojącym zjawiskiem staje się dziedziczenie biedy i negatywnych wzorców.

2.1.7.1. Bezdomność.

Bezdomność jest najbardziej skrajnym przejawem marginalizacji i ekskluzji społecznej.

Związana jest z wieloma, nakładającymi się na siebie przyczynami, m.in. utratą pracy, uzależnieniem od nałogów, eksmisją, przemocą w rodzinie, rozpadem rodziny.

Może również wynikać z przyczyn natury socjo - psychologicznej, w tym świadomego wyboru innego sposobu życia, braku zgody na obowiązujący system wartości.

Ze względu na swoją specyfikę, problem bezdomności w Gminie i Mieście Nisko nie został zdiagnozowany – można go oceniać jedynie w kontekście liczby osób korzystających ze schronisk i noclegowni do których zostali skierowani bezdomni przez OPS.

Sama definicja bezdomności jest dość obszerna.

W literaturze socjologicznej wyróżnia się bezdomność sensu stricto i bezdomność sensu largo. Bezdomność sensu stricto (nazywana również rzeczywistą bądź jawną) oznacza brak własnego mieszkania i jednocześnie jakiegokolwiek innego, możliwie stałego, choćby zastępczo traktowanego schronienia przeznaczonego i jakoś przystosowanego do zamieszkania.

Natomiast bezdomność sensu largo (nazywana również utajoną lub społeczną) opiera się na ocenie posiadanego lokum jako nie spełniającego kryteriów mieszkania ze względu na jaskrawe odstępstwo od minimalnych standardów mieszkaniowych albo ze względu na kulturowo usprawiedliwione aspiracje.

Osoby bezdomne można określić, jako te, które nie są w danym czasie własnym staraniem zapewnić sobie schronienia, które mogliby uważać za swoje i, które spełniałoby minimalne warunki pozwalające uznać je za pomieszczenie mieszkalne.

Bezdomność jest problemem niemal 31 tys. osób w naszym kraju, które nie mają dachu nad głową i żyją na ulicach – wynika to ze wstępnych tegorocznych wyników „Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych”. Ta liczba jest zatrważająca, a dane są tym bardziej smutne, że po raz kolejny grupa tych osób się powiększa.

Bezdomnych w Polsce przybywa. Wkrótce będzie ich jeszcze więcej niż teraz, ponieważ nasilają się eksmisje po znowelizowaniu ustawy z 31 sierpnia 2011 roku, która wykreśliła artykuł nakazujący komornikowi wstrzymanie się z eksmisją do czasu wskazania przez gminę albo właściciela opróżnionego lokalu, pomieszczenia tymczasowego.

Komornik, nawet gdyby chciał, nie ma już prawa “wstrzymać się z dokonaniem czynności”, pod groźbą utracenia pracy.

Najwięcej informacji o bezdomnych znajduje się w wielkich miastach, na pierwszy rzut oka można sądzić, że problem bezdomności dotyczy przede wszystkim dużych aglomeracji, w małych miastach i biedniejszych województwach rzekomo jest lepiej.

Prawie 60 % bezdomnych spisanych w Ogólnopolskim badaniu liczby osób bezdomnych (na przełomie stycznia i lutego 2013 roku) zostało w pięciu województwach – mazowieckim (16,9 proc.), dolnośląskim (13,2 proc.), zachodnio-pomorskim (11,2 proc.), śląskim (9,2 proc.), pomorskim (8,7 proc.). Prawie dwunastokrotnie mniej bezdomnych, bo tylko nieco ponad 5 proc. jest w województwie świętokrzyskim (1,5 proc.), podlaskim (1,9 proc.) i opolskim (1,9 pros.). Wśród bezdomnych dominują mężczyźni, stanowią oni ponad 84 % jeśli można tak to określić, populacji bezdomnych.

Bezdomnymi są najczęściej ludzie w średnim wieku 87% od 33 do 64 lat.

Przerażające, że liczba spisanych bezdomnych dzieci w ubiegłym roku była wyższa niż w poprzednim badaniu, ponieważ pokazuje, że mamy w Polsce coraz więcej bezdomnych rodzin.

Bezdomność bez względu na jej liczbę jest zjawiskiem niepożądanym społecznie i wiąże się z wieloma negatywnymi zjawiskami; alkoholizmem, narkomanią, prostytutką. Na terenie Gminy i Miasta Nisko nie ma danych obrazujących skalę tego zjawiska.

Z pomocy OPS korzystało 9-ciu bezdomnych w latach 2010-2012, choć w trakcie spisu w styczniu 2013 rok stwierdzono liczniejszą grupę, w tym osób przebywających w zakładzie karnym.

Nie znaczy to jednak, że problem bezdomności nie jest istotny choć przybrał wartość marginalną. Liczbę osób bezdomnych korzystających z pomocy OPS ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 13.

Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy OPS w Nisku w latach 2010-2012

Bezdomność			
Wyszczególnienie	Lata		
	2010	2011	2012
Liczba rodzin	9	11	9
Liczba osób w rodzinach	14	15	15

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku mimo obowiązku ustawowego udzielania pomocy w postaci schronienia w tym bezdomnym nie realizuje tego zadania samodzielnie bowiem nie prowadzi ośrodków wsparcia typu noclegowni lub schroniska i korzysta ze współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi w tym zakresie na terenie niemal całego kraju.

Aby ograniczyć problem bezdomności zachodzi konieczność działań profilaktycznych.

Działania profilaktyczne zapobiegające bezdomności to min.

- współpraca z Zarządem Zasobów Mieszkaniowych Urzędu Gminy i Miasta Nisko oraz z sądem
- mediacje z członkami rodziny bezdomnego
- pomoc rodzinom najuboższym, zagrożonym zaległościami w opłacaniu należności czynszowych między innymi poprzez pomoc finansową, pomoc w załatwianiu formalności związanych ze staraniem się o dodatek mieszkaniowy, aktywizowanie ich do podjęcia zatrudnienia (praca socjalna, wypracowanie systemów pomagających w wychodzeniu z zadłużenia
- wprowadzenie nowych form pracy socjalnej mającej na celu rozszerzenie oferty pomocy dla osób bezdomnych (kontrakt socjalny)
- wprowadzenie modelu współpracy pomiędzy innymi instytucjami zajmującymi się bezdomnymi

- opracowanie i przeprowadzenie kampanii informacyjnej mającej na celu podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie problemu bezdomności – specyfiki tego zjawiska
a w konsekwencji zburzenie stereotypowych wizerunków osoby bezdomnej jako bezużytecznej dla społeczeństwa.

Podsumowując- problem bezdomności w Nisku , w tym osób i rodzin z tytułu nie wykonanych eksmisji pokazuje ,że zjawisko to niebawem może przybrać rozmiary poważnej dysfunkcji społecznej i nie należy go marginalizować.

2.1.7.2.Ubóstwo.

Bieda niejedno ma imię. Stąd też mierzy się ją różnymi metodami.

GUS uzupełnił obraz ubóstwa w Polsce, określając je na podstawie dochodów gospodarstw domowych, warunków ich życia oraz radzenia sobie z własnym budżetem. Za biedne uznano te gospodarstwa, gdzie miesięczny dochód był niższy od wartości uznanej za próg ubóstwa, który ustalono na poziomie 60 proc. mediany dochodu ekwiwalentnego. Według tego kryterium granica ubóstwa dla gospodarstwa jednoosobowego wynosiła w ubiegłym roku ok. 887 zł, a dla gospodarstwa domowego złożonego z dwóch dorosłych osób i dwojga dzieci do lat 14 - ok. 1 863 zł.

Z badań spójności społecznej GUS wynika, że w 2011 r. dochody poniżej tak określonego progu ubóstwa miało ok. 15 proc. gospodarstw domowych (ponad 2 mln). Przy tym biedą dotknięte były przede wszystkim rodziny z niskim poziomem wykształcenia. Wśród gospodarstw, w których głową była osoba z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym, odsetek żyjących w ubóstwie był prawie dwukrotnie większy niż przeciętnie i wynosił 29 proc. Natomiast w rodzinach z zasadniczym wykształceniem niedostatek był obecny w 21 proc. Bieda omijała te, w których głowa rodziny była po studiach - tylko nieliczne wśród nich miały dochody poniżej granicy ubóstwa.

Pauperyzacja w dużym stopniu dotyka gospodarstwa domowe bezrobotnych i rencistów. Ponadto z powodu niskich dochodów bieda wkrada się często do rodzin wielodzietnych i niepełnych. Częściej dotyka gospodarstwa domowe osób młodych i w średnim wieku niż emerytów, którzy mają stałe źródła dochodów.

toalety, gazet, telefonu.

wg Eurostatu i OECD -ubogi jest ten, kto miesięcznie dysponuje mniej niż połową średniego dochodu danego społeczeństwa po opodatkowaniu

Ustawa o pomocy społecznej definiuje ubóstwo jako nie osiągnięcie określonego kryterium dochodowego.

Tak rozumiany poziom dochodów – w pomocy społecznej – w praktyce oznacza biedę i brak realnych możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb.

Ubóstwo to stan, w którym osobie lub rodzinie brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w społeczeństwie za niezbędne.

Zasadniczo, aby skorzystać z pomocy społecznej, w rodzinie musi występować ubóstwo.

Wyjątek mogą stanowić specjalne zasiłki celowe, które można przyznać w szczególnie uzasadnionych przypadkach, pomimo przekraczania przez osobę lub rodzinę kryterium dochodowego ustanowionego ustawą o pomocy społecznej.

uprawniającego do pobierania świadczeń z pomocy społecznej.

Ubóstwo może być spowodowane różnymi czynnikami, jak chociażby bezrobociem, niepełnosprawnością, biernością życiową, czy brakiem odpowiedzialności za siebie i rodzinę. Poniższa tabela ilustruje liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

Tabela Nr 14.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

UBÓSTWO			
Wyszczególnienie	Lata		
	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba rodzin	212	188	193
Liczba osób w rodzinach	678	586	595

2.1.7.3. Bezrobocie.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności pracy „na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu.

Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę.

W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu wsparcia socjalnego z powodu np. niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny.

W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb.

Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

Liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy na przestrzeni kolejnych lat jest zróżnicowana – zbieżna jednak ze wskaźnikiem stopy bezrobocia w Gminie i Mieście Nisko.

Środowiska, w których występuje problem ubóstwa i bezrobocia wspomagane są poprzez system świadczeń umożliwiających zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, przybierający formę zasiłków, czy posiłków. Korzystają one również z pomocy świadczonej w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej – PEAD przez Fundację „Bank Żywności”.

Wobec osób bezrobotnych podejmowane są działania zmierzające do ich aktywizacji zawodowej m.in. poprzez włączanie do realizowanego przez OPS projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie i Mieście Nisko” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 7.1.1. „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej” Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Głównym celem projektu jest przeciwdziałanie bezrobociu, niezaradności opiekuńczo-wychowawczej i w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Projekt adresowany był w latach ubiegłych, a także w 2012 roku po raz kolejny do osób zamieszkałych na terenie Gminy i Miasta Nisko będących w wieku aktywności zawodowej, nie pracujących zawodowo i pozostających bez zatrudnienia, lub osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Podobnie w ramach ogłaszanego konkursu przez MP i PS pracownicy OPS w Nisku realizowali projekt będący wynikiem udziału w tymże konkursie pt. "Podmiot zatrudnienia socjalnego partnerem Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy w realizacji kontraktów socjalnych " - edycja 2009, 2011-2012.

Dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Psychologicznym "Integracja" w Nisku Ośrodek Pomocy uczestniczył w rządowym programie na rzecz aktywności społecznej osób starszych na lata 2012-2013.

Pozyskane dotacje wiązały się z udziałem własnym środków Gminy w wysokości 20 % ogólnego zapotrzebowania.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób aktywizowanych w projekcie systemowym.

Tabela Nr 15.

Liczba osób uczestniczących w projekcie systemowym PO KL

WYSZCZEGÓLNIENIE	Lata poprzednie		
	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
PROJEKTY WSPÓLFINANSOWANE z EFS			
Ogółem liczba osób objętych projektami	1	24	24

Z powyższej tabeli wynika, że w okresie od 2010 roku do 2012 roku w projekcie wzięło udział 72 klientów pomocy społecznej.

Inną formą inkluzji na rynek pracy są prace społecznie użyteczne wykonywane przez osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku, korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej. Jest to instrument rynku pracy skierowany przede wszystkim do osób najuboższych. Z jego pomocą osoby bezrobotne będące w trudnej sytuacji ekonomicznej, powinny zyskać szansę na podjęcie pracy w myśl zasady praca zamiast zasiłku.

Wartością dodaną dla bezrobotnego uczestniczącego w pracach społecznie użytecznych jest objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym oraz ubezpieczeniem wypadkowym.

W 2012 roku OPS w Nisku realizował działania w zakresie prac społecznie użytecznych.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku w latach poprzednich, a także w roku 2012 realizował zatrudnienie subsydiowane polegające na zawieraniu umów o staże, roboty publiczne i prace interwencyjne.

W 2012 roku zatrudniano 12 osób na które wydatkowano kwotę w ramach wkładu własnego w wysokości 20.396,00 złotych.

Powyższe osoby wykonywały pracę w środowiskach u podopiecznych ośrodka, raz prace porządkowe w obejściu ośrodka pomocy, na świetlicach środowiskowych, przy dowozie posiłków do szkół, a także w szkołach podstawowych i gimnazjach o zasięgu gminnym. Załączona tabela pokazuje skalę zatrudnienia subsydiowanego.

Tabela Nr 16.

Liczba osób korzystających z zatrudnienia subsydiowanego w latach 2010-2012

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z PRAC SPOŁECZNIE UŻYTECZNYCH- zatrudnienie subsydiowane -staże roboty publiczne, prace interwencyjne			
Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Liczba osób ogółem	12	7	11
Kwota świadczeń w złotych	8 733	4 162	20 396

2.1.7.4. Niepełnosprawność i choroba przewlekła.

Niepełnosprawność jest problemem, który dotyka społeczności całego świata.

Wynika to z powszechności i rozmiaru tego zjawiska.

Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się ponadto zazwyczaj tzw. niepełnosprawność społeczna, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Aby poznać potrzeby osób niepełnosprawnych w celu zapewnienia im właściwej opieki medycznej, rehabilitacji i rozwoju należy przede wszystkim zidentyfikować rozmiary oraz złożoność problemu niepełnosprawności.

Aby tego dokonać należy uprzednio wprowadzić kryteria klasyfikacji i zdefiniować pojęcie osoby niepełnosprawnej.

Spośród szeregu stworzonych definicji pracodawca w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tekst jednolity Dz. U. Nr 127 z 2011 roku poz. 721 z późniejszymi zmianami) przyjął, że osobami niepełnosprawnymi są osoby „których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie zadań życiowych i ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej”.

Osoba niepełnosprawna z punktu widzenia prawa musi posiadać aktualne orzeczenie wydane przez odpowiedni organ orzekający.

Ustalono trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą:

1) znaczny – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy i wymagającą stałej opieki i pomocy innych osób w związku z **niezdolnością do samodzielnej egzystencji**,

2) umiarkowany – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy, albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej, albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

3) lekki – do tego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej obniżenie zdolności do wykonywania pracy lub mającą ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stopień niepełnosprawności orzeka się na stałe, jeżeli według wiedzy medycznej stan zdrowia nie rokuje poprawy, lub na czas określony, jeśli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia.

Niepełnosprawność jest zjawiskiem wielopłaszczyznowym, szczególnie jednak należy uwzględnić w nim kontekst psychologiczny i społeczny. Sam fakt uszkodzenia funkcji życiowych utrudnia, a czasem wręcz uniemożliwia wykonywanie zadań społecznych, co dodatkowo pogłębia stan izolacji psychicznej.

W społeczeństwie występują tendencje do izolacji i ograniczania udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i mimo poprawy w tej dziedzinie, niektóre formy dyskryminacji osób niepełnosprawnych stanowią nadal poważny problem.

Osoby niepełnosprawne niemal każdego dnia borykają się ze skutkami barier architektonicznych, transportowych i komunikacyjnych.

Uzyskanie dokładnych danych dotyczących osób niepełnosprawnych jest trudne. Żadna z instytucji wspierających osoby niepełnosprawne nie dysponuje pełnymi danymi.

Problem niepełnosprawności dotyczy także Gminy i Miasta Nisko.

Niepełnosprawni spotykają się z problemami psychologicznymi i społecznymi, które wiążą się z trudnościami akceptacji samego siebie i swoich schorzeń oraz brakiem zrozumienia ze strony ludzi zdrowych.

Skalę problemu niepełnosprawności wśród klientów OPS w Nisku przedstawia poniższa tabela.

Tabela Nr 17.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS w Nisku w latach 2010-2012

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ			
Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Liczba rodzin	222	210	227
Liczba osób w rodzinach	644	575	608

Na terenie Gminy i Miasta Nisko działa Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób z Zaburzeniami Psychicznymi, który posiada 24 miejsca. Środowiskowy Dom Samopomocy (ŚDS) zapewnia opiekę i wsparcie w systemie dziennym osobom z zaburzeniami psychicznymi.

Jego program, zadania i formy realizacji są dostosowane do różnych zaburzeń psychicznych.

Stosowane formy terapii i zajęć integracyjnych mają na celu poprawę stanu zdrowia uczestników, podtrzymywanie i rozwijanie ich umiejętności, niezbędnych do samodzielnego życia. Równocześnie prowadzone są zajęcia edukacyjne, udzielana pomoc psychologiczna, pomoc w organizacji grup wsparcia. W swoim programie oferuje pomoc tym osobom w przystosowaniu się do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie

Zadaniem placówki jest wsparcie i rehabilitacja osób z zaburzeniami emocjonalnymi, psychicznymi oraz z niepełnosprawnością intelektualną. Działania te prowadzone są w celu poprawy jakości życia i funkcjonowania w środowisku.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku świadczy dobrze rozwinięte usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które jednak nie pokrywają potrzeb środowiskowych dla dysfunkcyjnych grup klientów. Najczęściej usługi polegają na przygotowaniu lub dostarczaniu i podawaniu posiłków, dokonywaniu zakupów, załatwianiu spraw bieżących, sprzątanii mieszkania, czynnościach pielęgnacyjno-higienicznych klienta. Wymiar czasu świadczonych usług uzależniony jest na ogół od stanu zdrowia i sytuacji rodzinnej klienta pomocy społecznej.

Biorąc pod uwagę strukturę wieku mieszkańców miasta i gminy zapotrzebowanie na tę formę pomocy będzie wzrastać.

Odrębną kategorią usług są usługi specjalistyczne świadczone u osób z zaburzeniami psychicznymi polegające na uczeniu i rozwijaniu umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, interwencji i pomocy w życiu w rodzinie, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, wspieraniu i pomocy w uzyskaniu zatrudnienia, pomocy w gospodarowaniu pieniędzmi i inne. Z usług specjalistycznych korzysta dość liczna liczba klientów pomocy społecznej

Formy pomocy usługowej świadczonej przez OPS w Nisku ilustruje poniższa tabela.

Tabela Nr 18.

Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy usługowej OPS w Nisku w latach 2010-2012

USŁUGI POMOCY SPOŁECZNEJ			
USŁUGI OPIEKUŃCZE OGÓLEM			
Wyszczególnienie	2010	2011	2012
Liczba osób	52	54	55
Liczba świadczeń	11 924	11 466	10 203
Kwota świadczeń w zł	125 204	120 750	104 873
W TYM: SPECJALISTYCZNE			
Liczba osób	2	0	1
Liczba świadczeń	167	0	252
Kwota świadczeń w zł	4 484	0	3 098
SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI			
Liczba osób	102	100	101
Liczba świadczeń	51 890	50 618	50 768
Kwota świadczeń w zł	538 000	577 800	600 600

Widoczna jest stała tendencja do zwiększania się liczby osób niepełnosprawnych na terenie Gminy i Miasta Nisko o czym świadczą także dane z Biura Świadczeń Rodzinnych.

Tabela Nr 19.

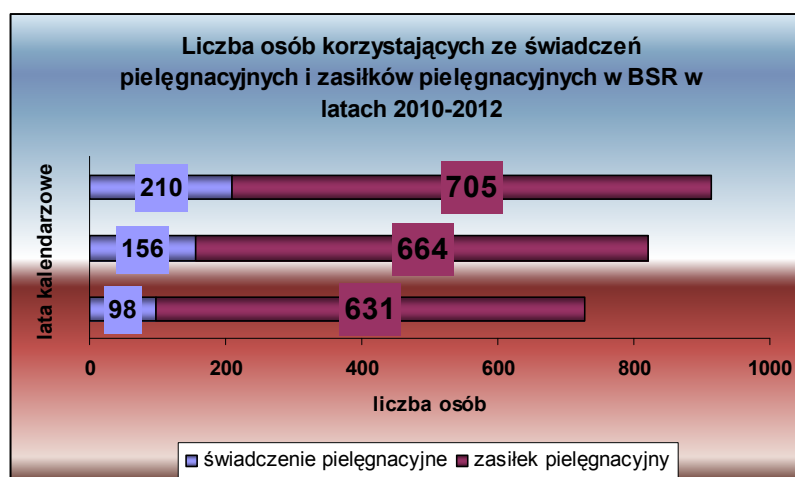
Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych w BSR w Nisku w latach 2010-2012

L.p	Rok	Liczba osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne	Liczba osób pobierających zasiłki pielęgnacyjne
1	2010	98	631
2	2011	156	664
3	2012	210	705

Na podstawie powyższych danych zauważalny jest trend wzrostowy jeżeli chodzi o liczbę osób niepełnosprawnych na terenie Gminy i Miasta Nisko. Przedstawia to także poniższy wykres.

Wykres Nr 6.

Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych w BSR w Nisku w latach 2010-2012

Potwierdzeniem ważności problemu niepełnosprawności dzieci i osób dorosłych są także dane z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nisku, które świadczą o skali narastania zjawiska w powiecie nizańskim. Obrazuje to poniższa tabela.

Tabela Nr 20.

Liczba osób niepełnosprawnych orzeczonych w PZON w Nisku w latach 2010-2012

Osoby orzekane w Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nisku					
Rok	OGÓLEM	Stopień znaczny	Stopień umiarkowany	Stopień lekki	Niepełnosprawne dzieci
2010	1397	448	513	222	x
2011	1594	679	522	158	x
2012	1786	732	68	176	230

Na podstawie niniejszej tabeli stwierdza się, że kondycja zdrowotna mieszkańców chorych przewlekłe kwalifikuje ich głównie do znacznego stopnia niepełnosprawności, a to kolei wskazuje na niemożność ich samodzielnej egzystencji i konieczność zapewnienia im opieki osób drugih.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Nisku i rozwinięte usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi w terenie świadczone przez Ośrodek Pomocy Społecznej nie pokrywają potrzeb środowiskowych dla dysfunkcyjnych grup klientów.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko występuje pilna potrzeba rozwoju pomocy służącej oparciu społecznemu osobom niepełnosprawnym, chorym przewlekłe /rodzicom i dzieciom/, w tym z zaburzeniami psychicznymi .

Gmina i Miasto Nisko nie posiada mieszkań chronionych które miałyby za zadanie wykształcenie w osobach w nich przebywających umiejętności do samodzielnego życia społecznego i zawodowego.

Głównym celem mieszkań chronionych jest zapewnienie osobom chorym psychicznie (bezpośrednio po hospitalizacji) warunków do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Osoby przebywające w mieszkaniach uczestniczą w programach w zakresie readaptacji i rehabilitacji psychospołecznej, mają zabezpieczone potrzeby socjalno-bytowe, organizację czasu wolnego i usprawnianie ruchowe. Wsparcie w wykonywaniu codziennych obowiązków połączone z treningiem umiejętności społecznych może pozwolić osobom na częściowe lub całkowite usamodzielnienie.

Mieszkanie chronione jest alternatywą dla instytucjonalnych form pomocy, przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych psychicznie, która ze względu na szczególną sytuację życiową potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu oraz opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich.

Mieszkanie chronione zapewnia odpowiednie wsparcie w środowisku, warunki samodzielnego funkcjonowania, integrację ze społecznością lokalną.

Problemy osób z niepełnosprawnością wiążą się także z ograniczonymi możliwościami oprotezowania i zakupu sprzętu ułatwiającego komunikowanie się i samoobsługę, kosztowną i trudno dostępną rehabilitacją.

Poważnym problemem są także bariery architektoniczne w miejscu zamieszkania osoby z niepełnosprawnością, jak i w budynkach użyteczności publicznej.

Bariery te nie tylko utrudniają, ale niekiedy wręcz uniemożliwiają uczestnictwo w codziennym życiu.

Udzielana pomoc w formie dopłat ze strony PCPR w Nisku jest niewystarczająca a wynika to z ograniczonych dotacji rządowych.

Inną z form środowiskowego wsparcia osób z niepełnosprawnością i ich rodzin jest udzielanie porad z zakresu prawa, głównie rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów, a także udzielanie porad dotyczących opieki nad osobami niepełnosprawnymi.

Obecnie najtrudniejszym problemem jest brak oferty stacjonarnej dla osób chorych przewlekłe i z zaburzeniami psychicznymi. Rośnie liczba osób oczekujących na miejsce w Domu Pomocy Społecznej lub przejściowo w Zakładzie Opiekuńczo Pielęgnacyjnym.

Wobec złożonej sytuacji osób niepełnosprawnych należałoby przyjąć następujące kierunki działań:

- Stworzyć bazę informacyjną w zakresie niepełnosprawności;
- Upowszechniać informacje o źródłach pomocy i prawach przysługujących z osobom z niepełnosprawnością;
- Wspierać działalność instytucji oraz organizacji pozarządowych realizujących zadania na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- Zapewnić środki finansowe na realizację zadań w zakresie pomocy osobom z niepełnosprawnością.

2.1.7.5. Starzenie się ludności.

Starość i starzenie się to pojęcia, które nie zostały jeszcze jednoznacznie zdefiniowane, ani przez nauki biologiczne, ani nauki społeczne.

Wraz z wiekiem zmieniają się również potrzeby ludzi starszych, a także możliwości i sposoby ich zaspokajania.

Wyodrębnia się cztery okresy starości:

60 – 69 lat – wiek początkowej starości,

0 – 74 lata – wiek przejściowy między początkową starością, a wiekiem ograniczonej sprawności fizycznej i umysłowej,

75-84 lata – wiek zaawansowanej starości,

85 lat i więcej – niedołączna starość.

Zgodnie z danymi Urzędu Stanu Cywilnego Gminy i Miasta Nisko ilość osób w podeszłym wieku zwiększa się, należy zatem zastanowić się, jak zabezpieczyć ich potrzeby.

Istnieje konieczność stworzenia w gminie sprawnego systemu pomocy, który będzie uwzględniał

zaspokojenie najważniejszych potrzeb ludzi starych, zwłaszcza w ich środowisku lokalnym.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO), za początek starości uznaje 60 rok życia.

Wyróżnia w niej trzy zasadnicze etapy:

od 60 - 75 r. ż. - wiek podeszły (tzw. wczesna starość);

od 75 - 90 r. ż. - wiek starczy (tzw. późna starość);

90 r. ż. i powyżej - wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

Starość ma różne oblicza może być albo aktywna, pogodna , dająca satysfakcję lub uciążliwa i straszna . Proces starzenia się człowieka uzależniony jest w dużym stopniu od sytuacji społecznej i warunków życiowych, w jakich dana osoba znalazła się u progu starości.

Do ważnych zmian w życiu społecznym każdej osoby należy przejście na emeryturę, które wiąże się ze zmianą trybu życia, z powstawaniem nowych relacji z rodziną, ze znajomymi i szeroko rozumianym społeczeństwem. Tworzy się zatem nowy model funkcjonowania człowieka związany z wycofywaniem się z pewnych obszarów życia zawodowego, co umożliwi podjęcie większej aktywności na polu rodzinnym, bądź w innych dziedzinach życia.

Zazwyczaj osobom starszym przynosi satysfakcję pełnienie w rodzinie roli dziadków, co jest znaczącym elementem budowania poczucia własnej wartości i tożsamości.

W tej roli ludzie starzy są postrzegani jako wyrozumiali i dobrzy dla wnuków, cierpliwi służący pomocą, dobrą radą, ciepłą i rozsądną radą.

Starość jest też niewątpliwie okresem swobody i czasu wolnego, którzy ludzie starzy mogą wykorzystać w sposób twórczy i pożyteczny. Mają możliwość rozwijania swoich zainteresowań. Mogą podróżować, oddawać się lekturze prasy bądź literatury, uprawiać ogródek, utrzymywać kontakty towarzyskie ze znajomymi czy też pomagać dzieciom w prowadzeniu domu i wychowywaniu wnuków.

Osoby starsze mając do dyspozycji dużo czasu wolnego w miarę możliwości i potrzeb, mogą być aktywni w sferze realizacji nie tylko siebie, lecz także pomagać innym ludziom.

Mogą zaangażować się w działalność różnych organizacji, fundacji, stowarzyszeń, grup samopomocowych, działają również apostołsko w parafii, angażując się w działalność ruchów religijnych, prowadząc katechezy czy działalność charytatywną jako wolontariusze, oraz podejmować nowe role rodzinne (matki, ojca, teścia, teściowej, dziadka, babci) oraz społeczne kuratora sądowego, ławnika, samorządowa.

Starość jest również fazą życia człowieka, która stawia przed nim pewne wyzwania, rozmaite trudności.

Starość jest kolejnym okresem życia człowieka, w którym człowiek ma do wypełnienia wiele zadań min. akceptacje własnego życia, przekierowanie energii na nowe role i formy aktywności oraz rozwój stosunku do śmierci. Żeby jednak móc się z tych zadań wywiązać, osoby w starszym wieku powinny najpierw odpowiednio przystosować się do własnej starości. Nie jest to łatwe zadanie, gdyż napotykają na swojej drodze problemy z którymi muszą sobie poradzić.

Do najważniejszych problemów ludzi starszych należy:

- utrata sprawności fizycznej i psychicznej co łączy się mniejszą szybkością i siłą, kłopotami z widzeniem i słyszeniem, uszkodzeniem zmysłów węchu i smaku, a także obniżeniem podstawowych zdolności poznawczych i wykonawczych,
- samotność spowodowana śmiercią współmałżonka, przyjaciół i znajomych i stosunkowo często towarzyszące osobom w starszym wieku poczucie osamotnienia w przypadku rozluźnienia więzi rodzinnych.,

- brak wystarczających zasobów finansowych, mała samodzielność i brak należytej opieki ze strony bliskich i oddawanie staruszków do domu opieki lub trzymanie ich w domu tylko ze względu na rentę, którą im się zabiera,
- również do problemów ludzi starszych można zaliczyć poczucie niepełnowartościowości związanej z przejściem na emeryturę, utratą roli zawodowej, i prestiżu społecznego,
- utrata zdrowia i przeżywanie chorób przewlekłych co często stanowi źródło cierpienia zarówno fizycznego, jak i psychicznego, a także problem uświadomienia sobie nadchodzącej śmierci,

Czynnikami ułatwiającymi proces adaptacji osób starszych do starości jest: selektywna optymalizacja sprawności funkcji psychicznych, stopniowe podejmowanie działań kompensacyjnych oraz utrzymanie optymizmu, niezależnie od kosztów starzenia się.

Z kolei o nieprzystosowaniu się osób starszych mogą świadczyć takie zachowania jak: bierność, depresja, egocentryzm, ucieczka w fantazję oraz wrogość i agresywność.

Jedną z podstawowych instytucji służących osobom starszym jest Ośrodek Pomocy Społecznej (OPS). Usługi oferowane w ośrodku ściśle określa Ustawa o Pomocy Społecznej. Celem głównym ośrodka jest dążenie do jak największej samodzielności jej podopiecznych i ich aktywizacja w podejmowaniu działań zmierzających do poprawy jakości własnego życia.

Biorąc pod uwagę generalną zasadę pomocy starszym ludziom, która mówi o tym, że możliwie jak najdłużej człowiek starszy powinien być w swoim dotychczasowym, rodzinnym, czyli dobrze mu znanym środowisku, powstają ośrodki pobytu dziennego, których na terenie Gminy i Miasta Nisko nie ma..

Zadaniem takich ośrodków jest zapewnienie opiekuńczego wsparcia emocjonalnego w ciągu dnia.

Ośrodkiem, który udziela pomocy typowo środowiskowo-otwartej może być Dom Pobytu Dziennego (DDP), który ludziom starszym zapewnia:

- posiłki,
- usługi opiekuńczo – rehabilitacyjne,
- zabiegi higieniczne (kąpiel, strzyżenie),
- zabiegi rekreacyjno-kulturalne (zabawy taneczne, występy artystyczne, wycieczki),
- pomoc w załatwianiu swoich codziennych spraw, stanowiących szczególną trudność,

Ośrodek taki odciąża rodziny od pełnienia całodobowej opieki.

W sytuacji kiedy starsi są przewlekle somatycznie chorzy, upośledzeni umysłowo, psychicznie chorzy, lub gdy ze względu na wiek, stan zdrowia, sytuację rodzinną nie potrafią samodzielnie funkcjonować i nie można zapewnić im należytej opieki w miejscu zamieszkania, wówczas są kierowani są do Domu Pomocy Społecznej (DPS).

Pomimo wszystkich zmian, reform i modernizacji, jakie przeżywamy w pomocy społecznej w świadomości zwykłego człowieka przejście do DPS ma charakter czegoś tragicznego, determinującego wręcz ostatecznego. Nagle dotychczasowe życie staje się przeszłością.

Domy Pomocy Społecznej świadczą całodobową pomoc.

Prowadzą różne zajęcia terapeutyczne (indywidualne, grupowe) dostosowane do potrzeb i możliwości mieszkańców, a niezbędne dla utrzymania ich w maksymalnej sprawności (psychoterapia, usprawnianie ruchem, zabiegi fizjoterapeutyczne, terapia zajęciowa, rekreacja, bibliotekarstwo). Zapewniają także wsparcie w zakresie całodobowej opieki pielęgniarstwa, zabezpieczenia potrzeb socjalno – bytowych i opieki duszpasterskiej.

Skala potrzeb społecznych w tej sferze jest bardzo duża i wciąż wzrasta.

Pomimo, że standard DPS na przestrzeni ostatnich lat znacznie się poprawił, zawsze będą one dla osób starszych rozwiązaniem ostatecznym. Dopóki człowiek może mieszkać i funkcjonować wśród swoich bliskich, powinien jak najdłużej tam pozostawać.

Brak sieci instytucji i placówek w gminie wręcz uniemożliwia wspomaganie osób starszych -dotyczy to zarówno miejsc jak i niezadowalającej jakości usług.

W działaniach na rzecz ludzi starszych, obowiązkiem całego społeczeństwa, a zwłaszcza władz samorządowych jest zapewnienie godnych warunków życia, należytej pozycji społecznej (przez właściwe regulacje prawne i rozwiązania organizacyjne). System wsparcia powinien obejmować zarówno opiekę, ale i kształcenie ludzi w podeszłym wieku.

Znacznie gorzej należy ocenić publiczne świadczenia pielęgnacyjne.

Instytucjonalna opieka nad osobami starszymi jest zakresowo niewielka, a jej jakość pozostawia wiele do życzenia. Także w przypadku usług opiekuńczych świadczonych w domu mamy sytuację niezadowalającą. Zasiłek pielęgnacyjny jest przyznawany automatycznie po przekroczeniu 75 roku życia, a usługi opiekuńcze nie są zorganizowane w specjalnym systemie. Są to w zasadzie tylko usługi pomocy społecznej, która przede wszystkim proponuje pomoc opiekunki, pomoc sąsiedzka, lub też umieszczenie w domu pomocy społecznej. Osoba wymagająca pielęgnacji przed ukończeniem 75 roku życia może ubiegać się o takie świadczenie, jeśli zaliczona zostanie do osób niepełnosprawnych

w stopniu znacznym przez lekarza orzecznika z Zespołu ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności działającego przy PCPR powołanym przez starostę.

Osoby starsze mogą czuć pewne uzależnienie funkcjonalne, które pogłębia brak – w dostatecznej ilości i odpowiednich rodzajów – sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego. Nadto niski jest standard techniczny mieszkań zajmowanych przez starszych ludzi oraz gorsze jest ich wyposażenie w urządzenia ułatwiające kontakt ze światem (winda, telefon) oraz ułatwiający wykonywanie różnego typu prac sprzęt gospodarstwa domowego (pralki automatyczne).

Z prognoz demograficznych winno wysnuć się wnioski dotyczące planowania polityki społecznej dla ludzi starych: należy inwestować w kluby seniora, uniwersytety trzeciego wieku, domy rencisty, domy spokojnej starości, infrastrukturę dostosowaną do potrzeb i możliwości osób w podeszłym wieku.

2.1.7.6. Przemoc w rodzinie.

Oceniając skalę zjawiska przemocy w rodzinie należy założyć, że faktyczny jego wymiar jest znacznie szerszy, niż wynikałoby z danych dotyczących ujawnionych przypadków.

Powodów stosunkowo niskiej skuteczności działań mających na celu ochronę ofiar należy upatrywać bardziej w uwarunkowaniach społeczno-kulturowych niż prawnych. Prawo daje teoretycznie ochronę ofiarom przemocy, jednak realizacja tych przepisów wykazuje dużą nieskuteczność. Służby, których zadaniem jest obrona ofiar, posiadają często zbyt mało wiedzy na temat specyfiki zjawiska przemocy rodzinnej i między innymi z tego powodu nie dostarczają właściwego wsparcia, a zdarza się, że nie podejmują działań w ogóle. Dotyczy to w takim samym zakresie policji, prokuratury, sądów jak i pracowników socjalnych.

Rodzina jest zawsze narażona na zagrożenia wewnętrzne, w tym też na przemoc. Jej formy mogą przyjąć kilka postaci:

- fizyczną (popychanie, szarpanie, bicie, kopanie, duszenie)
- psychiczną (izolacja, groźby, ośmieszanie, upokarzanie)
- seksualną (zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałt)

- ekonomiczną (ograniczenie dostępu do wspólnych zasobów, odbieranie zaoszczędzonych, zarobionych pieniędzy, okradanie, uniemożliwianie podjęcia pracy)
- zaniedbania (niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych, brak opieki medycznej, chłód, obojętność)

Przemoc w rodzinie przestaje być tematem tabu, ofiary zaczynają się ujawniać i sięgać po pomoc na zewnątrz. Z wywiadów środowiskowych pracowników OPS wynika, że przemoc dotyczy głównie osoby z rodzin alkoholowych. Są to głównie żony i dzieci alkoholików, które dotyka zaniedbanie. Bieda, trudne położenie życiowe sprawia, że ludzie nie radzą sobie z własnymi emocjami i wyładowują swoją frustrację i niezadowolenie na innych. Często rodziny w obawie przed odrzuceniem i niezrozumieniem społecznym, nie ujawniają tego typu problemów.

Ofiary przemocy domowej mogą korzystać z bezpłatnej Niebieskiej Linii (0-801-120-002), gdzie otrzymają od kompetentnych osób pomoc i poradę, co w danej sytuacji można i należy zrobić. Policja ewidencjonuje przypadki przemocy domowej poprzez procedurę Niebieska Karta. Jej głównym zadaniem jest udokumentowanie konkretnego przypadku przemocy, zaplanowanie pomocy krótkofalowej i długofalowej członkom dotkniętej rodziny, interwencja wobec sprawcy, monitorowanie sytuacji rodziny oraz podejmowanie współpracy z instytucjami i organizacjami, świadczącymi pomoc ofiarom przemocy domowej.

Na terenie gminy Nisko działa Punkt Informacyjno Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku, działa też Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wraz z grupami roboczymi usytuowanymi w OPS w Nisku, a także działaniami pomocowymi zajmuje się Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nisku, oraz Poradnia Leczenia Uzależnień i Współzależnień w Nisku.

W Gminie i Mieście Nisko podobnie jak wielu innych miastach w Polsce, funkcjonuje system instytucjonalnej pomocy, którego zadaniem jest podejmowanie skutecznych działań skierowanych do ofiar i osób stosujących przemoc.

Aby działania były skuteczne corocznie winien być przyjmowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dokument ten powinien określać kierunki działań związane z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów związanych z przemocą w rodzinie.

W ramach oferty Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie osoby dotknięte przemocą mogą mieć zapewnioną specjalistyczną pomoc w formie terapii, poradnictwa oraz konsultacji, schronienia oraz obdukcji lekarskiej. Z kolei osoby stosujące przemoc mogą korzystać z programów korekcyjno – edukacyjnych oraz terapii. Niezmiernie ważny element zapobiegania przemocy w rodzinie stanowi profilaktyka i edukacja. Począwszy od różnorodnych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży poprzez edukację społeczną do promowania form nieagresywnego rozwiązywania konfliktów.

Najprostszą i dostępną dla przeciętnego człowieka definicją przemocy jest definicja zawarta w Słowniku Języka Polskiego. Określa ona przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych dokonywanych na kimś lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”.

Przemocą w rodzinie nazywamy każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, zaś kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko problem przemocy znajduje odzwierciedlenie m.in. w ilości sporządzonych Niebieskich kart. W roku 2011 procedurę Niebieska Karta wszczęto 23 razy, w tym tylko w jednym przypadku osobą pokrzywdzoną był mężczyzna. Natomiast w roku 2012 na 60 Niebieskich Kart 10 przypadków dotyczyło mężczyzn, którzy byli ofiarami przemocy.

Główne formy przemocy stosowane w tym okresie w rodzinach to przemoc psychiczna, ale dochodzi również do przemocy fizycznej, o czym świadczą uszkodzenia ciała.

Konieczne jest podejmowanie działań edukacyjnych i informacyjnych, ponieważ zaledwie w kilku przypadkach ofiary dysponowały obdukcją lekarską.

Na terenie powiatu nizańskiego problem przemocy w rodzinie ma tendencję rosnącą i w okresie ostatnich trzech lat przedstawia się następująco w zakresie wszczęcia procedury Niebieska Karta:

Tabela Nr 21.

Liczba sporządzonych niebieskich kart w latach 2010-2012

Rok	Ilość spraw
2010	114
2011	63
2012	239

Z powyższej tabeli wynika, że liczba ujawnionych zdarzeń przemocowych znacznie wzrosła co z jednej strony wskazuje na znaczne uświadomienie pokrzywdzonych o możliwościach szukania pomocy, zaś z drugiej strony rodzi obawy o stan bezpieczeństwa niżańskich rodzin.

Problem przemocy w rodzinie wymaga podejmowania stosownych działań zwłaszcza przez Zespoły Interdyscyplinarne, w skład których wchodzi specjaliści różnych dziedzin, zaangażowani są przedstawiciele wielu instytucji, a ich współpraca jest oparta na wykorzystaniu dostępnych narzędzi, które mają na celu wsparcie rodziny i zapewnieniu bezpieczeństwa osobom podejrzanym, że są ofiarami przemocy.

W Gminie i Mieście Nisko procedura Niebieskiej Karty zgodnie z obowiązującą ustawą jest wszczynana głównie przez funkcjonariuszy KPP w Nisku, kilkakrotnie przez pracowników socjalnych OPS w Nisku. Na przestrzeni lat 2010-2012 sytuacja, gdzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku był przedstawicielem udzielającym wsparcia rodzinom z problemem przemocy przedstawia się następująco:

Tabela Nr 22.

Liczba prowadzonych niebieskich kart przez pracowników OPS w Nisku w latach 2010-2012

Rok	Ilość spraw
2010	5 nie był wówczas powołany Zespół Interdyscyplinarne
2011	23
2012	60

Analizując powyższe dane zauważamy zdecydowany wzrost przypadków występowania przemocy domowej. Należy jednak dodać, że są to przypadki które zostały zgłoszone do KPP w Nisku, obok nich może istnieć jeszcze wiele innych, które nie są zgłaszane. Wynika to z tego, że przemoc domowa pomimo różnych kampanii społecznych, medialnych jest to nadal temat tabu, głównie w małych miejscowościach i na wsiach.

Mając na uwadze kwestie bezpieczeństwa mieszkańców Gminy i Miasta Nisko należy podejmować działania zarówno profilaktyczne skierowane na potencjalną ofiarę jak i sprawcę, szczególną uwagę należy zwrócić na pomoc psychologiczną, grupy wsparcia jak i doskonalenie umiejętności kadry Zespołu.

Problemy utrudniające pracę w zakresie procedury Niebieska Karta to przede wszystkim brak przepisów umożliwiających dyscyplinowanie osób podejrzanych o stosowanie przemocy, a tym samym ich frekwencja na spotkaniach grup roboczych. Świadczy o tym liczba sporządzonych Kart –D, która stanowi zaledwie kilkanaście procent.

Osoby poszkodowane zgłaszają się na posiedzenia grup roboczych, gdzie zostaje sporządzona Karta-C, a one wspierane są w formie konsultacji prawnych, psychologicznych, pracy socjalnej, otrzymują również niezbędne informacje dotyczące placówek świadczących pomoc na rzecz ofiar przemocy, w tym również schronienia.

Ważną kwestię stanowią plany, które zdecydowanie ułatwiłyby pracę Zespołu Interdyscyplinarnego poprzez organizowanie grup wsparcia, poradnictwa prawnego, psychologicznego i socjalnego prowadzonych w godzinach popołudniowych. Związane jest to jednak głównie z wkładem własnym finansowym, ponieważ udział osobowy i lokalowy nie daje możliwości otrzymania dotacji z projektów.

Na terenie Gminy i Miasta nie funkcjonuje również żadna instytucja, gdzie mogą być kierowani sprawcy przemocy, z którymi pracowałiby specjaliści.

Podstawą pracy z rodziną objętą procedurą Niebieska Karta jest monitoring prowadzony przez pracowników socjalnych OPS w Nisku i dzielnicowych KPP w Nisku.

Na chwilę obecną osoby będące członkami Zespołu Interdyscyplinarnego pełnią swoje funkcje w ramach pracy zawodowej, nie uzyskują z tego tytułu żadnej gratyfikacji finansowej. Brak odpowiednich narzędzi nie pozwala na skuteczne udzielenie rodzinom należytej pomocy. Ograniczenie czasem i konieczność podejmowania decyzji dotyczących działań skierowanych na rodzinę, bez możliwości korzystania z odpowiednich środków, nie jest wystarczające.

Problem występowania przemocy w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Nisko gwałtownie nasila się. Wymaga to ścisłej współpracy lokalnych instytucji i pełnego zaangażowania, zwłaszcza, że problem nie dotyczy jedynie osób ujętych w formularzu Karta -A jako „ofiara” i „sprawca”, ale ma negatywny wpływ na wszystkich członków rodziny, przede wszystkim dzieci. Należy otoczyć je szczególną troską, zapewnić nie tylko bezpieczeństwo, ale również godne warunki do ich rozwoju, zarówno emocjonalnego jak i społecznego.

Przemoc w rodzinie jest to niewątpliwie jeden z najważniejszych problemów, na które należy zwrócić uwagę i zaangażować odpowiednie środki finansowe, aby praca Zespołu Interdyscyplinarnego i instytucji współpracujących przynosiła oczekiwane i wymierne efekty.

2.1.7.7. Alkoholizm i inne uzależnienia.

Uzależnienia od alkoholu i środków psychoaktywnych stanowią jedną z istotnych przyczyn zaburzeń funkcjonowania rodziny. Liczba rodzin które w latach 2010-2012 jako powód ubiegania się o pomoc w formie świadczeń wskazywały alkoholizm była zróżnicowana – maksymalna w 2010 r. wynosiła 72 rodzin, minimalna w 2012 r. – 66 rodzin.

W przypadku obawy marnotrawienia środków finansowych lub spieniężenia artykułów żywnościowych, osoby z rodzin uzależnionych kierowane są do restauracji na posiłki, a dzieciom refundowane są obiady spożywane w placówkach oświatowych. Pomoc świadczona jest również w instytucjonalnych formach wsparcia:

Dzieci i młodzież z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym korzystają z pomocy udzielanej w specjalistycznych placówkach wsparcia dziennego tj. świetlicach prowadzonych przez OPS.. Specjalistyczne placówki wsparcia zapewniają dziecku: pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, posiłek, wyposażenie w przedmioty niezbędne do zajęć.

Osoby dorosłe uzależnione od alkoholu uczestniczą w Grupach samopomocowych AA (dla osób uzależnionych od alkoholu) i Klubie Abstynenta, grupie AI- anon (dla członków rodzin osób uzależnionych) prowadzącym reintegrację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie.

Dzięki działalności Grupy wsparcie w walce z problemem alkoholowym uzyskują zarówno osoby uzależnione jak i współuzależnione.

Bliskość miejsca spotkań w stosunku do miejsca zamieszkania ma istotny wpływ i stanowi dodatkową zachętę do częstego i regularnego uczestnictwa w Grupie.

Alkoholizm jest jedną z form niedostatku społecznego, problemem olbrzymich rozmiarów, zarówno dla całego naszego kraju jak i dla gminy Nisko.

Samorząd gminy Nisko jest zobowiązany do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów oraz działań na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu (w tym przemocy domowej).

Zobowiązują go do tego ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2007 nr 70, poz. 473 z późn. zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 nr 179, poz. 1485 z późn. zm) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180, poz. 1493 z późn. zm).

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkotycznych i innych uzależnień uchwalanych na każdy kolejny rok kalendarzowy.

Gminny program określa zadania i sposoby realizacji w zakresie profilaktyki uzależnień wynikające z diagnozy problemów oraz przyjętej strategii i celów działania.

Realizacja zadań w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie odbywa się poprzez:

- działalność informacyjną i edukacyjną,
- udzielanie pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych używek,
- świadczenie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,
- zapobieganie negatywnym skutkom nadużywania alkoholu i innych używek,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi w zakresie,
- rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie,

Programy realizowane są przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnię Leczenia Uzależnień, Komendę Powiatową Policji, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Świetlice Środowisko-Profilaktyczne ,Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Na podstawie danych uzyskanych z Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2012

- Wpłynęło **41** wniosków o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe do Sądu skierowano **15** wniosków, w stosunku do których Sąd wydał postanowienia o przymusowym leczeniu (w **6** przypadkach o przymusowym leczeniu ambulatoryjnym, w **9** przypadkach o przymusowym leczeniu zamkniętym).
- Przewodnicząca Komisji w ciągu roku uczestniczyła w **21** posiedzeniach Sądu. Sąd Rejonowy oddalił **3** wnioski z uwagi na toczące się postępowanie skierowane do Sądu przez Prokuraturę Rejonową w Nisku oraz zły stan zdrowia dwóch zainteresowanych.
- W przypadku pozostałych osób - **2** wnioski skierowane do Komisji rodzina wycofała, z kolei **19** osób zadeklarowało chęć podjęcie dobrowolnego leczenia.

Postępy w podejmowanej terapii są na bieżąco monitorowane we współpracy z pracownikami Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Nisku.

Na podstawie danych liczbowych uzyskanych z Poradni Leczenia Uzależnień możemy zaobserwować wzrost zainteresowania terapią przez osoby uzależnione, co przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela Nr 23.

Liczba osób korzystających w Gminie i Mieście Nisko z Poradni Leczenia Uzależnień w latach 2010-2012

Rok	Liczba zarejestrowanych osób uzależnionych	Liczba zarejestrowanych osób współuzależnionych	Liczba udzielonych przez terapeutów porad
2010	310	51	4224
2011	282	58	4217
2012	300	67	4334

Z analizy powyższych danych można wnioskować, że poziom zjawiska alkoholizmu na terenie gminy stabilizuje się.

Na podstawie zaś danych uzyskanych od pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej także wynika, że nie następuje wzrost liczby rodzin z problemem alkoholowym korzystających z pomocy.

W Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku z porad specjalistycznych (konsultacji

psychologicznych) skorzystało **21** osób dotkniętych zjawiskiem przemocy domowej, w tym **16** osób z problemem alkoholowym w rodzinie. Udzielono 77 konsultacji psychologicznych.

Z informacji uzyskanych z Komendy Powiatowej Policji wynika, że w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 30 listopada 2012 roku zatrzymano:

- nietrzeźwych kierujących pojazdami – 33 osoby
- nietrzeźwych kierujących rowerami – 216 osób
- kierujących samochodami po użyciu alkoholu – 12 osób
- kierujących rowerami po użyciu alkoholu – 43 osoby
- nieletnich po spożyciu alkoholu – 20 osób.

Nieletni nie byli zatrzymywani w izbie wytrzeźwień tylko przekazywani rodzicom.

- nietrzeźwych – 67 osób, których osadzono w policyjnej izbie wytrzeźwień.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko prowadzona jest profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Policjanci z nieetatowego zespołu ds. Prewencji Kryminalnej i Nieletnich w czasie roku szkolnego wielokrotnie uczestniczyli w prelekcjach z młodzieżą na temat: alkoholizmu, skutków zdrowotnych, społecznych oraz prawnych spożywania alkoholu przez osoby małoletnie. Uczniowie byli informowani o toku postępowania w przypadku ujawnienia osoby małoletniej będącej pod wpływem alkoholu i związanych z tym konsekwencjami.

W zależności od zapotrzebowania kierowanego ze strony nauczycieli przeprowadzane były spotkania z nauczycielami, pedagogami szkolnymi i rodzicami na temat procedur postępowania z osobą nieletnią w sytuacji zagrożenia.

W podanym okresie przeprowadzono szereg spotkań z młodzieżą, nauczycielami, rodzicami. W trakcie tych spotkań poruszano zagadnienia związane z wiktymologią oraz promowano wszelkie aspekty bezpieczeństwa.

Przeprowadzono następujące czynności profilaktyczne w sprawach nieletnich:

- spotkania z młodzieżą – 31
- spotkania z pedagogami, nauczycielami – 22,
- spotkania z rodzicami uczniów – 12.

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin z terenu Gminy i Miasta Nisko mogą korzystać z usług Poradni Leczenia Uzależnień w Nisku. W tej placówce zatrudnionych

jest 2 specjalistów psychoterapii uzależnień. Pacjenci mogą w ramach działalności Poradni korzystać z usług psychologa i lekarza psychiatry. Działalność Poradni obejmuje między innymi: diagnozę psychologiczną i lekarską, diagnozę problemową, psychoedukację, porady i wsparcie dla członków rodzin w których występują problemy uzależnień.

Program terapii uzależnienia od alkoholu realizowany jest zgodnie z obowiązującymi standardami pracy z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin.

Terapeuci zatrudnieni w Poradni systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje i umiejętności uczestnicząc w szkoleniach i konferencjach dotyczących problemów uzależnienia.

Poradnia ściśle współpracuje między innymi z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Rudniku, Punktem Informacyjno – Konsultacyjnym dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Nisku oraz GKP i RPA w Nisku .

2.1.7.8. Piecza zastępcza.

Głównym założeniem prawnym ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jest udzielanie wsparcia rodzinom z problemami zamiast odbierania im dzieci.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej Ośrodek udziela wsparcia, które polega w szczególności na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny

Pracownik socjalny przeprowadza wywiad środowiskowy w rodzinie będącej w kryzysie i wnioskuje o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Asystent rodziny prowadzi prace z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego .

Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Rolą asystenta rodziny jest praca w kierunku powrotu dzieci do środowiska.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym
- udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
- udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi
- wspieranie aktywności społecznej rodzin, motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej
- udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych
- prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci
- sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach
- współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej oraz organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny
- współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, powołanych zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Plan pracy sporządzony przez asystenta rodziny obejmuje zakres realizowanych działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także zawiera terminy ich realizacji i przewidywane efekty.

Okresowa ocena sytuacji rodziny sporządzana jest przez asystenta rodziny, nie rzadziej, niż co pół roku. Monitorowanie ciągłego funkcjonowania rodziny odbywa się również po zakończeniu pracy z rodziną

Problem opieki nad dziećmi i młodzieżą pojawia się nie od dziś.

Młodzież i dzieci sprawiają różnego rodzaju problemy wychowawcze, które zależą w dużej mierze od środowiska społecznego, w którym przebiega proces ich socjalizacji.

Duże znaczenie ma odpowiednie środowisko rodzinne, wychowanie, wartości i normy, które występują w rodzinie. Poprawnie ukształtowane środowiska rodzinne wykazują się odpowiedzialnością za los i przyszłość swoich dzieci. Brak odpowiedniej wiedzy, przygotowania i inicjatywy ze strony rodziców prowadzi do negatywnych konsekwencji wychowawczych, które z kolei przekładają się na ich bezradność. Bezradność ta może mieć

różne podłoże i źródła. Wynikać może z: problemów finansowych rodziny, patologicznych i dewiacyjnych zachowań rodziców, braku umiejętności wychowawczych, negatywnych wzorców środowiska rodzinnego, nieumiejętności odnalezienia się w nowej roli (rodziców), wielodzietności itp. Bez względu jednak na jej podłoże wpływa ona negatywnie na przyszłe losy dzieci i młodzieży.

Obowiązująca od 1 stycznia 2012 r. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu pieczy zastępczej porządkuje i reguluje kwestie związane z pomocą dziecku i rodzinie przez państwo i samorządy.

Nowy system ma za zadanie wzmocnić wsparcie dysfunkcyjnej rodziny biologicznej dziecka, przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a w konsekwencji w przyszłości ograniczyć liczbę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Pomoc ta ma dotyczyć również rodzin, które sprawują pieczę zastępczą nad dziećmi, pozbawionymi opieki rodzicielskiej.

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców a obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu trudności funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej w zakresie ustalonym ustawą spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Rodzina może otrzymać wsparcie poprzez działania instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego, oraz rodzin wspierających.

Zastępcze formy pieczy zastępczej dzielimy na:

- rodziny zastępcze
- spokrewnione z dzieckiem
- niezawodowe (obce)
- zawodowe-pełniące funkcję pogotowia rodzinnego
- rodzinny dom dziecka

Na terenie Gminy i Miasta Nisko realizowane są zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej dopiero od 2013 roku.

Poniższa tabela przedstawia liczbą rodzin zastępczych w gminie Nisko w latach 2010-2012.

Tabela Nr 24.

Liczba rodzin zastępczych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Rodziny zastępcze spokrewnione	8	6	7
Rodziny zastępcze niespokrewnione	1	0	2
Suma	9	6	9

Gmina Nisko nie posiada żadnej placówki opiekuńczo-wychowawczej, dzieci i młodzież wymagające zapewnienia opieki w formie instytucjonalnej są umieszczane w placówce znajdującej się na terenie Powiatu Nizańskiego lub innych na terenie województwa i kraju.

Poniższe zestawienie obrazuje jaka liczba dzieci została skierowana do placówek opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z postanowieniem sądu .

Tabela Nr 25.

Liczba dzieci z Gminy i Miasta Nisko skierowana do placówek opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z postanowieniem sądu w latach 2010-2012

Rok	2010	2011	2012
Placówka typu socjalizującego			
Liczba dzieci przebywających w placówce ogółem	23	23	18
Liczba dzieci umieszczona w danym roku	4	3	4

Na podstawie powyższych liczb można stwierdzić, że liczba dzieci i młodzieży przebywających w placówkach typu socjalizującego z terenu Gminy i Miasta Nisko nieznacznie spadła w ciągu trzech ostatnich lat, natomiast liczba nowo umieszczonych dzieci plasuje się na porównywalnym poziomie.

Pobyt dzieci w placówkach jest najczęściej skutkiem bezradności w sprawach opiekuńczo -wychowawczych rodziców i występuje przeważnie w rodzinach wielodzietnych,

z problemem alkoholowym, bezrobotnych oraz z zaburzeniami psychicznymi.

W celu niwelowania negatywnych skutków rodzin dysfunkcyjnych dla dzieci i młodzieży w ramach struktury organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku utworzono cztery świetlice środowiskowo-profilaktyczne działające na terenie Niska, Zarzecza, Nowosielca i Woliny. Uczestnikami świetlicy są dzieci wywodzące się przeważnie z rodzin dysfunkcyjnych, z problemami alkoholowymi lub rodzin niepełnych. Wielu wychowanków rodzin pochodzi z rodzin biednych, nie umiających zapewnić swoim dzieciom podstawowych warunków utrzymania.

Świetlice mają za zadanie zapobiegać patologiom społecznym poprzez: wspieranie wychowawczej roli rodziny w integralnym rozwoju dziecka w jej naturalnym środowisku, wyrównanie dysproporcji edukacyjnych i wychowawczych u podopiecznych, rozwinięcie u wychowanków umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życia codziennego i rozwiązywanie konfliktów, wzmacnianie u wychowanków poczucia własnej wartości, profilaktykę uzależnień, wyrabianie i utrwalanie u wychowanków prawidłowych nawyków higieny.

Obecnie ze wsparcia Świetlic Środowiskowo-Profilaktycznych korzystają dzieci z terenu gminy w liczbie zmiennej. Spowodowane jest to dorastaniem dzieci i młodzieży, co skutkuje rezygnacją z pobytu na świetlicach, ale pojawiają się nowe osoby, dla których pobyt w takim ośrodku jest niezbędny.

Liczbę dzieci, które były uczestnikami świetlic przedstawia poniższa tabela

Tabela Nr 26.

Liczba dzieci z Gminy i Miasta Nisko uczestnicząca w zajęciach Świetlic Środowiskowo Profilaktycznych w latach 2010-2012

Świetlica miejscowość	LICZBA DZIECI		
	ROK 2010	ROK 2011	ROK 2012
Nisko	60	60	65
Nowosielec	51	55	67
Zarzecze	97	96	76
Wolina	52	56	56
Razem	260	267	264

Analizując powyższe dane zauważamy, że Zarzecze, który jest największym pod względem liczby ludności sołectwem Gminy i Miasta Nisko wiezie prym pod względem liczby dzieci korzystających ze wsparcia świetlicowego. Drugim sołectwem pod tym względem jest Nowosielec. Miasto Nisko plasuje się w tej kategorii na miejscu trzecim, pomimo największej liczny ludności. Ostatnie miejsce zajmuje Wolina. Należy także zauważyć, że w Mieście Nisko, pomimo, że ogólna liczna dzieci korzystających ze wsparcia świetlicowego w porównaniu do innych świetlic nie jest duża to z roku na rok wzrasta liczba nowo przyjętych dzieci.

Świetlice mimo, że nie posiadają statusu dziennego ośrodka wsparcia to zapewniają dzieciom różne zajęcia ,w tym prowadzone są

- kółka zainteresowań
- gry i zabawy
- pomoc w nauce
- imprezy okolicznościowe
- posiłek dla korzystających ze wsparcia OPS
- ponadto różnorodne formy wypełnienia czasu wolnego w trakcie wakacji czy ferii zimowych.

Należy zauważyć że działające świetlice nie są w dostatecznym stopniu rozwiązaniem kwestii wzmocnienia dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych, tym bardziej ,że na ich utrzymanie przeznaczane są niewielkie kwoty środków finansowych z budżetu gminy ,co znacznie ogranicza możliwości realizowania zadań profilaktycznych i edukacyjnych.

Obok świetlic nową formą wsparcia rodzin dysfunkcyjnych na terenie Gminy Nisko jest pomoc asystenta rodziny.

W Gminie i Mieście Nisko wsparcie to po raz pierwszy zastosowano w 2012 roku. Zostało ono udzielone w ramach realizowanego projektu systemowego „Czas na aktywność w Gminie i Mieście Nisko”. Pomocą asystenta objętych zostało 8 rodzin z dziećmi, które miały problemy wychowawcze oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego.

W roku 2013 wsparciem asystenta w ramach projektu zostało objętych 4 rodziny. Ponadto w ramach programu MP i PS w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku zostało zatrudnionych 2 asystentów rodziny na umowę zlecenie. Podjęto współpracę z 13 rodzinami na podstawie wskazań Sądu Rejonowego w Nisku.

Poza w/w formami wspierania dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych pomoc w gminie świadczą kościół/parafia, Dom Kultury, Nizańskie Centrum Kultury, grupy oazowe, czy kluby sportowe.

Problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest ważkim problemem, który jest ściśle powiązany z narastającymi na terenie Gminy i Miasta Nisko problemami ubóstwa, bezrobocia, czy alkoholizmu.. Tendencja wzrostowa tychże zjawisk wpływa destrukcyjnie na funkcjonowanie rodzin, co pociąga za sobą ryzyka wzrostu liczby rodzin nie radzących sobie z opieką i wychowaniem dzieci.

3.Identyfikacja problemów i potrzeb społecznych w Gminie i Mieście Nisko.

W trakcie opracowywania aktualizacji strategii zidentyfikowano problemy społeczne występujące w Gminie i Mieście Nisko i wskazano główne zagadnienia, których skuteczne rozwiązanie warunkuje poprawę sytuacji społecznej mieszkańców całej gminy.

Podstawowe problemy społeczne występujące w Gminie i Mieście Nisko to:

- wysoka stopa bezrobocia
- brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych ludności i ich niedostosowanie do zmieniających się wymogów na rynku pracy
- niskie dochody ludności i znaczny ich udział w pomocy społecznej, patologie społeczne
- odpływ ludności do miast, zwłaszcza osób młodych i dobrze wykształconych
- niekorzystne zmiany struktury demograficznej (starzenie się ludności, niski przyrost naturalny)
- zbyt mała liczba i mała efektywność organizacji pozarządowych
- mała aktywność lokalnej społeczności
- bezdomność jako konsekwencja problemów mieszkaniowych objawiająca się dużym zadłużeniem płatniczym mieszkańców, brakiem lokali socjalnych i mieszkań chronionych
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych
- alkoholizm -problem narastający na terenie Gminy i Miasta Nisko
- przemoc domowa

W wyniku przeprowadzonej analizy sformułowano szereg zagadnień wymagających szczególnej uwagi. Są to kwestie dotkliwe i wymagające odpowiednich rozwiązań.

Kwestie te przedstawiają się następująco:

- Na terenie Gminy i Miasta Nisko mają miejsce negatywne tendencje demograficzne. Przybywa osób w wieku poprodukcyjnym, rodzi się coraz mniej dzieci oraz występuje emigracja młodych i wykształconych ludzi z terenu gminy. Przyczynami tych tendencji jest proces starzenia się społeczeństwa, brak pracy, wysokie wskaźniki bezrobocia oraz niska płaca realna.
- Do najbardziej nurtujących problemów społecznych można zaliczyć: bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwałą chorobę, bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, bezdomność i problemy mieszkaniowe, alkoholizm, przemoc domową oraz problem ludzi starszych.
- Bezrobocie przybiera z roku na rok coraz większe rozmiary. Na terenie Gminy i Miasta Nisko podejmowane są działania mające na celu łagodzenia skutków bezrobocia poprzez aktywizację bezrobotnych takich Działanie te powinny być nadal kontynuowane i nieustannie rozwijane we współpracy między jednostkami organizacyjnymi pomocy i integracji społecznej a powiatową służbą zatrudnienia, a także jednostkami sektora prywatnego – w tym poprzez rozwój partnerstw.
- Starość i problemy ludzi starszych, są bardzo istotnym problemem gminy. Osoby starsze przede wszystkim zgłaszają potrzebę instytucjonalnego ich wspierania.
- Niepełnosprawność (w tym psychiczna) i długotrwała choroba przyjmuje również wysokie wskaźniki, stąd obecnie działający na terenie gminy system wsparcia tychże osób w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych oraz usługi Środowiskowego Domu Samopomocy są niewystarczające biorąc pod uwagę rozwój zjawiska.
- Bezdomność jest problemem marginalnym, natomiast problemy mieszkaniowe zaczynają się objawiać w postaci dużego zadłużenia płatniczego mieszkańców, brak jest lokali socjalnych stąd należy usprawnić proces zapewniania mieszkań dla osób słabych społecznie i zagrożonych marginalizacją poprzez zintegrowane, zorientowane na klienta formy współpracy, obejmującej trójkąt, który tworzą władze lokalne, dostawcy usług mieszkaniowych i świadczeniodawcy pomocy społecznej.
- Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych- dotyczy dużej części rodzin w związku ze wzrostem innych problemów społecznych.

- Alkoholizm jest problemem który nieustannie wzrasta na terenie Gminy i Miasta Nisko ,choć w statystykach OPS w Nisku problem ten utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Zostały w stosunku do niego wypracowane metody ich niwelowania które należy nadal kontynuować i rozwijać.
- Przemoc domowa jako kolejny z problemów Gminy i Miasta Nisko wykazuje tendencję wzrostową. Na rzecz osób dotkniętych tym zjawiskiem, należy uruchomić dodatkowe instrumenty które pozwolą ograniczyć to zjawisko i zapobiegać dalszemu jego rozwojowi .

Reasumując należy stwierdzić, że ogólne tendencje wskazują konieczność wypracowania wspólnych standardów działania pomiędzy instytucjami i organizacjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów społecznych ,które zgodne będą z oczekiwaniami mieszkańców, z zasadami zrównoważonego rozwoju, regulacjami prawnymi przy optymalnym wykorzystaniu walorów i zasobów Gminy i Miasta Nisko.

3.1.Problemy i potrzeby społeczne zidentyfikowane w badaniach ankietowych.

W celu zidentyfikowania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców-klientów pomocy społecznej OPS w 2012 roku.

Badania przeprowadzali terenowi pracownicy socjalni OPS w Nisku w trakcie sporządzania wywiadów środowiskowych w oparciu o opracowaną ankietę.

W ankiecie pytano o sytuację rodzinną, socjalno bytową, sytuację zdrowotną, kwalifikacje zawodowe, umiejętności, status zawodowy, sytuację edukacyjną i potrzeby w poszczególnych dziedzinach życia społecznego.

Zwrócono też w badaniu uwagę na trudności ekonomiczne, zawodowe, na korzystanie z systemu pomocy społecznej, ograniczenia funkcjonowania i predyspozycje do samodzielnego życia w społeczeństwie.

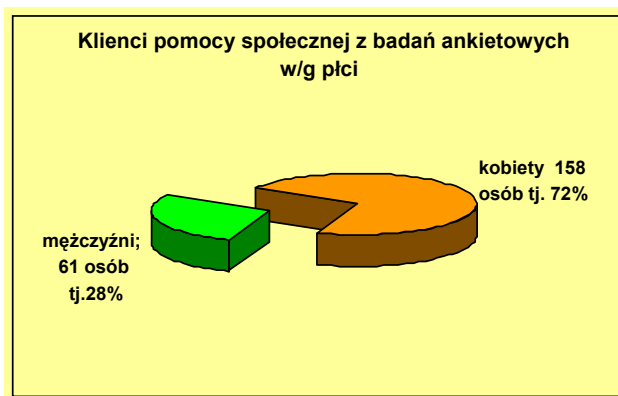
Badaniem objęto grupę 219 klientów z terenu Miasta i Gminy Nisko, co stanowi 20 % łącznej liczby korzystających z pomocy społecznej z OPS w 2012 roku.

Wyniki ankiet opracowano w formie niniejszego raportu.

W grupie badanych klientów OPS w Nisku przewagę stanowiły kobiety, ale jest to wynikiem z reguły składania wniosków o pomoc przez tą właśnie płęć. Obrazowo przedstawia badanych klientów poniższy wykres.

Wykres Nr 7

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg płci.

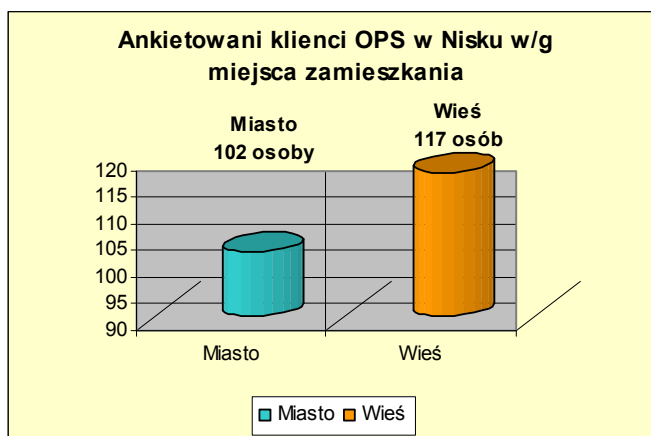
Rejon działania OPS w Nisku obejmuje samo miasto Nisko, oraz przyległe wsie tj. Zarzecze, Raclawice, Nowosielec, Wolinę, Nową Wieś i Kończyce.

Wśród ankietowanych klientów 102 osoby pochodziło z terenów miejskich, natomiast 117 osób z terenu wiejskiego.

Ilustruje ten stan poniższy wykres.

Wykres Nr 8

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg miejsca zamieszkania

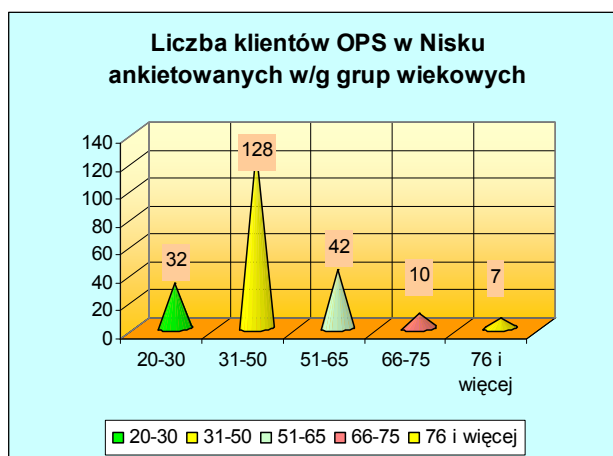
Osoby korzystające z pomocy społecznej wg rozpiętości wiekowej są bardzo różnorodni. Najliczniejszą grupą ubiegającą się o wsparcie OPS są osoby młode i będące w wieku aktywności zawodowej, osoby samotne i żyjące w rodzinach.

Z poniższego wykresu wynika, że 73% respondentów to osoby w wieku produkcyjnym, zaś niewielki odsetek ankietowanych, to osoby powyżej 66 roku życia i starsze.

Strukturę wiekową klientów przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 9

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg wieku

W trakcie sporządzania raportu z zebranego materiału ankietowego dokonano przeglądu grupy respondentów wg stanu cywilnego. Zwrócono uwagę, czy stan cywilny może mieć wpływ na decyzje klientów korzystania ze wsparcia pomocy społecznej.

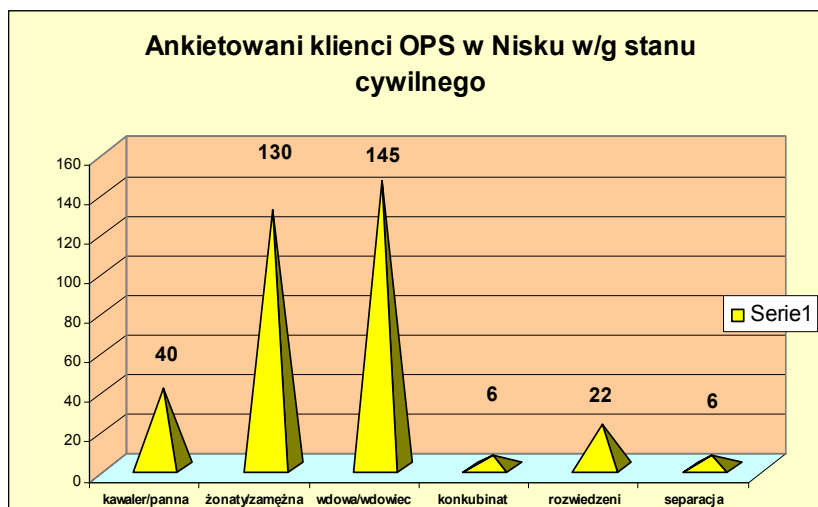
Stwierdzono po analizie dalszego materiału, że niekoniecznie status cywilny ma znaczenie w sytuacjach stawania się klientem pomocy społecznej.

Decydują o tym głównie problemy degradujące jednostkę lub rodzinę w środowisku.

Respondentów, których poddano badaniu ankietowemu wg stanu cywilnego ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 10

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg stanu cywilnego

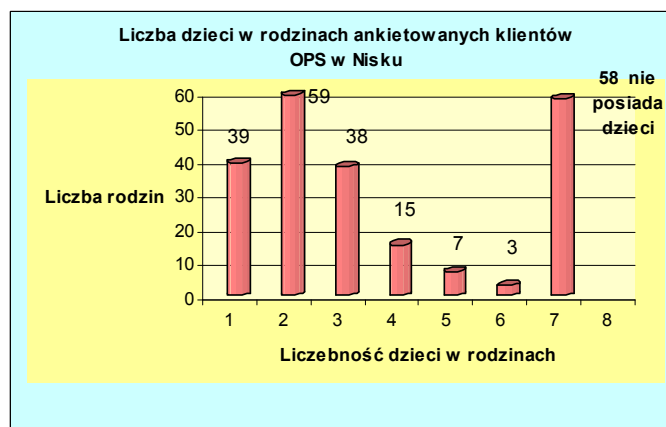

Z doświadczeń pracy pracowników socjalnych OPS w Nisku wynika, że główną grupą klientów, których dotyczą problemy głównie niedostatku, bezradności, choroby, czy przemocy są rodziny z dziećmi.

Charakterystykę respondentów, którzy brali udział w badaniu wg liczebności dzieci w rodzinach przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 11

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg dzietności w rodzinach

Z zebranych danych w rodzinach respondentów wynika, że 73 % ankietowanych posiada dzieci. Najliczniejszą grupą są rodziny z 2-ką i jednym dzieckiem, ale równie licznie występują rodziny wielodzietne z 3-ką i więcej dzieci (29%), bezdzietni są przeważnie osobami samotnymi i w wieku podeszłym.

Z uzyskanych danych wynika, że w 76—ciu rodzinach sprawowana jest opieka nad dzieckiem do lat 7-miu. Problemy przysparzają także opieka i pielęgnacja osób zależnych innych niż dziecko.

Sytuacja socjalno bytowa osób i rodzin w Gminie i Mieście Nisko nie jest zadowalająca. Brak pracy, spadek dochodów i inne równie ważne czynniki destrukcyjne sprawiają, że o wsparcie z OPS ubiegało się około 83% z badanych respondentów. Sytuację tę przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 12

Ankietowani klienci OPS w Nisku wg dzietności w rodzinach

Klienci korzystający z pomocy OPS w Nisku w głównej mierze oczekują wsparcia w formie niepieniężnej, której wyznacznikiem są posiłki dla dzieci i młodzieży w szkołach, oraz dożywianie w innych grupach wiekowych.

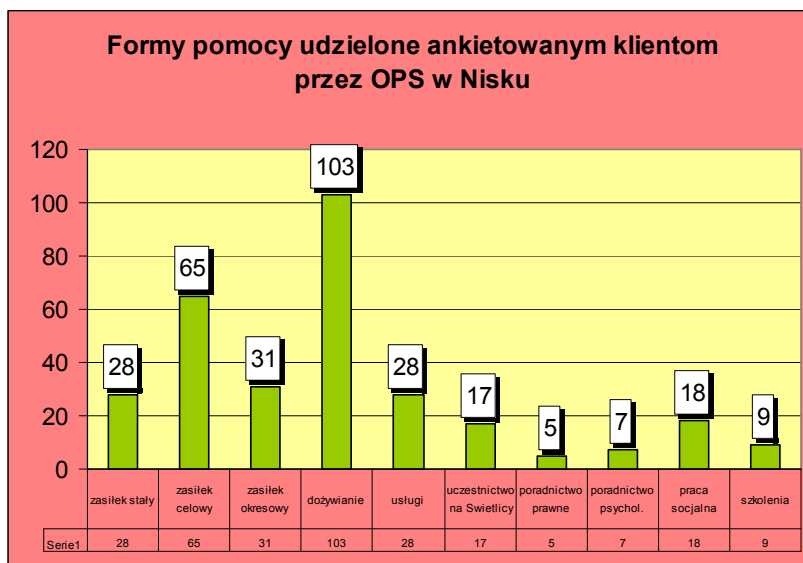
W kategorii form pieniężnych dominują zasiłki celowe.

Takie potwierdzenie uzyskano także w grupie ankietowanych respondentów.

Ilustruje to poniższy wykres

Wykres Nr 13

Formy pomocy kierowane do klientów OPS

Respondenci objęci badaniem ankietowym wykazują także zapotrzebowanie na pracę socjalną oraz poradnictwo specjalistyczne.

Częstotliwość otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej przez w/w klientów jest różna. Z analizy ankietowej wynika, że 42% klientów korzysta z pomocy OPS co miesiąc, a jedynie 3% ubiega się o wsparcie raz w roku.

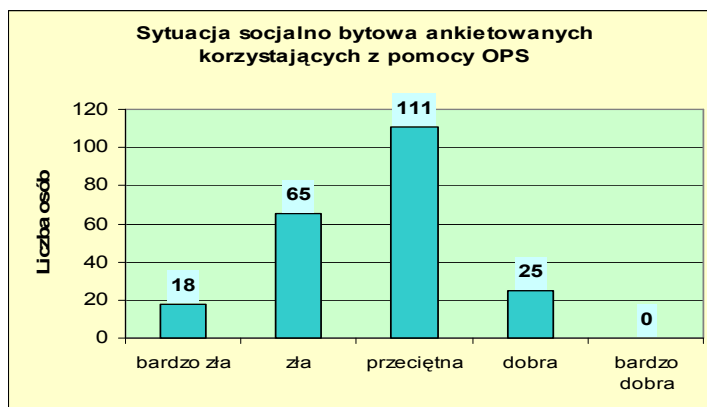
Sytuacja ta spowodowana jest trudnościami socjalnymi.

Respondenci wykazali, że ich sytuacja jest bardzo zła lub zła (38%), jako dobrą określiło 11% badanych, nikt natomiast nie ocenił swojej sytuacji jako bardzo dobrej.

Poniżej przedstawiono w wykresie sytuację socjalno bytową rodzin ankietowanych.

Wykres Nr 14

Sytuacja socjalno bytowa ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Osoby i rodziny korzystające ze wsparcia OPS w Nisku zwracają się o pomoc do instytucji wielokrotnie z jedynej i głównej przyczyny jaką jest ubóstwo.

Tenże niedostatek wynika w większości przypadków z braku stałego dochodu z pracy.

W grupie ankietowanych jedynie 55 respondentów utrzymywało się z pracy najemnej stałej i najemnej na czas określony co stanowi 25% badanych. Pozostała grupa klientów dysponowała innymi dochodami, które wykazano w poniższym wykresie.

Wykres Nr 15

Źródła utrzymania ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Z wykresu o innych źródłach utrzymania wynika, że 70% klientów egzystuje ze świadczeń systemu pomocy społecznej a są to alimenty, świadczenia rodzinne, świadczenia pielęgnacyjne i wsparcie OPS.

Jest to grupa bardzo liczna i jeszcze raz potwierdza się, że problem ubożenia społeczeństwa jest sprawą priorytetową w Gminie.

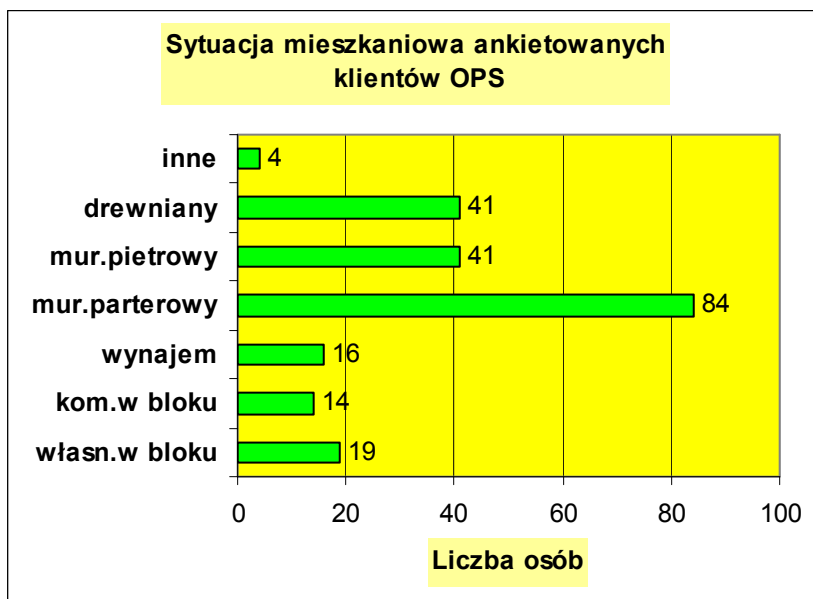
Sytuacja mieszkaniowa klientów w Gminie i Mieście Nisko uwzględnionych w ankietach jest trudna, chociaż nikt z respondentów nie ma statusu bezdomnego.

Ankietowani mają także znaczne zadłużenia mieszkaniowe w opłatach, nie płacą czynszu, energii a należności z tego tytułu rosna-skutkiem czego mogą być eksmisje i nieuchronna konieczność zapewnienia innego rodzaju schronienia ,oraz działań samych klientów i ośrodka pomocy.

Sytuacje mieszkaniową respondentów przedstawia poniżej zamieszczony wykres.

Wykres Nr 16

Sytuacja mieszkaniowa ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

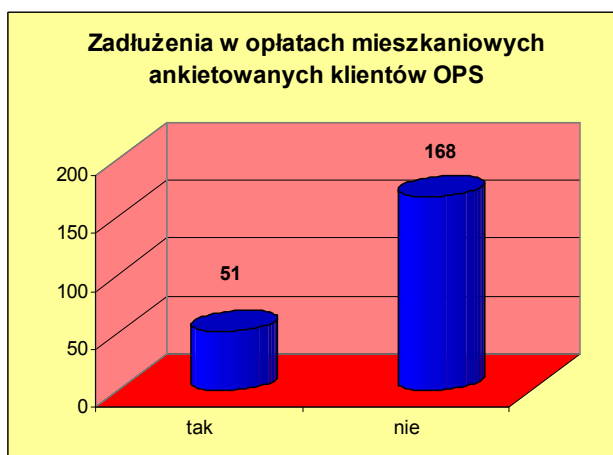

Analizując warunki mieszkaniowe badanych rodzin stwierdzono, że większość klientów użytkuje domy jednorodzinne wolnostojące tj. 78% ankietowanych, co w tym przypadku zmniejsza ryzyko bezdomności, ale nie oznacza to uniknięcia konsekwencji pogorszenia standardu lokalowego na skutek zaniedbań, czy zaległości w opłatach.

Już na okres przeprowadzania badań w grupie klientów 51 rodzin tj.23% posiadało zadłużenia w opłatach. Ilustruje to poniższy wykres.

Wykres Nr 17

Zadłużenia w opłatach mieszkaniowych ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Na podstawie powyższego wykresu należy poddać analizie rodzaje zaległości i zadłużenia w opłatach klientów.

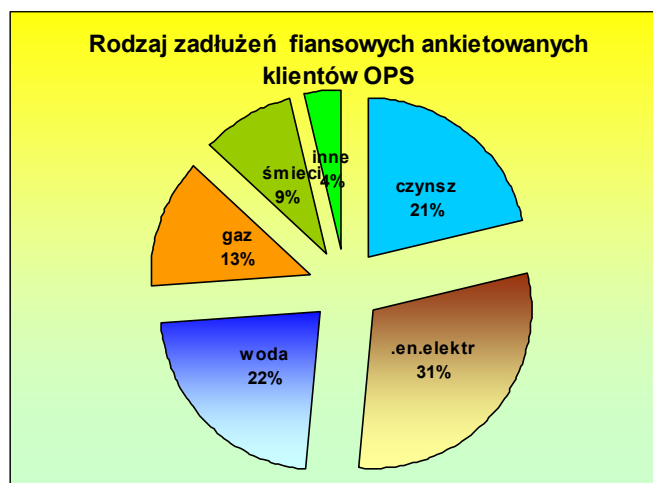
Z uzyskanych danych wynika, że największe zaległości płatnicze respondenci posiadają w energii elektrycznej, następnie w opłatach za wodę i czynsz.

Wymienili, że nie regulują kosztów zużycia gazu, śmieci, opłat za telefon, nie spłacają zaciągniętych kredytów, nie płacą alimentów, choć te wydatki nie dotyczą bezpośrednio mieszkania.

Rodzaj zadłużeń finansowych respondentów ilustruje powyższy wykres.

Wykres Nr 18

Zadłużenia w opłatach mieszkaniowych ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

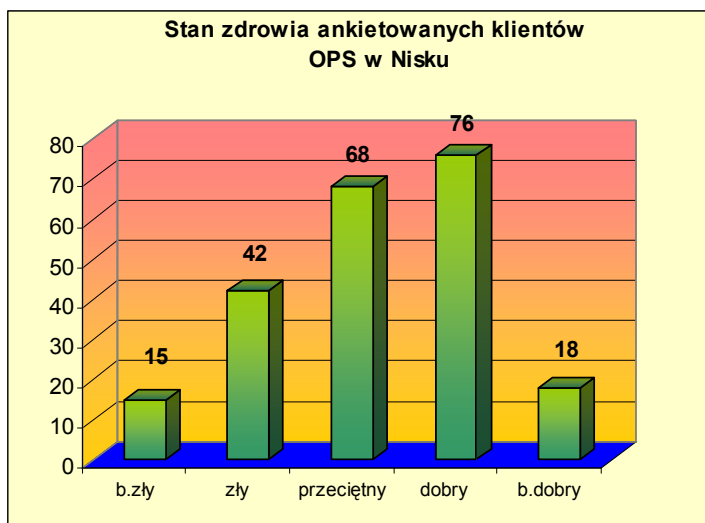
Powodem powstawania zaległości i zadłużeń wobec instytucji ze strony klientów jest zapewne ubóstwo, ale w wielu sytuacjach przesłanką jest stan zdrowia, niepełnosprawność co powoduje zwiększenie wydatków na ochronę zdrowia i uniemożliwia pozyskiwanie środków na utrzymanie.

Oceniając predyspozycje zdrowotne ankietowanych klientów OPS z uzyskanych danych należy podkreślić, że tylko 18 osób, co stanowi 8% ogółu respondentów cieszy się bardzo dobrym zdrowiem, natomiast 57% grupy ocenia swoje zdrowie na poziomie złym, przeciętnym i bardzo złym.

Ocenę stanu zdrowia ankietowanych klientów przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 19

Stan zdrowia ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

W grupie respondentów-klientów OPS analizowanych w kategoriach problemów zdrowotnych należy zwrócić uwagę na znaczny odsetek osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie potwierdzające ich niezdolność do pracy, czy samodzielnej egzystencji.

W tej kategorii 33% ankietowanych wykazało posiadanie stosownego orzeczenia. Przedstawia to poniższy wykres

Wykres Nr 20

Orzeczona niepełnosprawność ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

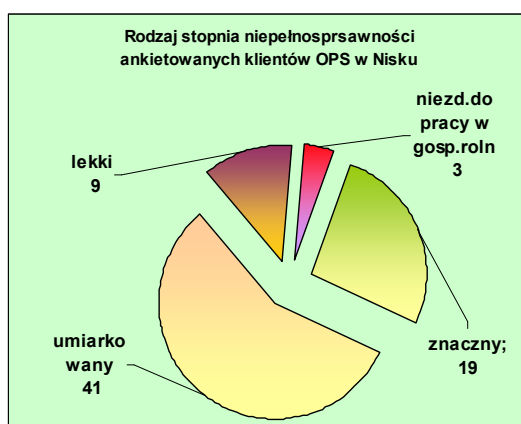
Orzeczona niepełnosprawność ankietowanych klientów dotyczy różnych ograniczeń zdrowotnych. Z reguły wynika z nich niezdolność do pracy, konieczność sprawowania nad nimi opieki, konieczność udzielania pomocy, ograniczenia w pełnieniu ról społecznych oraz możliwości kompensacji tych ograniczeń.

Zawarte w orzeczeniu wskazania mają charakter nakreślonego programu rehabilitacji i ograniczeń doznawanych przez osobę niepełnosprawną np. w samoobsłudze, poruszaniu się, komunikacji, prowadzeniu gospodarstwa domowego i aktywności społecznej.

W przypadku orzeczenia o niepełnosprawności przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przewidują gradację niepełnosprawnych poprzez określenie jej stopni tj. stopnia znacznego, umiarkowanego i lekkiego. W przypadku posiadanych orzeczeń przez ankietowanych klientów niepełnosprawnych kwalifikacja ich przedstawia się jak w poniższym wykresie.

Wykres Nr 21

Rodzaj niepełnosprawności ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Z analizy wykresu wynika, że najliczniejszą grupą osób niepełnosprawnych są klienci z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności tj. 57% respondentów, ale i liczna grupa jest osób ze znacznym stopniem.

Ograniczenia w funkcjonowaniu osób niepełnosprawnych na poziomie indywidualnym i społecznym przy uwzględnieniu potencjału rodziny powodują, że zachodzi konieczność udzielania pomocy usługowej niepełnosprawnym.

Wsparcie przez świadczenie usług polega na wspomoczeniu lub wyręczeniu w wykonywaniu czynności i zadań, których osoba ze względu na naruszoną sprawność

organizmu nie jest w stanie samodzielnie wykonać lub w których wykonywaniu zaistniały ograniczenia.

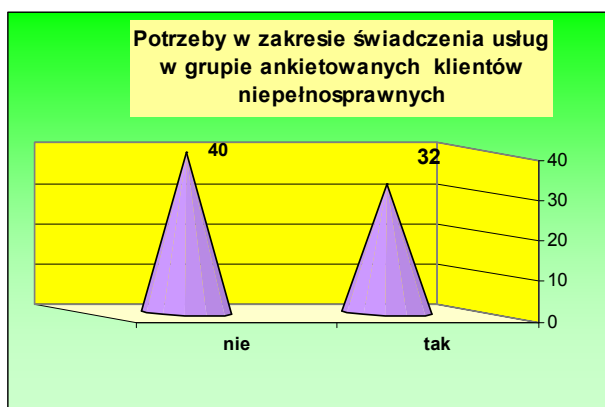
W przypadku ankietowanych niepełnosprawnych klientów OPS w Nisku w grupie 72 respondentów z orzeczeniem 40 osób wymaga pomocy usługowej co stanowi 55% grupy.

Usługi świadczone są przez osoby prywatne, ale w przeważającej mierze usługi zapewnia OPS zatrudniający opiekunów środowiskowych. Usługi są odpłatne, a ich koszt reguluje Uchwała Rady Miejskiej w Nisku.

Potrzebę świadczenia usług w ankietowanych środowiskach ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 22

Potrzeby w zakresie świadczenia usług w grupie ankietowanych klientów niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS

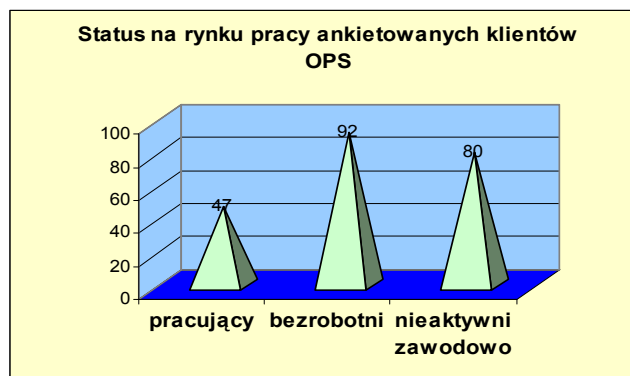

Sporządzając raport o ankietowanych klientach OPS w Nisku zwrócono uwagę na status zawodowy respondentów. Stwierdzono, że grupę pracujących zawodowo stanowi 47 osób, co stanowi 21% całości pomiaru. Pozostali to osoby bezrobotne-92 osób tj.42% oraz osoby nieaktywne zawodowo, co stanowi 37%.

Sytuację zawodową klientów ankietowanych przedstawia poniższy wykaz

Wykres Nr 23

Status na rynku pracy ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Z powyższego wykresu należy wysnuć wnioski, że niemal 80% klientów to potencjalni biorcy świadczeń pomocy społecznej. Dominuje w strukturze klientów problem bezrobocia i długotrwałego nie podejmowania pracy lub pozostawania bez pracy.

Wycofanie z rynku pracy osób w wieku produkcyjnym ma poważne znaczenie przy ich aktywizowaniu i przywracaniu do samodzielnego funkcjonowania.

Długość okresu bycia bezrobotnym zarejestrowanym w PUP ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 24

Czasokres pozostawania bez pracy ankietowanych klientów bezrobotnych korzystających z pomocy OPS

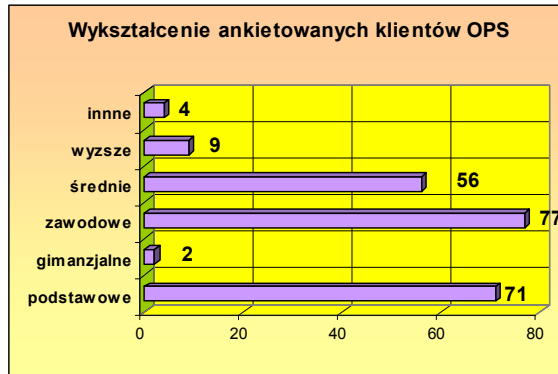
Z analizy grupy ankietowanych bezrobotnych klientów OPS wynika, że 63 % osób jest długotrwale bezrobotnych co oznacza, że powyżej 12 m-cy od rejestracji nie posiadli zdolności znalezienia zatrudnienia.

W grupie tej są ludzie w młodym wieku, którzy posiadają wykształcenie do wykonywania zawodów, lub predyspozycje do przyuczenia do zawodu, czy przekwalifikowania się.

Przekrój wykształcenia klientów OPS poddanych analizie ankietowej przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 25

Wykształcenie ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

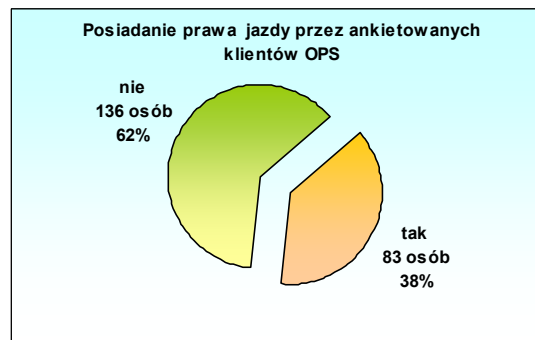

Z niniejszego wykresu wynika, że 33% osób stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym, pozostałe to osoby z przygotowaniem do zawodu, osoby z wykształceniem maturalnym i wyższym. Dane te wskazują na potencjał wszystkich osób do działań na rzecz poprawy ich funkcjonowania, ale rozniją się ten potencjał z chęciami zmiany stylu życia i odejścia od łatwo dostępnych form pomocy społecznej.

Ankietowani w ramach swoich umiejętności, oraz kwalifikacji udzielali wypowiedzi co do posiadania przez nich prawa jazdy, obsługi komputera, czy znajomości obcych języków. Poniżej wykres przedstawia, że 38% ankietowanych posiada prawo jazdy z różnymi rodzajami uprawnień- tj. Kat . B₁-79 osób, Kat . A -12 osób, kat . T-1 osoba, Kat.C-1 osoba. Uprawnienia te są często skumulowane w kilku kategoriach.

Wykres Nr 26

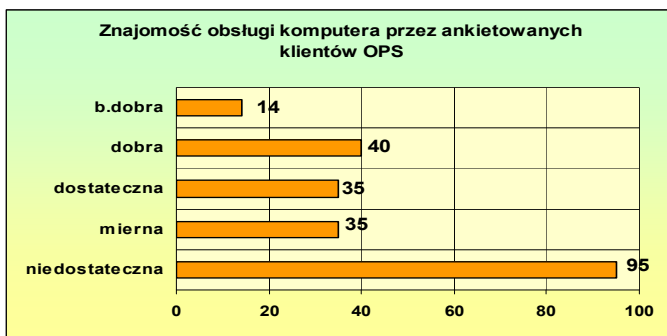
Predyspozycje do kierowania pojazdami ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

Ponieważ duża grupa bezrobotnych to osoby nieaktywne zawodowo i osoby bezrobotne, dlatego sprawdzono informatyczne umiejętności ankietowanych pod kątem znajomości obsługi komputera. Wyniki badań tej kwestii ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 27

Znajomość obsługi komputera klientów korzystających z pomocy OPS

Wg wypowiedzi klientów OPS obsługa i znajomość posługiwania się komputerem jest w miarę przyswojona przez respondentów, co stanowi 40,6% grupy. W grupie głównie osób starszych obsługa komputera jest mierna lub niedostateczna.

Obok wymienionych wyżej zdolności badanych klientów poddano analizie znajomość przez nich języków obcych. Materiał zebrany ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 28

Znajomość języków obcych przez ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

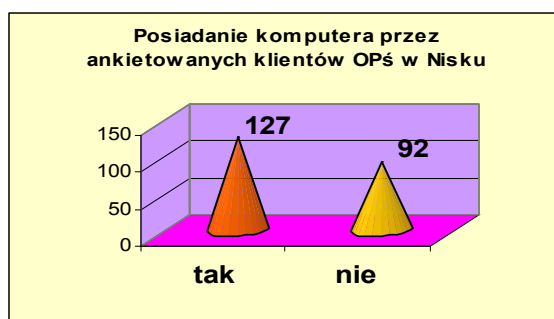
Oceniając znajomości komunikowania się klientów OPS w językach obcych stwierdzono, że 27% grupy posługuje się innymi językami w miarę potrzeb, przy czym zaawansowanie tej znajomości jest na poziomie (w skali 1-5) od 2-5.

Największą popularnością cieszy się język angielski i rosyjski, potem niemiecki hiszpański, oraz włoski, francuski i grecki.

Przypuszcza się, że znajomość w stopniu komunikatywnym języków obcych wpływa z wyjazdów zarobkowych klientów lub domowników za granicę, w tym na prace sezonowe. Coraz większą popularność w podtrzymywaniu kontaktów głównie z rodziną w kraju i za granicą cieszą się kontakty za pomocą poczty e- mail i skypa. W grupie 127 badanych respondentów 58% posiada komputer. Stan ten ilustruje poniższy wykres.

Wykres Nr 29

Posiadanie komputera przez ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS

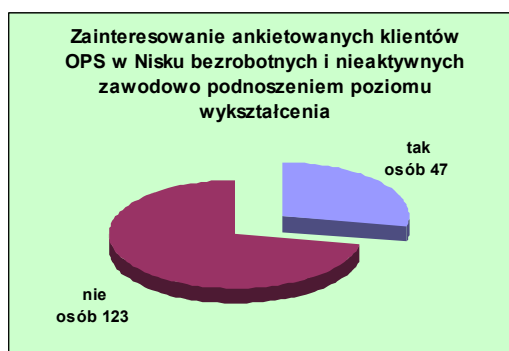
Wykazane umiejętności i predyspozycje osób ankietowanych zwłaszcza w grupie bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo spowodowały, że rozeznawano potrzeby zainteresowanych podniesieniem wykształcenia.

Spośród tychże ankietowanych tylko 47% osób widzi swoje szanse na rynku pracy poprzez podniesienie wykształcenia, pozostali swoją bierność przekształcają w bezradność to już nieuchronna droga do uzależnienia od świadczeń pomocy społecznej.

Chęci kształcenia klientów OPS w Nisku przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 30

Zainteresowanie ankietowanych klientów bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo korzystających z pomocy OPS podniesieniem poziomu wykształcenia

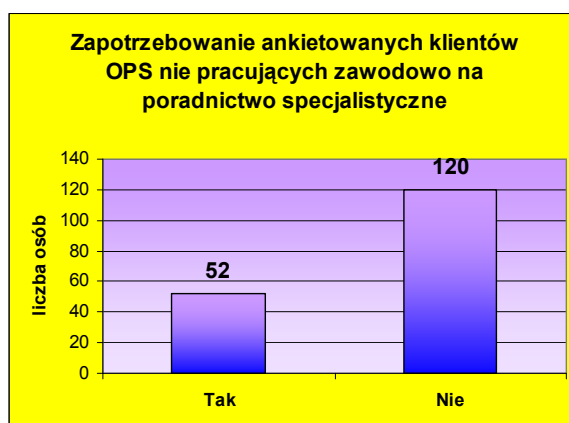

W obecnej dobie życia w kryzysie gospodarczym, społecznym i socjalnym osób i rodzin rodzi się zapotrzebowanie nie tylko na świadczenia pieniężne i niepieniężne, ale także rośnie zainteresowanie na poradnictwo specjalistyczne.

Z zebranych danych stwierdzono, że najbardziej pożądaną pomocą specjalistyczną jest poradnictwo w poszukiwaniu pracy (25 osób) i poradnictwo psychologiczne (24 osoby), poza tym klienci chętnie skorzystają z poradnictwa prawnego, w zakresie spraw wychowawczych, zdrowotnych, w zakresie pokonywania przemocy, poradnictwa socjalnego czy terapeutycznego. Potrzeby grupy ankietowanych w zakresie poradnictwa specjalistycznego ilustruje wykres poniżej.

Wykres Nr 31

Zapotrzebowanie ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS na poradnictwo specjalistyczne

Sporządzając raport podsumowujący sytuację osób i rodzin w Gminie i Mieście Nisko należy w ostatecznym wniosku stwierdzić, że najsłabszą grupą społeczną jest kategoria:

1. bezrobotnych
2. osób starszych i niepełnosprawnych
3. rodzin dysfunkcyjnych, uzależnionych, dotkniętych przemocą i bezdomnością

Wśród niezbędnych potrzeb podkreślono brak wystarczającego wsparcia specjalistycznego dla rodzin dysfunkcyjnych i niespójności systemu w kwestiach rozwiązywania problemów grup najsłabszych.

Wszystkie te elementy wpłynęły na kształt zdefiniowanych obszarów w zakresie integracji i rozwiązywania problemów społecznych w gminie.

Diagnoza przeprowadzona w ramach aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej na lata 2013-2020 obejmowała kilkanaście zagadnień.

Analiza sytuacji demograficznej wykazała, że spada liczba mieszkańców, przy czym zwiększa się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i rośnie liczba osób starszych. Zmiany te implikują konieczność zapewnienia dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do wychowania, czy edukacji, a seniorom pomocy materialnej i rzeczowej, dostępu do usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

Analiza wykazała, że na koniec 2012 roku liczba osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Nisko wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim, jak i w stosunku do 2008 roku

Najczęściej bez zatrudnienia pozostawały osoby młode którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy, oraz osoby mające za sobą kilkanaście lat pracy, którym z kolei powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Co się tyczy zasobów i warunków mieszkaniowych, w latach 2010-2012 liczba mieszkań w mieście Nisko w sposób widoczny nie rosła, zwiększała się natomiast liczba rodzin, które nie mogąc pokryć całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywały dodatek mieszkaniowy.

Co się tyczy infrastruktury zdrowotnej, w Gminie i Mieście Nisko funkcjonuje kilka zakładów opieki zdrowotnej, są też prowadzone prywatne praktyki lekarskie.

Głównym realizatorem zadań pomocy społecznej w mieście jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku, którego kadre stanowią dobrze wykształceni i pracujący pracownicy.

W analizowanym okresie liczba osób objętych pomocą społeczną malała. Najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w mieście było bezrobocie. Istotnymi powodami udzielania wsparcia były również długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Na infrastrukturę socjalną miasta, obok Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej składa się także środowiskowy dom samopomocy (mający w dyspozycji łącznie 24 miejsc). Mieszkańcy Gminy i Miasta Nisko korzystają również ze wsparcia działających w mieście Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Świetlic Środowiskowo Profilaktycznych

i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Analiza sytuacji osób niepełnosprawnych pozwoliła stwierdzić, że w 2012 roku ich udział w ogóle ludności Gminy i Miasta Nisko wynosił 2 116 osób (były to osoby orzeczone jedynie przez PZON w Nisku bez niepełnosprawnych z ZUS i KRUS).

Najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku produkcyjnym, co należy uznać za zjawisko niepokojące. Liczne grono reprezentowały również osoby w wieku poprodukcyjnym.

Zdecydowana większość osób niepełnosprawnych była bierna zawodowo.

Piętno na kondycji mieszkańców Gminy i Miasta Nisko odciskają również uzależnienia i przemoc w rodzinie. Osoby i rodziny zmagające się z tymi problemami mogą korzystać ze wsparcia Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także takich jednostek i grup wsparcia, jak: Poradnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnień, Punkt Informacyjno Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy wsparcia (AA, terapeutyczne i socjoterapeutyczne dla ofiar przemocy w rodzinie, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, świetlice środowiskowo profilaktyczne.

Najczęściej wymienianymi przez klientów słabościami były utrzymujące się wysokie bezrobocie oraz powodowane nim ubożenie rodzin.

Według mieszkańców, działania, jakie należałoby podjąć w mieście w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi, powinny przede wszystkim skupić się na przeciwdziałaniu bezrobociu oraz rozbudowie mieszkalnictwa socjalnego i komunalnego. Za równie istotne uznali ankietowani podjęcie kroków w celu zwiększenia dostępu do pomocy psychologicznej i prawnej, specjalistycznych usług medycznych oraz zakresu pomocy społecznej.

W ramach diagnozy zobrazowano również sektor pozarządowy ale z powodu ubogiej listy organizacji uznano, że na pewno warto go rozwijać i wspierać oraz zacieśniać z nim współpracę ze szczególnym uwzględnieniem organizacji, które podejmują działania w obszarze polityki społecznej.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, posłużyły do opracowania założeń polityki społecznej Gminy i Miasta Nisko na lata 2013-2020.

4. Analiza SWOT sytuacji społecznej na terenie Gminy i Miasta Nisko.

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Analiza SWOT została przygotowana w Ośrodku Pomocy Społecznej w Nisku. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- siły – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną
- słabości – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik tych prac obrazują prezentowane zestawienia.

Przedstawiona poniżej analiza dotycząca sfery polityki społecznej została przeprowadzona w oparciu o przedstawione informacje, dane statystyczne i wyniki ankiet przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy i Miasta Nisko.

Mocne strony systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko	Słabe strony systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko
<ul style="list-style-type: none"> ✓ dobrze zdiagnozowane niektóre obszary problemowe, np. bezrobocie, niepełnosprawność ✓ wysoki odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym ✓ możliwość wykorzystania środków unijnych i innych w realizacji zadań pomocy społecznej ✓ dobrze przygotowana kadra pomocy społecznej, posiadająca gruntowne wykształcenie teoretyczne i duże doświadczenie zawodowe ✓ wdrażanie programów i projektów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów klientów ✓ mobilność i elastyczność pracowników socjalnych ✓ zaangażowanie, wrażliwość i uczciwość pracowników służb społecznych ✓ dobre kontakty międzyludzkie; pozytywne nastawienie służb społecznych do klientów 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak pełnej diagnozy lokalnych problemów społecznych, np. narkomanii ✓ brak systemowych rozwiązań problemów społecznych ✓ postępująca pauperyzacja mieszkańców ✓ rosnąca liczba osób i rodzin wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem ✓ niewystarczające środki na realizację działań profilaktycznych i naprawczych ✓ wysoka stopa bezrobocia ✓ niski poziom wynagrodzeń; ✓ istnienie szarej strefy zatrudnienia ✓ niskie wykształcenie osób bezrobotnych ✓ nieskoordynowane działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych ✓ zły przepływ informacji ✓ braki w infrastrukturze socjalnej ✓ bariery architektoniczne i społeczne uniemożliwiające osobom niepełnosprawnym udział w życiu społecznym ✓ niska aktywność społeczna i zawodowa mieszkańców ✓ biurokracja ✓ brak precyzyjnych przepisów prawnych i ciągle ich zmiany ✓ niewielka ilość programów mających na celu wykorzystanie środków

	<p>unijnych</p> <ul style="list-style-type: none">✓ niedostateczny system opieki nad ludźmi starszymi✓ wysoki poziom długookresowego bezrobocia✓ narastający problem uzależnień wśród młodzieży i dorosłych✓ brak rozwiązań systemowych dla osób bezdomnych✓ niewystarczający zasób mieszkań socjalnych a także ich brak✓ niewystarczający poziom finansowania podmiotów realizujących zadania z zakresu bezpieczeństwa społecznego✓ rosnąca przemoc w rodzinie i w szkole✓ brak dostatecznych warunków do stworzenia systemu rodzinnej opieki zastępczej✓ ograniczone możliwości finansowe i instytucjonalne w rozwiązywaniu problemów przez pracowników pomocy społecznej✓ niski prestiż służb społecznych✓ słabo rozwinięta sieć poradnictwa specjalistycznego w środowisku lokalnym✓ zbyt niskie nakłady finansowe w stosunku do liczby zadań realizowanych przez pomoc społeczną✓ uboga pomoc pozamaterialna dla osób zagrożonych marginalizacją✓ bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów✓ niedostateczne wykorzystanie potencjału mieszkańców przy rozwiązywaniu problemów
--	--

	<p>społecznych – brak grup samopomocowych i wsparcia</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zła jakość i utrudniony dostęp do opieki zdrowotnej w tym do specjalistów ➤ brak na terenie gminy organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających w obszarze pomocy społecznej ➤ zmniejszająca się ilość zakładów pracy na terenie gminy, stąd obniżające się dochody własne gminy, a także mała ilość ofert pracy ➤ konieczność poszukiwania pracy poza gminą ➤ brak mieszkań chronionych. ➤ brak organizacji czasu wolnego dla osób w wieku poprodukcyjnym
--	--

Szanse systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko	Zagrożenia systemu pomocy społecznej w Gminie i Mieście Nisko
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost liczby podmiotów gospodarczych ✓ łatwy dostęp do lokalnych instytucji ✓ rozwój podmiotów zajmujących się problematyką społeczną ✓ współpraca podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej; ✓ konkurencyjność podmiotów realizujących usługi w sferze pomocy społecznej ✓ wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej (przy odpowiednim nadzorze i kontroli) ✓ tworzenie koalicji w środowisku lokalnym na rzecz rozwiązywania 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost deficytu budżetowego miasta; ✓ rosnące bezrobocie oraz proces ubożenia mieszkańców ✓ pogłębiające się zróżnicowanie socjalne grup społecznych ✓ zagrożenie bezdomnością ✓ duże zaległości w opłatach mieszkaniowych i czynszowych ✓ pogłębiający się kryzys rodziny i jej znaczenia ✓ wzrost przestępczości i chuligaństwa ✓ brak poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców ✓ niedostateczna polityka społeczna wobec

<p>problemów społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ współpraca jednostek pomocy społecznej z mediami ✓ uzupełnienie profesjonalnych usług wolontariatem ✓ organizowanie akcji charytatywnych; ✓ wzrastający profesjonalizm w pozyskiwaniu sponsorów ✓ wzrost świadomości społeczeństwa co do potrzeby kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych; ✓ czasowa migracja zarobkowa umożliwiająca oprawę sytuacji ekonomicznej rodziny; ✓ umożliwienie kształcenia i zdobywania kwalifikacji dostosowanych do wymogów rynku pracy ✓ rozwój instytucji wspierających; przedsiębiorczość i aktywizację zawodową ✓ dobre relacje z władzami miasta; ✓ możliwość pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ✓ propagowanie pozytywnych wzorców osób, rodzin, środowisk ✓ systemowe rozwiązywanie problemów społecznych ✓ zmiana zasad finansowania zadań pomocy społecznej ✓ rozwój infrastruktury odpowiadający zmieniającym się potrzebom socjalnym ✓ rozwój rodzinnych form opieki zastępczej ✓ wykorzystywanie w pomocy rodzinie form nieinstytucjonalnych, np. grup samopomocowych 	<p>osób niepełnosprawnych</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ częste zmiany w prawie i niespójność przepisów prawnych ✓ niedostosowanie programów pomocowych do istniejących problemów społecznych ✓ ograniczanie wydatków na pomoc społeczną ✓ brak skoordynowanego planu szkoleń pracowników pomocy społecznej pod kątem zachodzących zmian ✓ niedostateczne wykorzystanie zasobów ludzkich ✓ wypalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej ✓ niewydolność systemu wymiaru sprawiedliwości ✓ bariery architektoniczne ✓ wykluczenie społeczne niektórych grup klientów ośrodków pomocy społecznej ✓ nasilenie patologii i dysfunkcji społecznych, uzależnień, ubóstwa ✓ roszczeniowe postawy klientów ośrodków pomocy społecznej; ✓ brak dostatecznych środków finansowych a walkę z bezrobociem i aktywizację bezrobotnych ✓ odpływ wykwalifikowanej i wykształconej kadry ✓ mała atrakcyjność dochodów z pracy w relacji o świadczeń socjalnych ✓ brak zaangażowania partnerów społecznych w realizację celów strategii ✓ powszechnie promowany konsumpcyjny, rozrywkowy styl życia, łatwy dostęp do wszelkiego rodzaju środków
---	---

<p>✓ zwiększenie dostępności usług medycznych, zwłaszcza do lekarzy specjalistów</p>	<p>✓ odurzających, napojów alkoholowych</p> <p>✓ pogorszenie się warunków egzystencji, wzrost czynników stresogennych : utrata pracy, konflikty w rodzinie</p> <p>✓ niewystarczająca na terenie gminy i powiatu sieć placówek readaptacji społecznej i zawodowej osób uzależnionych</p> <p>✓ długi okres oczekiwania na leczenie w oddziałach odwykowych</p> <p>✓ opieszałość Sądu w rozpatrywaniu wniosków o leczenie odwykowe,</p> <p>✓ niekorzystna sytuacja na rynku pracy,</p> <p>✓ ograniczone środki finansowe na profilaktykę</p> <p>✓ wysoka liczba osób uzależnionych od pomocy społecznej, oraz osób długotrwale bezrobotnych</p> <p>✓ postępująca patologia życia społecznego,</p> <p>✓ bariery ograniczające podejmowanie pracy: wiek , brak kwalifikacji, słaba oferta zatrudnienia dla absolwentów szkół</p> <p>✓ brak wystarczających środków na naukę, oświatę, służbę zdrowia i pomoc społeczną</p> <p>✓ pogarszający się stan zdrowia społeczeństwa– wzrost osób niepełnosprawnych</p> <p>✓ zagrożenia demograficzne związane ze starzeniem się społeczeństwa,</p> <p>✓ postępująca degradacja wartości rodziny oraz postępujący zanik wzorców wychowawczych</p> <p>✓ niski poziom wiedzy i zrozumienia dla pomocy społecznej ze strony środowiska lokalnego oraz zbyt częste zmiany</p>
--	---

	przepisów prawnych powodujące ograniczone możliwości działań długoterminowych ✓ ograniczone środki finansowe na organizowanie dzieciom atrakcyjnych form spędzania czasu wolnego
--	---

Zawarte w niniejszej aktualizacji strategii problemy społeczne występujące w Gminie i Mieście Nisko stanowią źródło o powstawaniu kolejnych negatywnych zjawisk prowadzących do degradacji środowiska rodzinnego i rówieśniczego.

Za główny kierunek działań przyjęto oddziaływanie na rodziny, które są najistotniejszym i podstawowym środowiskiem człowieka. Od kondycji rodziny zależy funkcjonowanie jednostki na każdej płaszczyźnie życia.

W wyniku podjętych konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy i Miasta Nisko w formie pytań ankietowych i ich późniejszej analizy dokonano rozeznania trudności i potrzeb w zakresie prawidłowego wypełniania swoich zadań.

Ponadto zauważono, iż instytucje i organizacje w gminie podejmują bardzo liczne działania, realizują je jednak indywidualnie, a nie w formie zintegrowanej współpracy ujętej w system. Wszelkie wnioski wypływające z części diagnostycznej zostały przedstawione w analizie SWOT.

Dało to asumpt do opracowania części programowej strategii, w której określono misję, cele i kierunki realizowania polityki społecznej w Gminie i Mieście Nisko do roku 2020. Określenie ogólnych celów i konkretnych działań pozwala na stwierdzenie, że niniejsza strategia jest kompletna, a jej przyjęcie daje realne szanse na pozyskiwanie środków zewnętrznych, co z kolei umożliwi koncentrację na założonych celach i ich realizacji.

5. Kierunki rozwoju Gminy i Miasta Nisko. Analiza zasobów.

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy działające w obszarze polityki społecznej i rozwiązujące dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe jak i niepubliczne tj. organizacje pozarządowe.

Najistotniejsza rola w kwestii rozwiązywania problemów społecznych w gminie odgrywa Ośrodek Pomocy w Nisku.

Jednostka realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.

Poza tym podobną funkcję służebną pełni Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nisku, czy Powiatowy Urząd Pracy.

Miasto Nisko jest siedzibą starostwa powiatowego w skład którego wchodzi wiele podległych jednostek równie ważnych w zintegrowanym działaniu na rzecz pokonywania problemów społecznych.

Ważnymi zasobami są też placówki leczenia ambulatoryjnego i stacjonarnego, placówki edukacyjne publiczne i niepubliczne (szkoły podstawowe, średnie, gimnazja, uczelnie, przedszkola) kulturalne (domy kultury, kino, biblioteki, zespoły artystyczne), sąd, kuratorzy, prywatni przedsiębiorcy, prokuratura, czy policja.

Na terenie Gminy i Miasta Nisko funkcjonują stowarzyszenia, istnieją parafie Kościoła Rzymskokatolickiego: Parafia św. Józefa Oblubieńca, Parafia Matki Bożej Fatimskiej, Parafia Świętego Jana Chrzciciela, Parafia Matki Bożej Królowej Polski, Parafia Miłosierdzia Bożego oraz prężnie działa komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Nisku i Ochotnicze Straże Pożarne zlokalizowane w Nisku, Zarzeczcu i Nowosielcu.

Pomiędzy sektorem publicznym a pozarządowym nie zawsze istnieje współpraca oraz dobry przepływ informacji.

Wśród organizacji pozarządowych znajdują się stowarzyszenia, do których należą m.in.: Towarzystwo Ziemi Nizańskiej w Nisku, Towarzystwo Kultury Chrześcijańskiej LOGOS w Nisku, Stowarzyszenie Bezpieczny Powiat Nisko – KPP Nisko, Towarzystwo Przyjaciół Zespołu Pieśni i Tańca Raławice, Towarzystwo Wędkarskie w Wolinie, Nizańskie Centrum Rozwoju w Nisku, Stowarzyszenie Ruch Pomocy Psychologicznej INTEGRACJA w Nisku, Stowarzyszenie Integracji i Rozwoju IN RE w Nisku, Stowarzyszenie Ludzi Dobrej Woli „RAZEM” w Nisku, Partnerstwo dla Ziemi Nizańskiej w Nisku, Towarzystwo Przyjaciół Zarzeczca, Stowarzyszenie Rozwoju Osiedla Malce, Stowarzyszenie Klub Sportowy Raławice.

W Gminie Nisku działa też kilka klubów sportowych: MKS Sokół Nisko kultywujący tradycje założonego w 1919 roku Towarzystwa Gimnastycznego "Sokół", prowadzi obecnie sekcje piłki nożnej, kiedyś podnoszenia ciężarów, AKS (Amatorski KS) Orkan Nisko prowadzący sekcje siatkówki seniorów, juniorów i junierek, LZS Podwolina, klub piłkarski

w jednej z dzielnic miasta , Klub Sportowy KP Zarzecze, SKS Raławice, LZS Wiktoria Wolina. UKS Wiking , klub uprawiający mało znaną dziedzinę sportu – armwrestling (siłowanie się na rękę), PUKS (Parafialno – Uczniowski KS) Samson Nisko zajmuje się młodzieżą szkolną i prowadzi sekcje piłki ręcznej juniorów, lekkoatletyki.

Ważną rolę pełnią placówki leczenia ambulatoryjnego i stacjonarnego, oraz powiatowy szpital.

Obok zasobów ludzkich i instytucjonalnych oceniono w niniejszej aktualizacji strategii rozwiązywania problemów społecznych uwarunkowania realizacji polityki społecznej poprzez analizę SWOT -którą zamieszczono w wyżej zawartej części.

5.1. Strategiczne kierunki rozwoju gminy. Wizja rozwoju gminy-misja strategii

Poprzednia misja strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie i Mieście Nisko z uwzględnieniem kierunków rozwoju pomocy społecznej brzmiała następująco:

Polityka społeczna realizowana przez samorząd lokalny za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej będzie zmierzała do niwelowania negatywnych zjawisk społecznych: bezrobocia, uzależnień, ubóstwa, długotrwałej choroby, niepełnosprawności oraz dążyła będzie do włączenia w główny nurt życia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem ekonomicznym, społecznym i kulturowym.

Misja ta nie straciła na swojej wymowie i obecnie jej aktualizacja kontynuuje pierwotne założenia.

Celem głównym strategii jest dążenie do poprawy standardu życia wszystkich członków społeczności, do zapewnienia mieszkańcom Gminy warunków sprzyjających osobistemu rozwojowi, wzrostu produktywnego zatrudnienia oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczących mieszkańców, ich rodzin i całych społeczności, tj. ubóstwa, patologii oraz wszelkich form dyskryminacji i wykluczenia społecznego.

Obecna misja została sformułowana następująco:

Misją Gminy i Miasta Nisko w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest pomoc w zapewnieniu mieszkańcom bezpieczeństwa socjalnego, przeciwdziałanie marginalizacji i alienacji osób i rodzin, które z różnych przyczyn są niesamodzielne oraz zminimalizowanie rozmiarów i skutków

wszelkich zjawisk społecznie negatywnych.

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Obszarami strategii będą:

1. Przeciwdziałanie i zapobieganie skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej.

2. Tworzenie warunków integracji społecznej osób niepełnosprawnych i chorych przewlekle w środowisku lokalnym. Problemy ludzi starych.

3. Zapobieganie i zwalczanie problemów związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie

4. Rozwijanie systemu pomocy służącego zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Ograniczenie zjawiska ubóstwa, bezdomności oraz ich negatywnych skutków

5. Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi.

6. Usprawnienie systemu pomocy społecznej.

5.2. Cele operacyjne i cele szczegółowe w poszczególnych obszarach społecznych.

Kierunki działań realizacji strategii.

Z analizy i podsumowań zgromadzonego materiału wyłoniły się cele operacyjne.

Istnienie wysokiego poziomu bezrobocia skutecznie uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych znacznej grupie mieszkańców Gminy i Miasta Nisko

CEL STRATEGICZNY NR 1.

Przeciwdziałanie i zapobieganie skutkom długotrwałego bezrobocia wśród świadczeniobiorców pomocy społecznej.

CELE OPERACYJNE

1. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego, prac społecznie użytecznych.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc udzielaną przez OPS.
4. Wpływanie na dostosowywanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej-bieżący monitoring ofert programowych
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych.
7. Prowadzenie działań na rzecz zmiany postaw osób dotkniętych i zagrożonych bezrobociem.
8. Rozwijanie aktywnych narzędzi rynku pracy skierowanych do osób bezrobotnych (np. prac społecznie użytecznych)

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ.

Rada Miejska

Urząd Gminy i Miasta Nisko,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku

Powiatowy Urząd Pracy

ŚRODKI FINANSOWE

Budżet samorządu lokalnego

Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych UE

PARTNERZY

Instytucje rządowe,

Instytucje samorządowe,

Organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

CEL STRATEGICZNY NR 2

Tworzenie warunków integracji społecznej osób niepełnosprawnych i chorych przewlekle w środowisku lokalnym. Problemy ludzi starych.

CELE OPERACYJNE

1.Usprawnianie osób starszych w środowisku i zapewnienie im właściwej opieki.

2.Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych-poprawa jakości życia oraz zwiększenie możliwości udziału w życiu społecznym ludzi chorych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Udzielanie pomocy materialnej dla emerytów i rencistów z grupy ryzyka socjalnego (pomoc w zakupie leków, opału).
2. Współpraca policji, służb społecznych w zakresie ochrony osób chorych jako potencjalnych ofiar nadużyć, przestępstw, oszustw, przemocy.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
4. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Rozwój pomocy sąsiedzkiej.
5. Rozwijanie aktywnych i zdrowych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych.

Utworzenie Dziennego Domu Pomocy

6. Zwiększenie dostępu osób starszych do informacji o możliwych formach wsparcia.
7. Rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych (w tym Polskim Związkiem Emerytów, Funduszem Kombatanckim) oraz z kościołami i związkami wyznaniowymi.
8. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Stałe diagnozowanie potrzeb i bezpieczeństwa socjalnego osób niepełnosprawnych.
2. Wspieranie rodzin opiekujących się chorym, całkowicie niesamodzielnym członkiem.
3. Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych.
4. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
5. Udzielanie przez Ośrodek Pomocy Społecznej pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
6. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do informacji o prawach i uprawnieniach m.in. poprzez wykorzystanie sieci internet.
7. Poprawa dostępności i jakości usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi.
8. Przeciwdziałanie izolacji osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez podejmowanie inicjatyw umożliwiających ich integrację z pełnosprawnymi mieszkańcami miasta.
9. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy i Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:
 - likwidacji barier;
 - poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego;
 - organizacji przedsięwzięć w zakresie sportu, kultury i turystyki;
 - zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia.
10. Rozszerzanie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym ze środowiskowym domem samopomocy, domami pomocy społecznej, oraz m.in. Polskim Komitetem Pomocy Społecznej.
11. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby niepełnosprawne w codziennym życiu.

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ.

Rada Miejska i Urząd Gminy i Miasta Nisko

Jednostki organizacyjne samorządu i pomocy społecznej

ŚRODKI FINANSOWE

Budżet samorządu lokalnego

Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Środki z PFRON

PARTNERZY

Instytucje rządowe,

Instytucje samorządowe,

Organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

CEL STRATEGICZNY NR 3

Zapobieganie i zwalczanie problemów związanych z uzależnieniami i przemocą w rodzinie

CELE OPERACYJNE

1.Ograniczenie problemu przemocy w rodzinie.

2.Poprawa jakości zdrowia psychicznego mieszkańców poprzez ograniczenie zjawisk uzależnień.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Prowadzenie działań mających na celu wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy,
2. Rozwój zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 3 .Stworzenie programu ochrony dla osób doświadczających przemocy,
4. Prowadzenie działań wobec sprawców przemocy, w tym programów korekcyjnych .

5. Przygotowanie i wdrożenie Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
6. Podnoszenie kwalifikacji osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Stworzenie warunków do pozyskiwania dla Miasta wysoko wyspecjalizowanej kadry w tym psychiatry, psychologa i neurologa dziecięcego.
2. Podejmowanie działań mających na celu zmianę postaw i świadomości związanej ze zdrowym trybem życia.

CEL STRATEGICZNY NR 4.

**Rozwijanie systemu pomocy służącego zaspokajaniu podstawowych potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
Ograniczenie zjawiska ubóstwa, bezdomności oraz ich negatywnych skutków**

CELE OPERACYJNE

1. Ograniczanie ubóstwa i zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego rodzinom najuboższym.

**2. Stworzenie systemu pomocy osobom bezdomnym i dotkniętym ubóstwem materialnym w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych.
Przeciwdziałanie bezdomności oraz wspieranie osób i rodzin w procesie wychodzenia z bezdomności.**

3. Zintegrowany system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców miasta.

2. Przeciwdziałanie wszelkim formom dyskryminacji w środowisku lokalnym ludzi biednych i zagrożonych wykluczeniem społecznym -wsparcie osób ubogich pracą socjalną, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych.
3. Promowanie wśród zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw oraz samopomocy, np. pomocy sąsiedzkiej.
4. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
5. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz ubogich.
6. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
7. Opracowanie, realizacja lub współdziałanie w realizacji programów na rzecz zagrożonych i dotkniętych ubóstwem. Wspieranie programów propagujących i promujących wśród środowisk zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego postaw aktywnych, pomocy sąsiedzkiej.
8. Powiększenie w mieście zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych, oraz mieszkań chronionych.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością, w tym w oparciu o kontrakt socjalny.
2. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego, opracowywanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności.
3. Zwiększenie liczby mieszkań socjalnych.
4. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia, m.in. w ramach funkcjonujących poza lokalnych schronisk.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.
6. Praca nakierowana na rozwiązywanie problemów mieszkaniowych przez:

pomoc w uzyskaniu dodatku mieszkaniowego, trening gospodarowania pieniędzmi z przeznaczeniem na wydatki związane z eksploatacją mieszkania, pracę z osobami zagrożonymi bezdomnością polegającą na poradnictwie w zakresie zamiany mieszkań, poradnictwie specjalistycznym a w szczególności prawnym i psychologicznym.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 3

1. Realizacja zadań ustawowych przypisanych samorządowi z zakresu uzależnień.
2. Diagnozowanie problemu alkoholizmu.
3. Koordynowanie działań w zakresie leczenia uzależnień o osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
4. Organizowanie sieci systemu działań wspierających rozwiązywania problemów uzależnień.
5. Wspieranie inicjatyw propagujących integrację środowisk z grup ryzyka socjalnego ze społecznością lokalną oraz przeciwstawiających się stereotypom na temat osób korzystających z pomocy społecznej, bezrobotnych, bezdomnych i uzależnionych.

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

Rada Miejska i Urząd Gminy i Miasta Nisko,
Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku
GKPiRPA w Nisku
Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy
Komenda Powiatowa Policji
Prokuratura Rejonowa w Nisku
Placówki Służby Zdrowia
Poradnia Leczenia Uzależnień
Sąd Rejonowy w Nisku
PCPR
Parafie

ŚRODKI FINANSOWE

Budżet samorządu lokalnego
Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

PARTNERZY

Instytucje rządowe, powiatowe

Instytucje samorządowe

Organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego

CEL STRATEGICZNY NR 5

Pomoc na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo wychowawczymi.

CELE OPERACYJNE

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.

2. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

- 1 Wsparcie rodziców i opiekunów w prawidłowym wypełnianiu ról rodzicielskich .
- 2 Rozwój lokalnych programów wsparcia i pomocy na rzecz dziecka i rodziny.
3. Wsparcie i rozwój rodzicielstwa zastępczego.
4. Opracowanie procedur na rzecz współdziałania pomiędzy instytucjami w zakresie działań interdyscyplinarnych.
5. Rozwój specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego- pomoc w likwidacji przyczyn dysfunkcji i usprawnienie systemu wsparcia dla rodziny.
6. Stworzenie polityki mieszkaniowej Miasta, w tym mieszkalnictwa chronionego.
7. Rozwój alternatywnych form spędzania czasu dla dzieci i rodzin.
8. Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie kwalifikacji kadry osób pracujących z dziećmi i rodzicami.
9. Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
10. Zatrudnianie asystentów rodziny.
11. Promowanie w Gminie i Mieście Nisko prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników OPS -u i placówek oświatowych.
12. Wdrażanie nowych metod pracy z rodzinami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej.
13. Udzielanie przez OPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji

materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.

14. Zapewnienie rodzinom (w tym rodzinom z dziećmi niepełnosprawnymi) oraz osobom samotnie wychowującym dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologiczno-pedagogicznego, prawnego), terapii rodzinnej i mediacji.

15. Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych dla samotnych rodziców.

16. Realizacja Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną w Gminie i Mieście Nisko.

17. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w mieście poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (świetlice, kluby).

2. Zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów oświatowych, kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych miasta, rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności, organizowanie wypoczynku.

3. Rozwój nowych form działań osłonowo –aktywizujących na rzecz dzieci młodzieży niepełnosprawnej.

4. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwieniu dzieci i młodzieży na potrzeby innych ludzi i budowaniu postaw prospołecznych oraz podejmowaniu działań na rzecz środowiska lokalnego.

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ.

Rada Miejska

Urząd Gminy i Miasta Nisko,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku

GKP i RPA

Punkt Informacyjno Konsultacyjny dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy w Rodzinie

Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe

Placówki oświatowe

PCPR

Sąd Rejonowy

ŚRODKI FINANSOWE

Budżet samorządu lokalnego

Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

Sponsorzy indywidualni

PARTNERZY

Instytucje rządowe

Instytucje samorządowe

Organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego

CEL STRATEGICZNY NR 6

Usprawnienie systemu pomocy społecznej

CELE OPERACYJNE

1. Usystematyzowanie współpracy instytucji działających na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej

2. Zapewnienie kompetentnej pomocy potrzebującym.

3. Rozwój aktywnych form pomocy społecznej.

4. Edukacja środowisk zaangażowanych w pomoc i integrację społeczną.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 1

1. Utworzenie zintegrowanego systemu instytucjonalnej pomocy społecznej.
2. Uspawnienie przepływu informacji pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz aktywnej integracji i pomocy społecznej na terenie gminy.
3. Systematyczne spotkania pracowników działających w obszarze zabezpieczenia społecznego w gminie

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 2

1. Zróżnicowane wsparcie rodzin-wdrażanie wszystkich metod pracy socjalnej indywidualnie do przypadku.
2. Prowadzenie lokalnych zespołów interdyscyplinarnych.
3. Organizowanie działań na rzecz zapobiegania marginalizacji grup społecznych oraz rozwiązywania konkretnych problemów społecznych.
4. Wdrażanie roli asystenta rodzinnego, osób starszych i niepełnosprawnych.
5. Rozwój usług specjalistycznych dotyczących: zaburzeń psychicznych, niepełnosprawności rodzin z problemami wychowawczymi, oraz rozwój pomocy sąsiedzkiej.
6. Promocja dobrych praktyk i rozwiązań środowiskowych na rzecz grup wykluczonych.
7. Pozyskiwanie wsparcia zewnętrznego na realizację usług społecznych.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 3

1. Udostępnienie informacji o działalności instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie gminy za pomocą Internetu.
2. Popularyzowanie wiedzy o pomocy społecznej i integracji społecznej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DO CELU OPERACYJNEGO NR 4

1. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą społeczną.

ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ KIERUNKÓW DZIAŁAŃ

Rada Miejska

Urząd Gminy i Miasta Nisko,

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nisku

ŚRODKI FINANSOWE

Budżet samorządu lokalnego

Środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych

PARTNERZY

Instytucje rządowe

Instytucje samorządowe

Organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego

5.3.Zarządzanie, monitoring i ewaluacja strategii (aktualizacji) w latach 2013-2020.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań.

Projekty i programy można realizować w ramach

- zasobów własnych samorządu (np. projekty OPS)
- poprzez organizacje pozarządowe
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania.

Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Kolejny etap to weryfikacja istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań.

Zakłada się możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji co roku przez zespół pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, który opracował aktualizację Strategii.

Jego efektywna realizacja będzie w dużej mierze zależna od terminów i wielkości środków samorządowych, dotacji rządowych i dotacji z funduszy przyznanych przez Unię Europejską.

Ważne jest też określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii stąd struktury zatrudnienia pracowników w instytucjach polityki społecznej powinny uwzględniać wyznaczenie stanowiska zajmującego się koordynacją i monitorowaniem zagadnień związanych z rozwojem polityki społecznej w gminie. Osoby pełniące te funkcje zajęłyby się zatem koordynacją procesu wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie we współpracy z instytucjami koordynującymi poszczególne zadania i z partnerami przypisanymi do zadań. Do obowiązków tych osób należałoby także koordynacja procesem pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji polityki społecznej z terenu gminy.

Zidentyfikowanymi partnerami, którzy współpracować powinni w realizacji strategii są:

1. Urząd Gminy i Miasta Nisko
2. Ośrodki Kultury
- 3 Komenda Powiatowa Policji
8. Zakłady Opieki Zdrowotnej
10. Starostwo Powiatowe powiatu niżańskiego
11. Powiatowy Urząd Pracy w Nisku i Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie
12. Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
13. Organizacje pozarządowe
14. Media lokalne i regionalne
15. Parafie
16. Prokuratura Rejonowa i Sąd Rejonowy
16. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Aktualizacja będzie przeprowadzana, co 2 lata w półroczu (kolejna aktualizacja 2015 rok).

Na podstawie zebranych materiałów i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji oraz dokonana zostanie weryfikacja i hierarchizacja poszczególnych celów i zadań realizacyjnych.

Brane będą pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego,

Monitoring będzie polegał na systematycznym gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zbieranych od wszystkich realizatorów projektów w ramach aktualizacji SRPS. Proces ten będzie służył identyfikacji osiągniętych wskaźników i rezultatów oraz porównanie ich zgodności z założeniami aktualizowanej SRPS.

Monitoring będzie również narzędziem kontroli zgodności działań z harmonogramem aktualizowanej SRPS.

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji aktualizacji Strategii. Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji aktualizowanej SRPS.

Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Aktualizacja będzie dokonywana w wyniku monitoringu zjawisk społecznych rodzących zapotrzebowanie na pomoc społeczną i potrzeby wynikające z aktualnej sytuacji społeczno – gospodarczej w gminie. Długookresowy charakter planowania strategicznego w zakresie problematyki społecznej wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, politycznych, społecznych i ich uwzględnienia w Strategii. Dlatego wprowadzanie zmian w zapisach Strategii jest niezbędne.

W trakcie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, które dotychczas nie zostały ujęte.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest bowiem dokumentem dynamicznym, żywym, uwzględniającym procesualność życia społecznego.

Uwagi końcowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ukierunkowuje działania władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej na pełnienie aktywnej roli w budowaniu nowoczesnego modelu całego systemu opieki społecznej.

Przedstawione w Strategii, wybrane grupy socjalne, poprzez pryzmat działań strukturalnych, inwestycyjnych i rozwojowych mają szanse poprawy własnej sytuacji a także zaktywizowanie wielu grup podlegających wykluczeniu społecznemu. Celem Strategii są działania długookresowe i długofalowe, polegające na inwestowaniu w kapitał ludzki, system edukacji, poprawę sytuacji materialnej oraz poprawę rynku zatrudnienia. Kierunki działania zawarte w Strategii pozwalają na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych, często marginalizowanych i wykluczonych ze społeczeństwa.

Jako zasady, Strategia proponuje wdrożenie partnerstwa lokalnego z różnorodnymi partnerami społecznymi w celu rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy. Ukazuje również źródła pozyskiwania środków na rozwiązywanie problemów społecznych, w tym środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Stwarza to szanse na usprawnienie instytucjonalne sfery związanej z realizacją zadań opieki społecznej, ograniczeniem negatywnych zjawisk społecznych takich jak: patologie, ubóstwo czy długotrwałe bezrobocie.

Ważnym zadaniem jest skonstruowanie mechanizmów finansowych pozwalających na łączenie środków z różnych źródeł.

Instytucja koordynująca działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej, należy, więc zadbać o należyte przygotowanie tej instytucji, uwzględniając wzmocnienie kadrowe i lokalowe.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przyczyni się do wdrożenia nowoczesnego modelu polityki społecznej w Gminie i Mieście Nisko. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy i Miasta Nisko zostanie przyjęta w formie Uchwały Rady Miejskiej.

Wszelkie zmiany i uzupełnienia w „Strategii” dokonywane będą pisemnie w formie uchwały.

Spis tabel

- Tabela Nr 1. Ludność w gminie w latach 2010 – 2012 (wg GUS) oraz prognoza na 2013 rok
- Tabela Nr 2. Sytuacja osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010 – 2012 (wg PUP Nisko)
- Tabela Nr 3. Dopłaty do wydatków mieszkaniowych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012
- Tabela Nr 4. Infrastruktura mieszkaniowa w Mieście Nisko w latach 2010-2012
- Tabela Nr 5. Sytuacja zagrożenia bezdomnością na terenie Gminy i Miasta Nisko.
- Tabela Nr 6. Interwencje Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Nisku
- Tabela Nr 7. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
- Tabela Nr 8. Statystyka klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku, którym udzielono pomocy na przełomie lat 2010-2012
- Tabela Nr 9. Liczba klientów długotrwale korzystających z pomocy OPS w Nisku
- Tabela Nr 10. Struktura klientów, którym udzielono pomocy i wsparcia według grup wiekowych i płci liczona w % do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Nisku
- Tabela Nr 11. Przyczyny kwalifikujące do korzystania z pomocy OPS
- Tabela Nr 12. Powody przyznania pomocy wyrażona w % do ogólnej liczby osób korzystających z pomocy w latach 2010-2012
- Tabela Nr 13. Liczba osób bezdomnych korzystających z pomocy OPS w Nisku w latach 2010-2012
- Tabela Nr 14. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa
- Tabela Nr 15. Liczba osób uczestniczących w projekcie systemowym PO KL
- Tabela Nr 16. Liczba osób korzystających z zatrudnienia subsydiowanego w latach 2010-2012
- Tabela Nr 17. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS w Nisku w latach 2010-2012
- Tabela Nr 18. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy usługowej OPS w Nisku w latach 2010-2012
- Tabela Nr 19. Liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych w BSR w Nisku w latach 2010-2012

Tabela Nr 20. Liczba osób niepełnosprawnych orzeczonych w PZON w Nisku w latach 2010-2012

Tabela Nr 21. Liczba sporządzonych niebieskich kart w latach 2010-2012

Tabela Nr 22. Liczba prowadzonych niebieskich kart przez pracowników OPS w Nisku w latach 2010-2012

Tabela Nr 23. Liczba osób korzystających w Gminie i Mieście Nisko z Poradni Leczenia Uzależnień w latach 2010-2012

Tabela Nr 24. Liczba rodzin zastępczych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012

Tabela Nr 25. Liczba dzieci z Gminy i Miasta Nisko skierowana do placówek opiekuńczo – wychowawczych zgodnie z postanowieniem sądu w latach 2010-2012

Tabela Nr 26. Liczba dzieci z Gminy i Miasta Nisko uczestnicząca w zajęciach Świetlic Środowiskowo Profilaktycznych w latach 2010-2012

Spis wykresów

- Wykres Nr 1. Ludność w gminie w latach 2010 – 2012 (wg GUS)
- Wykres Nr 2. Sytuacja osób bezrobotnych w Gminie i Mieście Nisko w latach 2010-2012
- Wykres Nr 3. Stopa bezrobocia w powiecie nizańskim w latach 2010-2013
- Wykres Nr 4. Liczba dzieci w Gminie i Mieście Nisko wg grup edukacyjnych
- Wykres Nr 5. Osoby korzystające z pomocy społecznej OPS w Nisku w latach 2010-2012
- Wykres Nr 6. Osoby niepełnosprawne korzystające ze świadczeń pielęgnacyjnych oraz zasiłków pielęgnacyjnych w BSR w Nisku w latach 2010-2012
- Wykres Nr 7. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg płci.
- Wykres Nr 8. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg miejsca zamieszkania
- Wykres Nr 9. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg wieku
- Wykres Nr 10. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg stanu cywilnego
- Wykres Nr 11. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg dzietności w rodzinach
- Wykres Nr 12. Ankietowani klienci OPS w Nisku wg dzietności w rodzinach
- Wykres Nr 13. Formy pomocy kierowane do klientów OPS
- Wykres Nr 14. Sytuacja socjalno bytowa ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 15. Źródła utrzymania ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 16. Sytuacja mieszkaniowa ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 17. Zadłużenia w opłatach mieszkaniowych ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 18. Zadłużenia w opłatach mieszkaniowych ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 19. Stan zdrowia ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 20. Orzeczona niepełnosprawność ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 21. Rodzaj niepełnosprawności ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS.
- Wykres Nr 22. Potrzeby w zakresie świadczenia usług w grupie ankietowanych klientów niepełnosprawnych korzystających z pomocy OPS

- Wykres Nr 23. Status na rynku pracy ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 24 .Czasokres pozostawania bez pracy ankietowanych klientów bezrobotnych korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 25. Wykształcenie ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 26 .Predyspozycje do kierowania pojazdami ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 27. Znajomość obsługi komputera klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 28 .Znajomość języków obcych przez ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 29. Posiadanie komputera przez ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS
- Wykres Nr 30. Zainteresowanie ankietowanych klientów bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo korzystających z pomocy OPS podniesieniem poziomu wykształcenia.
- Wykres Nr 31. Zapotrzebowanie ankietowanych klientów korzystających z pomocy OPS na poradnictwo specjalistyczne.